

NOMASCUS

ZOO JIHLAVA

ZOO
JIHLAVA

VÝROČNÍ ZPRÁVA

2025

THE ANNUAL REPORT

ZOO JIHLAVA

Zoologická zahrada Jihlava,
příspěvková organizace
Březinovy sady 5642/10
586 01 Jihlava
Czech Republic

Právní forma

IČO

DIČ

Telefon

E-mail

www

Název

Sídlo

příspěvková organizace

00404454

CZ00404454

+420 565 596 999

info@zoojihlava.cz

www.zoojihlava.cz

Zoologická zahrada Jihlava,

příspěvková organizace

Březinovy sady 5642/10

586 01 Jihlava

Česká republika

Zřizovatel

Sídlo

IČO

Primátor města

Statutární zástupce zoo

Ředitel

Adresa

Statutární město Jihlava

Masarykovo náměstí č. 1

586 01 Jihlava

00286010

Mgr. Petr Ryška

Ing. Jan Vašák

Bradlo 16, 588 21 Velký Beranov

Jihlava

Zoo Jihlava je členem
Zoo Jihlava is a Member of

UCSZOO
UNIE ČESKÝCH A SLOVENSKÝCH
ZOOLOGICKÝCH ZÁHRAD

INTERNATIONAL ZOO
EDUCATORS
ASSOCIATION

Changing the Future for Wildlife

Fotografie na obálce:
kočkodan Rolowayův (*Cercopithecus roloway*)
foto Daniela Oberreiterová

VÝROČNÍ ZPRÁVA

THE ANNUAL REPORT

2025

žirafa núbijská (*Giraffa camelopardalis camelopardalis*)

Úvodní slovo ředitele / Director's opening words	4
Personální obsazení a pracovní výročí / Staff and employment anniversary	7
Hospodaření a ekonomická činnost / Financial report	8
Akce pořádané pro veřejnost / Visitor events	10
Centrum environmentální výchovy PodpoVRCH / "PodpoVRCH" Environmental Education Centre	12
Mezi námi zvířaty / Among us animals	14
Pod křídla – symbolická adopce zvířat v Zoo Jihlava / Under the wings: symbolic animal adoption in Jihlava Zoo	16
Státní dotace Ministerstva životního prostředí ČR program „Příspěvek zoologickým zahradám“ Funds from the state budget granted by the Ministry of the environment of the Czech Republic, the financial scheme to support licensed zoological gardens	21
Marketing v roce 2025 / Marketing in 2025	22
Spolupráce s médii / Cooperation with the media	24
Vánočky pro kočky / Christmas for cats	25
Fotosoutěž „Mláďata 2025“ / „Young animals 2025“ photographer competition	26
Chovatelská činnost / Animal management	28
Chov guerézy běloramenné (<i>Colobus polykomos</i>) a kočkodanů Lowéových (<i>Cercopithecus lowei</i>) očima chovatelky Breeding and keeping the King colobus (<i>Colobus polykomos</i>) and the Lowe's mona monkey (<i>Cercopithecus lowei</i>) as viewed by their female keeper	41
Chov kočkodanů Rolowayových (<i>Cercopithecus roloway</i>) / Breeding and keeping the Roloway guenon (<i>Cercopithecus roloway</i>)	42
Chov a odchov aratingů slunečních (<i>Aratinga solstitialis</i>) / Keeping the Sun parakeet (<i>Aratinga solstitialis</i>) and the breeding success	44
Účast na konferencích a zasedáních odborných komisí UCSZOO Participation in conferences and UCSZOO specialist committee meetings	45
Spolupráce Zoo Jihlava na vědeckovýzkumné činnosti / Co-operation on science and research activities	46
Výstavba a údržba / Construction work and maintenance	50
Zahradnická činnost / Horticulture	52

ÚVODNÍ SLOVO ŘEDITELE DIRECTOR'S OPENING WORDS

Ing. Jan Vašák
ředitel / Director

Vážení kolegové, přátelé a příznivci jihlavské zoologické zahrady. Dožívám se Vám do rukou výroční zpráva za rok 2025, který byl z pohledu chovatelského i ekonomického rokem úspěšným. Samozřejmě se nám nevyhnuly ani komplikace a problémy, to ale není nic, co by život normálně nepřinášel.

Začal bych asi vývojem návštěvnosti. Během roku 2025 k nám našlo cestu celkem 347 045 návštěvníků, což je třetí nejvyšší počet v historii. Dá se nicméně říct, že počty návštěvníků jsou v posledních řekněme deseti letech stabilní. Vždy víceméně v závislosti na počasí, na narození charismatických mláďat, na otevírání nových expozic. Ze svého pohledu musím říct, že mě těší stabilní přízeň návštěvníků, která se udržuje relativně dlouhodobě. Velmi si této přízně vážím a je pro mě i zavazující. A velmi mě to těší i z toho pohledu, že v posledních letech jsme neměli možnost žádné větší investiční výstavby, vždy se jednalo o drobné projekty v rámci vlastních zdrojů, respektive akcí v rámci memoranda města Jihlavy a kraje Vysočina.

Jihlavská zoologická zahrada je rozlohou spíše menší institucí, vzhledem k tomu nechová a ani nemá možnosti chovat množství velkých zvířat. Věnujeme se tak, a řekl bych, že poměrně intenzivně, chovu a ex-situ ochraně primárně menších zvířat. Tradičně jsou to primáti, kočkovitě šelmy, malí savci a plazi. Více než třetina taxonů chovaných v naší zoo je pod nějakým typem mezinárodně řízeného záchranného chovu. Řadu těchto zvířat chováme ve větších množstvích, než pouze v rámci expozičních prostor. A u řady těchto zvířat hrajeme opravdu velmi významnou roli v rámci evropských, případně i globálních populací. Uvedl bych několik příkladů, ale asi není prostor se takto rozmáchnout v rámci úvodního slova. Jedním příkladem za všechny je třeba křeček velký (*Hypogeomys antimena*), kriticky ohrožený hlodavec ze západního Madagaskaru, kde žije na území pouhých 400 km². Jeho evropská a tedy i globální populace v rámci zoologických zahrad čítá pouze 53 jedinců, přičemž v Jihlavě jich je v současnosti 11, což je více než pětina této populace. Nadto se v nemalém počtu v dalších významných institucích vyskytují jedinci narození v naší zoo. Asi bych mohl ve výčtu pokračovat a poukázat na významný přínos naší nevelké zoologické zahrady pro ex-situ ochrannářskou práci v rámci evropské ale také globální komunity. Na paradox toho, jak velký podíl odpovědnosti takové práce leží na hrstce mizerně, tabulkově placených nadšenců. Je pak jasné, že zvířata takto chovaná mimo expozice stojí prostředky nad rámec standardního provozu. Je nutné zabezpečit je personálně, tedy musí se o ně postarat chovatel, je nutné jim zajistit krmení, podestýlku a mnohdy i vytápění. Paradoxem nicméně je, že v celkové bilanci patří Zoologická zahrada Jihlava mezi ekonomicky nejspíše nejhorší zoologické zahrady v naší zemi. A musím říct, že mě mimořádně těší to, že můžeme dělat v rámci svých skromných možností naší práci tak, abychom se za ní nemuseli stydět v mezinárodní komunitě a zároveň nezvyšovat závislost na veřejných rozpočtech.

Dovolte, abych zmínil i některé mimořádné chovatelské počiny, ke kterým došlo v roce 2025. Chovatelskou událostí číslo jedna bylo narození mláďete kočkodana Rolowayova (*Cercopithecus roloway*), jedná se o jedno z nejzářnějších zvířat chovaných nejenom v naší zoo. Tento druh západoafrické opice patří mezi top 25 nejohroženějších primátů světa, v rámci ex-situ se nachází pouze v Evropě v počtu 36 jedinců. Jedná se logicky o řízený chovný program, ve kterém se v roce 2025 narodila pouhá 3 mláďata. Ačkoli je tahle malá populace křehká, stojí na nevelkém počtu zakládajících zvířat, tak postupně, ač pomalu, roste. A pokud se chov bude dařit a vyhnou se mu zásadní katastrofy, tak lze doufat, že tato evropská populace bude významným refugiem pro přežití druhu a v budoucnu snad i zdrojem zvířat pro posílení populace v přírodě, pokud k tomu bude příznivější situace. V noci po Štědrém dnu se narodilo první mládě komby Garnettovy (*Ottolemur garnetti*) v Zoo Jihlava. Po dlouhé době se nám podařilo

rozmnožit také kočkodany Loweovy (*Cercopithecus lowei*). Bohužel už nám zbyla pouze zvířata blíže příbuzná a je to vlastně maximální výsledek, kterého se nám podařilo společně s kolegy ze Dvora Králové dosáhnout. Pokud se neobjeví nějaký nepříbuzný jedinec a také instituce ochotné spolupracovat, dojde v příštích letech a desetiletích k vymizení tohoto druhu z našich chovů. Tento příklad je svým způsobem smutným dokladem hospodaření se zvířaty, která se v minulosti dostala do zoologických zahrad a která se neudržela i vlivem toho, že nebyla ochota spolupracovat na jejich zachování. V 90. letech by tento druh relativně hojně dováženo, ale odchovy byly minimální. Když jsme se snažili dát dohromady zvířata, která zbývala, zjistili jsme jak těžké je najít jedince, kteří by byli použitelní jak geneticky, tak i sociálně. A zatímco zvířat ubývalo vlivem stárnutí a absence rozmnožování, tak se tento druh stal ve své domovině zranitelným (Vulnerable) a s odstupem můžeme říct, že životaschopná populace by tak byla z ohledu přežití druhu velmi vhodná.

Zoologická zahrada samozřejmě není „pouze“ o zvířatech. Ačkoli samozřejmě, kdyby těch zvířat nebylo, nemohli bychom pak už mluvit o zoologické zahradě. Z pohledu ochrany přírody, biodiverzity a životního prostředí je neméně důležitá práce výchovně vzdělávací. Ta má za úkol pracovat s generací těch nejmenších a vzbudit v nich zájem. Protože pouze pokud budou mít mladí lidé k něčemu vztah, bude je to přirozeně pobízet k tomu, aby se dozvěděli co nejvíce. A protože čemu člověk nerozumí, to zničí, doufám, že tahle část naší práce bude naplněna a že v příští generaci budou naši nadšení pokračovatelé. A že krom těch pokračovatelů budou i běžní lidé, široká veřejnost přemýšlející o negativních dopadech svého chování vůči přírodě a přírodnímu prostředí. Lidé, kteří nebudou plynout se zdroji, nebudou je nadbytečně spotřebovávat, a kteří třeba jenom umožní i v rámci svého domova, své zahrady přežít „neužitečným“ živočichům a rostlinám. Proto mě těší, že v doposud nevyužitém areálu Modety se nám daří využívat tento prostor k pravidelným vzdělávacím aktivitám pro děti, ale že se nám daří i zkapacitnit tolik populární příměstské tábory pro děti. V listopadu jsme tento prostor využili umístěním interaktivní výstavou „Mezi námi zvířaty“, což je další rozměr vzdělávací práce. Dlužno dodat, že pořízení této výstavby podpořilo město Jihlava z prostředků ekofundu.

Troufám si říct, že Zoologická zahrada Jihlava má mimo zmíněné pilíře ochrannářské, vědecké a vzdělávací instituce také dlouhodobě významný rekreační charakter. A tomu významně pomáhá přírodní prostředí se starými stromy poskytujícími zejména v horkém létě příjemný stín. Krom tohoto faktoru bych rád vyzdvihl i zákoutí, která jsou tvořená naším zahradnickým oddělením. Jedná se o výsadbu kvetoucích rostlin, které jednak významně esteticky doplňují přírodní areál, ale tyto ostrůvky také výrazně napomáhají k biodiverzitě zejména hmyzu a dalších bezobratlých v rámci našeho areálu.

Nesmírně náročná a vlastně nikdy nekončící je také údržba areálu. Zejména rychle stárnoucí dřevěné prvky nám působí dlouhodobě značné komplikace. Také obsazování „vybydleného“ areálu Modety je finančně, personálně, ale mnohdy také účetně a byrokraticky mimořádně komplikované. Tady bych vyzdvihl nejenom práci našich technických pracovníků a externistů, ale zejména spolupráci s majetkovým odborem magistrátu města Jihlavy, jmenovitě s panem Stránským. Zoologická zahrada se samozřejmě musí potýkat i s přesuny zvířat, aby mohla fungovat a také s přesuny velkého množství materiálu. Jsem proto rád, že se podařilo v roce 2025 nahradit starý nákladní automobil novějším

kontejnerovým nákladním autem vybaveným i hydraulickou rukou. Pro zabezpečení logistiky velkého objemu materiálů, ale i manipulace těžkými břemeny v rámci areálů se tato varianta jeví jako krok správným směrem. Kromě toho jsme byli nuceni nahradit také dožily osobní automobil, novou alternativou je univerzální vozidlo velmi dobře použitelné i na přepravu zvířat, Volkswagen Caddy Maxi.

Už jsem zmínil, že Zoo Jihlava patří k zoologickým zahradám s nejlepším soběstačností v rámci městských příspěvkových organizací v České republice. To by jistě nebylo možné bez efektivně fungujícího ekonomického oddělení. Kromě hospodárního fungování se tady jedná zejména o neustálé vylepšování doplňkové činnosti, která nám přináší velmi zajímavé výsledky. Kromě vlastní doplňkové činnosti je zásadní také příjem z nájemných smluv. Z vlastní zkušenosti mohu říct, že tohle je činnost velmi nevďěčná a v podmínkách příspěvkové organizace také často značně demotivující. Přes tyto negativní atributy je to pro vlastní fungování instituce, jako je zoologická zahrada, činnost velmi důležitá a zásadní.

Jak jsem zmínil v úvodu, nevyhnuly se nám v průběhu roku také komplikace a problémy. Kromě těch běžných, vyplývajících z běžné denní rutiny, jsme museli reagovat na dvě mimořádné události z oblasti šíření nebezpečných nákaz. Tou první byl výskyt kulhavky a slintavky na území Slovenska a Maďarska a z toho vyplývající mimořádná veterinární opatření. Naštěstí jsme nebyli nuceni zavírat zoologickou zahradu, museli jsme „pouze“ částečně omezit provoz, zejména vstup a výstup prostřednictvím desinfekčních rohoží a desinfekce vozidel. Další mi-

mořádnou událostí byl výskyt ohniska vysoce nakažlivé a patogenní ptačí chřipky přímo v areálu naší zoo. Tato událost poznamenala konec roku a doufáme, že ohnisko bude zrušeno v lednu 2026. V obou případech patří díky našim dotčeným pracovníkům a zejména krajské veterinární správě. Díky jejich praktickému a zdravému přístupu se nejen podařilo eliminovat ohnisko, ale zároveň jsme nebyli nuceni uzavírat areál zoo pro veřejnost.

Závěrem mi dovoluji, abych poděkoval v první řadě našim zaměstnancům, aniž bych vyzdvihoval jednotlivce, kteří si to zaslouží. Na bedrech těchto špatně placených a nízkospelečensky uznávaných lidí leží opravdu velký kus odpovědnosti za záchranu střípků toho, co jsme nestihli jako lidstvo na své cestě k pokroku a blahobytu zničit. Za stabilní podporu tohoto vzácného ostrůvku pak samozřejmě děkuji statutárnímu městu Jihlava, zejména našemu nadřízenému odboru (školské kultury a tělovýchovy), dále nesmím zapomenout na kraj Vysočina. Ten nás podporuje v rámci memoranda mezi městem a krajem už pravidelně a mimořádně také podporou výstavby venkovních výběhů pro kočky pouštní a karakaly a do dalšího období pak částkou 5 mil. Kč na mimořádné opravy výběhů pro velké kočky. Za příslib pomoci ze zprocedování velkých oprav a investičních akcí pak odboru strategie a architektury, na tyto akce nám při rozsahu denní rutiny chybí kapacita, ale také odbornost. Chtěl bych také poděkovat všem bezproblémovým a vstřícným a slušným úředníkům, žurnalistům, politikům a také všem, kteří si to zaslouží, a já na ně ve svém výčtu zapomněl. A chtěl bych také poděkovat všem těm, kteří prostě pouze neškodí.

SUMMARY:

Dear colleagues, friends and supporters of Jihlava Zoo, You are holding in your hands the annual report for 2025, which was a successful year in terms of breeding and economics. Of course, we were not spared complications and problems, but that's life, isn't it?

The first topic to start with... visitor numbers, definitely! In 2025, 347,045 guests found their way to the zoo grounds, which is the third-highest number ever. From a broader perspective, the count has been stable over the last, say, ten years. Generally, this has always been subject to factors such as weather, charismatic young animals and new exhibits. From my point of view, I need to say that I am pleased by the steady favour over a pretty long period. I greatly appreciate this support, and I feel a sense of obligation toward it. And I am also very pleased by this, especially considering that in recent years we have not had the opportunity for any major capital construction projects – these have always been small-scale operations, funded from the budget of the zoo or initiatives carried out under the MoU made by the City of Jihlava and the Vysočina Region.

Jihlava Zoo is a relatively small institution in terms of how many square metres it covers; as a result, it does not keep – nor does it have the capacity to keep – a large number of large animals. Hence, our focus – and I would say a quite intense one – on the keeping and *ex situ* conservation of rather smaller animals. Traditionally, these include primates, felines, small mammals and reptiles. More than a third of the taxa kept at our zoo are part of some type of internationally managed conservation breeding scheme. Many of these animals are found here in larger numbers than if they were just for on-display purposes. And for many of these animals, we play a truly significant role within European, and in some cases even global, populations.

While there is probably not enough space to go into any greater detail in this opening address, I would like to give one example among many, the Malagasy giant rat (*Hypogeomys antimena*), a critically endangered rodent from western Madagascar, where it inhabits an area of just 400 sq.km. In zoos, the European population – which equals the global one – counts a mere 53 individuals, with eleven currently found in Jihlava, which is more than a fifth of this population. A significant number of individuals born at our zoo are found in other major institutions, too. I could probably continue this list and highlight the notable contribution of our small zoo to *ex situ* conservation efforts within both the European and global communities, with much of the responsibility for such work resting on the shoulders of a handful of poorly paid, enthusiastically dedicated individuals, paradoxically. It is clear, then, that off-show animals require resources beyond standard operations. Staff must be assigned to take care of them – that is, a keeper must look after them, and they must be provided with food, bedding, and often heating as well. Yet on the whole, Jihlava Zoo ranks among the most economically self-sufficient zoos in our country. And I must say that I am exceptionally pleased to see that, within our modest means, we can do our work in such a way that we need not be ashamed of it in the international community, while at the same time not increasing our dependence on public money.

Allow me to also mention some extraordinary breeding achievements that took place in 2025. Among these, the birth of a Roloway guenon (*Cercopithecus roloway*) is placed first as

the species is one of the rarest animals kept in our zoo and across the zoo community. Indeed, this West African primate ranks among the top 25 most endangered primates in the world; in *ex situ* collections, it is found only in Europe, with a population of 36 individuals. This is, of course, a managed breeding programme; only three animals were born in 2025 within the scheme. Although this is a fragile, small population, relying on a small number of founder animals, it is gradually, albeit slowly, growing. And if the scheme is successful and passed around by any major disasters, we can hope that this European population will serve as a significant refuge for the species' survival and, in the future, perhaps even as a source of animals to bolster the wild population, should conditions become more favourable.

On the night after Christmas Eve, the first-ever northern greater gallago (*Otolemur garnetti*) was born in Jihlava. After a long time, we have also succeeded in reproducing the Lowe's mona monkey (*Cercopithecus lowei*). Unfortunately, we are now left with only closely related animals, and this is actually the best result we have managed to achieve together with our colleagues from Dvůr Králové. Unless an unrelated individual appears and institutions are willing to cooperate, this species will disappear from our breeding schemes in the coming years and decades. This example is, in a way, a sad testament to the management of animals that were brought to zoos in the past and could not be sustained, partly due to a lack of willingness to cooperate on their conservation. In the 1990s, this species was imported relatively frequently, but breeding success was limited to a minimum. When we tried to get together the remaining animals, we discovered how difficult it is to find individuals that would be suitable both genetically and socially. And while the animal population dwindled due to ageing and the lack of reproduction, this species became *Vulnerable* in its native range, and with hindsight, we can say that a viable population would have been highly desirable for the species' survival.

Of course, a zoo is not 'just' about animals, yet if there were no animals, we could no longer call it a zoo. From the perspective of nature, biodiversity, and environmental protection, educational work is no less important. Its task is to engage with the youngest generation and spark their interest because only if young people have a connection to something will it naturally encourage them to learn as much as possible. And since people destroy what they do not understand, I hope that this part of our work will be fulfilled and that the next generation will include our enthusiastic successors. And that, in addition to these successors, there will also be ordinary people – the general public – reflecting on the negative impacts of their actions towards the natural world and natural habitats. People who will not waste resources and consume them unnecessarily, and who will perhaps simply allow 'useless' animals and plants to survive within their homes and gardens. That is why I am pleased that, in the Modeta complex, previously unused, we can make the grounds a space for routine educational activities for children, and that we are also able to expand the capacity of the ever-popular day camps for children. In November, we also employed this space to host an interactive exhibition called *Among Us Animals*, which represents another dimension of our educational work. It should be noted that the City of Jihlava supported the making of this exhibition using funds from the local green fund.

I dare say that, in addition to the aforementioned pillars of a conservation, scientific, and educational institution, the zoo also has a long-standing and significant recreational nature. This is greatly aided by the natural setting with old trees providing pleasant shade, especially during the hot summer. In addition to this factor, I would also like to highlight the little nooks and crannies developed by our Horticultural Department. These consist of adding flowering plants that not only significantly enhance the natural setting aesthetically; indeed, these little 'islets' also greatly contribute to biodiversity, particularly for insects and other invertebrates within our grounds.

Maintaining the grounds is also an immensely demanding and, in fact, never-ending task. In particular, the rapidly ageing wooden components have been causing us significant long-term complications. Re-populating the vacant Modeta grounds is also extremely complicated in terms of finances, staff, and often also accounting and bureaucracy. Here, I would like to highlight not only the work of the members of our technical staff as well as contractors, but especially our collaboration with the Property Department of the Jihlava City Office, specifically with Mr. Stránský.

Of course, the zoo must also deal with the relocation of animals to function properly, as well as the movement of large quantities of materials. I am therefore pleased that in 2025, we were able to replace the old truck with a newer container truck equipped with a hydraulic arm. To ensure the logistics of large volumes of materials, as well as the handling of heavy loads within the grounds, this option appears to be a step in the right direction. In addition, we also had to replace our ageing passenger car; the new alternative is a versatile vehicle that is also very well suited for transporting animals – Volkswagen Caddy Maxi.

I have already mentioned that Jihlava is among the zoos with the highest self-sufficiency among city-governed organisations in the Czech Republic. This would certainly not be possible without an efficiently functioning Finance Department. In addition to cost-effective operations, this involves, in particular, the continuous improvement of commercial activities, which yield very interesting results for us. In addition to those operated by the zoo directly, income from rental agreements is also crucial. From my own experience, I can say that this is a very thankless task and, under the conditions of an institution co-funded by public budgets, often quite demotivating. Despite these negative aspects, this activity is very important and essential for the functioning of an institution such as a zoo.

As I mentioned in the introduction, we also faced complications and problems during the year. In addition to the usual ones resulting from the usual daily routine, we had to respond to two extraordinary events in the field of the spread of dangerous diseases. The first was the occurrence of foot-and-mouth disease in the territory of Slovakia and Hungary and the resulting urgent veterinary measures. Fortunately, we were not forced to close the grounds; we had to 'only' partially limit traffic, in particular entry and exit through disinfection mats and vehicle disinfection. Another emergency was the occurrence of an outbreak of highly contagious and pathogenic bird influenza directly in the zoo grounds. This event marked the end of the year and let us hope that the outbreak will be eliminated in January 2026. In both cases, thanks go to our employees involved and especially the regional branch of the state veterinary authority. Thanks to their practical and healthy approach, we not only managed to eliminate the outbreak, but at the same time, we were not forced to close the zoo grounds to the public.

In conclusion, let me first of all thank our employees, without singling out individuals who deserve it. On the shoulders of these poorly paid and low-status, as viewed by the general public, people lies a really large part of the responsibility for saving the fragments of what we, as humanity, have not managed to destroy on our way to progress and well-being.

Of course, I would like to thank the City of Jihlava, especially our supervising department (Education, Culture And Physical Training), for the stable support of this precious islet of biodiversity. The City's Strategy and Architecture Department deserve thanks for the promise to help with the processing of major repairs and investment projects, for which we lack the capacity, but also the expertise, given the scope of our daily routine.

I also must not miss the Vysočina Region Authority as it supports us regularly and to an exceptional extent, within the framework of the memorandum of understanding signed by the City and the Region, also by supporting the construction of outdoor enclosures for sand cats and caracals. For the future, the Region plans to give an amount of 5 million CZK to support us in executing a major project involving repairing large feline enclosures. Last but not least, I would also like to thank all the smooth, helpful and decent officials, journalists, politicians and also all those who deserve it, and I forgot them in my list. And I would also like to thank all those who simply do no harm.

PERSONÁLNÍ OBSAZENÍ A PRACOVNÍ VÝROČÍ STAFF AND EMPLOYMENT ANNIVERSARY

Ing. Jan Vašák
ředitel / Director

EKONOMICKÉ ODDĚLENÍ FINANCES DEPARTMENT

VEDOUCÍ / HEAD: Ing. Sezemský Petr
Dolejší Michaela, Bc. Dvořáková Lenka, Hässlerová Naděžda, Bc. Hyršová Eva, Jelínková Zdeňka, Metelková Lucie, Němcová Michaela, Rektořík Zbyněk, Roubíčková Michaela, Sedláčková Kamila (do 30. 9. 2025), Stloukalová Jana, Bc. Soukalová Eva

MARKETINGOVÉ ODDĚLENÍ MARKETING DEPARTMENT

VEDOUCÍ / HEAD: Mgr. Kubičková Simona
Oberreiterová Daniela, Pařízková Zuzana, Špejtek Marek

ODDĚLENÍ VZDĚLÁVÁNÍ EDUCATION DEPARTMENT

VEDOUCÍ / HEAD: Mgr. Jarošová Pavla
Bc. Kotíková Olena, Martínková Kateřina, Ing. Tvrďá Karolína, Mgr. Vaňková Radka (od 1. 10. 2025)

ZOOLOGICKÉ ODDĚLENÍ ANIMAL MANAGEMENT DEPARTMENT

VEDOUCÍ / HEAD: Mgr. Viduna Richard
Bauerová Veronika, Dohnal Marek, Hájek Pavel, Hlatká Barbora, Hrušková Michaela, Jarošová Radmila, Kašíková Hana, Mgr. Kašparová Michaela, Khol Ondřej, Kopečná Martina, Kratochvíl Michal, Ing. Krčilová Šárka, Kríž Petr, Ing. Kucírková Kateřina, Kudrfalcová Hana, Leitch Callum Andrew, Moslerová Markéta, Pospíchal Josef, Rodová Petra, Semrád Michal (od 6. 1. do 31. 8. 2025) Sihelníková Eliška, Ševčíková Lubomíra, Škárková Petra, Štěpánová Štěpánka (od 1. 9. 2025), Tomek Martin, Zerzánek Jakub (od 18. 8. 2025)

ODDĚLENÍ ÚDRŽBY A VÝSTAVBY DEVELOPMENT AND MAINTENANCE DEPARTMENT

VEDOUCÍ / HEAD: Plachý Ondřej
Čeloud Milan, Douchová Radka, Kabelka Jaroslav, Kacetyl Josef, Křepinský Hanuš, Merunka Karel, Navrátilová Eva, Nováková Marcela, Rosička Jakub, Sklenář David, Skoumal Petr, Součková Lenka, Šimoničková Věra, Urbánek Václav

ODDĚLENÍ ZAHRADNICKÉ HORTICULTURAL DEPARTMENT

VEDOUCÍ / HEAD: Ing. Mangová Katarína
Chytal Bohumír, Rektoříková Jolana, Wasserbauer Jiří, Zedník Josef, Šrámek Martin

MATEŘSKÁ A RODIČOVSKÁ DOVOLENÁ MATERNITY AND PATERNAL LEAVE

Bc. Havlová Michaela, Ing. Kotoun Aneta, Kratochvílová Simona

SEZÓNNÍ ZAMĚSTNANCI SEASONAL WORKERS

Blabla Ladislav, Dobrovolná Markéta, Jakubcová Tereza, Janíčková Karolína, Macek Miroslav, Pavlíček Jaroslav, Ryvolová Kateřina, Říha František, Smilková Michaela, Winklerová Lenka

PRACOVNÍ VÝROČÍ

Markéta Moslerová
chovatelka
5 let v Zoo Jihlava

Zbyněk Rektořík
IT
10 let v Zoo Jihlava

Petr Skoumal
zámečník
10 let v Zoo Jihlava

Petra Škárková
chovatelka
10 let v Zoo Jihlava

Štěpánka Štěpánová
chovatelka
10 let v Zoo Jihlava

Richard Viduna
vedoucí zoolog. odd.
10 let v Zoo Jihlava

Pavla Jarošová
vedoucí odd. vzdělávání
15 let v Zoo Jihlava

Michaela Kašparová
registrátorka
15 let v Zoo Jihlava

Hanuš Křepinský
elektrikář
15 let v Zoo Jihlava

Martin Tomek
technický pracovník
25 let v Zoo Jihlava

Radmila Jarošová
chovatelka
30 let v Zoo Jihlava

Lubomíra Ševčíková
chovatelka
35 let v Zoo Jihlava

HOSPODAŘENÍ A EKONOMICKÁ ČINNOST

FINANCIAL REPORT

Ing. Petr Sezemský
vedoucí ekonomického odd.
Head of Finance Dpt.

DOTACE, PŘÍSPĚVKY A DARY

Zoologická zahrada Jihlava obdržela na rok 2025 od svého zřizovatele, kterým je statutární město Jihlava, provozní příspěvek v celkové výši 27 422 870 Kč. Odvod z fondu investic do rozpočtu zřizovatele byl ve výši 6 000 000 Kč a jednalo se o odvod na výstavbu pavilonu pro kočky pouštní a karakaly.

Dalšími zdroji financování činnosti zoo byla dotace Ministerstva životního prostředí ČR ve výši 639 527 Kč určená na úhradu nákladů na krmiva spojená s chovem ohrožených druhů světové fauny, na úhradu nákladů souvisejících s chovem zvláště chráněných druhů živočichů, vzácných a vymírajících plemen domácích zvířat a na realizaci projektů v rámci ekologické výchovy a vzdělávání. Dotace z Kraje Vysočina byla ve výši 1 000 000 Kč na opravu střechy ve vesnici Matongo a 79 195 Kč z Fondu Vysočina.

Na vzdělávací programy Zoo bylo z dotace SFŽP čerpáno v roce 2025 celkem 1 415 520 Kč.

V oblasti financování nákladů spojených s vytvářením pracovních míst veřejně prospěšných prací a společensky účelných pracovních míst získala zoo účelovou dotaci od Úřadu práce Jihlava ve výši 279 954 Kč.

Do rezervního fondu přispěli zoologické zahradě dárci v rámci projektu symbolická adopce zvířat v zoo celkovou částkou 1 498 070 Kč, prostřednictvím veřejné sbírky 177 768 Kč a od ostatních dárců získala zoo prostředky ve výši 8 500 Kč.

VÝNOSY

Celkové výnosy dosáhly výše 112 624 824,55 Kč, z toho 30 697 000,88 Kč činí celkové výnosy z doplňkové činnosti. Z výnosů v hlavní činnosti tvoří největší podíl tržby ze vstupného a souvisejících programů, které byly 48 067 860 Kč. V doplňkové činnosti patří mezi nejvyšší výnosy tržby z prodeje zboží ve výši 12 210 560,17 Kč, tržby z parkovného 6 856 284,95 Kč a tržby z pronájmů 9 785 868,66 Kč.

NÁKLADY

Celkové náklady dosahují výše 100 976 499,86 Kč, z toho 19 455 527,74 Kč jsou náklady na doplňkovou činnost.

HOSPODÁŘSKÝ VÝSLEDEK

Hlavní činnost	406 851,55 Kč
Doplňková činnost	14 003 393,14 Kč
Celkem	14 410 244,69 Kč
Daň z příjmu	2 761 920,00 Kč
Výsledek hospodaření po zdanění	11 648 324,69 Kč

ÚDAJE O MAJETKU

DLOUHODOBÝ MAJETEK VE VLASTNICTVÍ ZŘIZOVATELE SVĚŘENÝ K HOSPODAŘENÍ

druh majetku	SÚ	stav k 1. 1. 2025	nově pořízeno		vyřazeno	stav k 31. 12. 2025
			koupí	předáním od zřiz.		
Software	013	324 272,16				324 272,16
DDNM	018	472 774,11			94 298,22	378 475,89
Pozemky	031	16 179 930,00	4 352,00		4 352,00	16 179 930,00
Kulturní předměty	032					
Stavby	021	197 571 027,52				197 571 027,52
DHM	022	13 423 244,05	1 039 906,20		188 161,80	14 274 988,45
DDHM	028	12 209 562,07	681 238,03	67 970,00	322 358,48	12 636 411,62
Ostatní DHM	029					
Nedokončený majetek	042	476 550,00	2 433 206,20		1 039 906,20	1 869 850,00

DLOUHODOBÝ MAJETEK VE VLASTNICTVÍ ZOO

druh majetku	SÚ	stav k 1. 1. 2025	nově pořízeno		vyřazeno	stav k 31. 12. 2025
			z dotací	z darů		
Drobný hmotný	028	6 500	0	0	0	6 500

DOPLŇKOVÁ ČINNOST

PRODEJ ZBOŽÍ

Tržby z prodeje zboží dosahují výše 12 210 560,17 Kč. V porovnání s předcházejícím rokem došlo k meziročnímu růstu o 3 %. Tržby z prodeje suvenýrů jsou 10 742 771 Kč, to je meziroční nárůst o 7 %.

Tržby e-shopu jsou ve výši 80 566,56 Kč, to je pokles o 28 %. Tržby za prodej zboží nájemcům činily 934 082 Kč, tedy pokles o 5 %. Tržba z krmných automatů umístěných u expozice ovcí a koz byla ve výši 351 520,64 Kč, to je pokles téměř o 50 %, ten je způsoben uzavřením výběhu ovcí po část sezony, během veterinárních opatření výskytu kulhavy a slintavky v regionu. Ostatní prodej (čipové karty pro permanentky) činil 101 619 Kč.

PROVOZOVÁNÍ PARKOVIŠTĚ

Poplatek za využití parkovacího místa, činí 150 Kč/den za osobní automobil a 400 Kč/den za autobus.

Celková tržba 6 856 284,95 Kč v porovnání s rokem 2024 klesla o 3 %.

Celkem zde za rok 2025 parkovalo 53 711 osobních automobilů a 511 autobusů.

PRONÁJEM PROSTOR

Zatímco v předchozích letech docházelo k navyšování nájmu rámcově o výši inflace, tak v roce 2025 se podařilo zásadním způsobem navýšit nájem jak u stánků, tak díky realizaci výběrového řízení i u gastroprovozů. Toto výrazné navýšení mělo zásadní vliv na nárůst celkového HV. Tržby z nájemného ve výši 9 785 868 Kč byly v porovnání s předcházejícím rokem vyšší o 5 650 125 Kč, tj. nárůst o 136 %.

PRODEJ ZVÍŘAT

Jedná se o prodej zvířat fyzickým a právnickým osobám jiným než jsou zoologické zahrady. Mezi nejvíce obchodovatelné druhy patří tradičně plazi, drobní savci, ptáci a hospodářská zvířata (ovce valašské, kozy kamerunské). Tržby z prodeje zvířat dosáhly výše 54 047 Kč. Meziročně se jejich hodnota zvýšila o 17 477 Kč.

REKLAMNÍ ČINNOST

Jedná se o výnosy z marketingových aktivit, za poskytnutí prostor pro reklamu. Celkový výnos byl 384 256 Kč. V porovnání s předcházejícím rokem došlo k poklesu o 1 052 232 Kč.

TRANSPORT ZVÍŘAT

V rámci této služby poskytované zoologickým zahradám bylo dosaženo tržeb ve výši 788 269,82 Kč. Oproti roku 2024 jde o navýšení o 235 338 Kč.

OSTATNÍ VÝNOSY

Z ostatních výnosů je nejvýznamnější položkou vyúčtování služeb (energií) k nájům, ve výši 463 569 Kč.

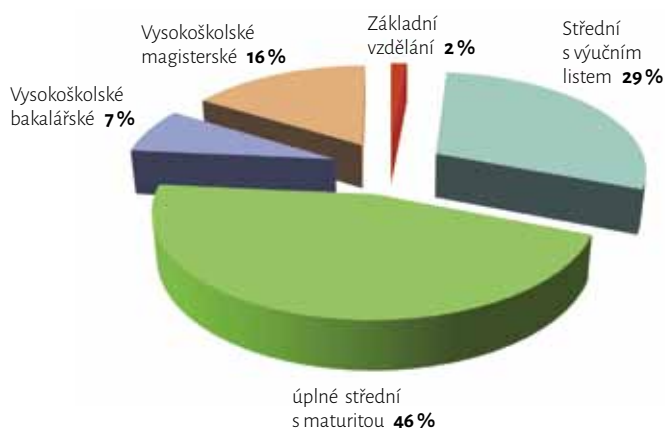
ZAMĚŠTNANCI

Celkový fyzický počet zaměstnanců k 31. 12. 2025	68,00
Průměrný přepočtený počet zaměstnanců za rok	65,60
Průměrný měsíční hrubý plat	38 384 Kč

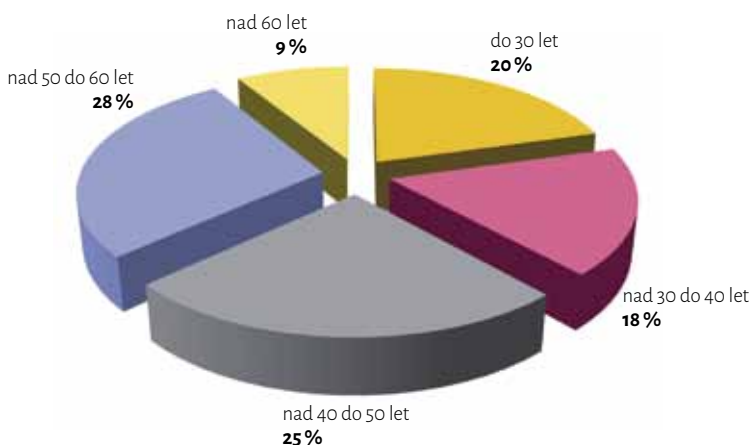
NÁVŠTĚVNOST

Do zoologické zahrady přišlo v roce 2025 celkem 347 045 návštěvníků, což je prakticky shodný počet s rokem 2024.

ZAMĚŠTNANCI PODLE STUPNĚ VZDĚLÁNÍ

VĚKOVÁ STRUKTURA ZAMĚŠTNANCŮ

SUMMARY

To cover the operational expenditure in 2025, Jihlava Zoo received funds from the following entities:

City of Jihlava (Founder)	27,422,870.00 CZK
The Ministry of the Environment of the Czech Republic	639,527.00 CZK
Vysočina Region	1,079,195.00 CZK
National Environmental Fund	1,415,520.00 CZK
Jihlava Labour Authority	279,954.00 CZK
Total	30,837,066.00 CZK

Total income amounted to 112,624,824.55 CZK. Of this, admission fees amounted to 48,067,860 CZK.

The total expenditure was 100,976,499.86 CZK. The overall operating result (after taxation) was a profit of 11,648,324.69 CZK. As per 31 December 2025, the zoo had 68 full-time employees on file. The zoo grounds received a total of 347,045 visitors.

AKCE POŘÁDANÉ PRO VEŘEJNOST VISITOR EVENTS

Ing. Karolína Tvrďá
vzdělávací oddělení
Education Department

leden

30. 1.–2. 2. Za vysvědčení do zoo (do zoo jen za 1 Kč)

únor

22. 2. „Jak to dělají“ – Tematická prohlídka zoo s průvodcem

březen

- 4. 3. Masopust v zoo (karnevalové hry PodpoVRCHem, masopustní průvod zoo)
- 23. 3. Světový den medvědů (medvědí hry a komentované krmení medvědů)
- 27. 3. „Život v extréměch“ – Tematická prohlídka zoo s průvodcem
- 28. 3. Noc s Andersenem – Čtení pohádek z knížky Pohádky z nosá-liho pelíšku aneb pohádky z jihlavské zoo (host Pavel Bezděčka) a nocování ve spacáku PodpoVRCHem

duben

- 5. 4. Den ptactva (ptačí kvíz, vyrábění ptačích budek, ČSOP Jihlava)
- 19. 4. Velikonoce v zoo (dílňička pro děti, stánek plný zábavy – Robinson, velký týmový víceboj)
- 27. 4. Den Země (workshop PodpoVRCHem – malování plátěné tašky, stavba hmyzího hotelu, sázení sazeniček, ochutnávka produktů Fairtrade)

květen

- 1. 5. Den pro zoo (kampaň EAZA – Vietnamazing, komentované krmení medvědů)

červen

- 1. 6. Den dětí (hry, soutěže a tvoření pro děti, Projekt Tarsius, Divadlo KK – O pejskovi a kočičce, Tři kreativní skřítki, Auto Vysočina)
- 6. 6. Noc snů – Speciální podvečerní prohlídka pro rodiny s tělesně handicapovanými dětmi (vystoupení Dětského folklorního souboru Dřeváček)
- 8. 6. Zvířecí architekti – Tematická prohlídka zoo s průvodcem
- 28. 6. Hurá k vodě aneb prázdniny začínají v zoo (Zoostánek, Den s antilopou Derbyho, Tři kreativní skřítki, Den v zoo s VZP, Chráníme mořské želvy, Setkání s Krajinou naruby)

červenec

- 1. 7.–31. 8. Komentovaná krmení zvířat (surikaty, marabu africký, vydry malé, lamy, babirusy sulaweské, medvědi malajští, lemuři kata, tapíři jihoameričtí)
- 11. 7. Dětské večerní prohlídky pro rodiny s dětmi – Hurá k vodě
- 18. 7. Dětské večerní prohlídky pro rodiny s dětmi – Hurá k vodě

srpen

- 8. 8. Dětské večerní prohlídky pro rodiny s dětmi – Hurá k vodě
- 9. 8. TITI DAY – Oslava Mezinárodního dne tamarínů pinčích („Pinčič“ aktivity pro děti, komentované setkání s tamaríny)
- 15. 8. Dětské večerní prohlídky pro rodiny s dětmi – Hurá k vodě
- 30. 8. Prázdniny končí v zoo aneb žirafy vítejte (žirafí kvíz, hry a soutěže, stánek zdraví od VZP, tvořivá dílna od Tří kreativních skřítků, stánek Auto Vysočina)

září

- 21. 9. Den pandy červené (komentovaná krmení, pandí kvíz, kreativní tvoření)
- 28. 9. Den s Nikonem (Nikon stánek s instruktorem Filipem Bartákem, vyhlášení výsledků fotosoutěže „MLÁDATA“, žirafí fotokoutek)

říjen

- 4. 10. Den zvířat (komentovaná krmení, výroba „hraček“ pro zvířata, zvířecí Riskuj, zvířátkové tvoření, výstava na stromech – „Neviditelné trny“)
- 25. 10. Mezi námi zvířaty – Zahájení putovní výstavy od iQLANDIE z Liberce (Show Kapalný dusík)
- 28. 10. Podzimní slavnost (jarmark, podzimní tvoření PodpoVRCHem, podzimní víceboj, dýňová hodování zvířat, Český rozhlas Vysočina)

listopad

- 1. 11. Večerní škola kouzel v zoo – večerní procházka s lampiony pro rodiny s dětmi
- 29. 11. Putování za betlémskou hvězdou a adventní dílny (vánoční vyrábění, punč, koledy, zdobení a rozsvícení vánočního stromečku, Horácké divadlo Jihlava, Český rozhlas Vysočina)

prosinec

- 24. 12. Štědrovečerní prohlídka se zoologem
- 27. 12. Vánoční prohlídka se zoologem
- 28. 12. Karkulka v zoo aneb kdopak by se vlka bál – Zimní večerní prohlídky pro rodiny s dětmi

Klubové večery a přednášky PodpoVRCHem

- 2. 1. Přírodou a krajinami řeckých ostrovů (Pavel a Klára Bezděčkoví)
- 6. 2. Botswana a Namibie – divoká Afrika (David Švejnoha)
- 6. 3. Jak dvě holky dobyly Balkán (Simona Kubičková)
- 3. 4. Afrika, budoucnost velkých zvířat (Karolína Brandlová)
- 4. 9. Rekordy živé přírody (Vladimír Socha)
- 2. 10. Kuba na koloběžkách (Veronika Jiříčková alias Neklidné nohy)
- 6. 11. Gender, sex a samičky v zoologii (Karolína Brandlová)
- 4. 12. Cesta kolem Manáslu (Jan Brukner)

Prohlídky s průvodcem

Prohlídky s průvodcem proběhly 12 × a zúčastnilo se jich 203 návštěvníků.

Etologické prohlídky

Etologické přednášky spojené s prohlídkou zoo jsme realizovali 3 × pro dohromady 37 návštěvníků.

Večerní prohlídka se zoologem

Prohlídky s odborným zoologickým výkladem ve večerních hodinách proběhly 16 × a zúčastnilo se jich 233 návštěvníků.

Zážitkové programy

V roce 2025 proběhlo 38 zážitkových vzdělávacích programů:

- Něco navíc o žirafách 3 ×
- Něco navíc o drápkatých opičkách 6 ×
- Něco navíc o tapírech 11 ×
- Něco navíc o lemurech 9 ×
- Něco navíc o lamách 2 ×
- Něco navíc o kapybarách 1 ×
- Něco navíc o aligátorech a krokodýlech 1 ×
- Něco navíc o prasátkách a babirusách 1 ×
- Jeden den chovatelem 4 ×

Speciální rodinné prohlídky

V roce 2025 jsme připravili 3 speciální prohlídky pro rodiny s dětmi, pro celkem 12 osob.

Účast na akcích mimo areál zoo

- 26. 1. Dětská neděle v Cinestaru (Paddington v džungli)
- 9. 2. Dětská neděle v Cinestaru (Dogman)
- 21. 2. Masopust v Jihlavě – Masarykovo náměstí Jihlava
- 14.–16. 3. Veletrhy Holiday World - Praha
- 22. 4. Den Země – Třebíč
- 23. 4. Den Země – Masarykovo náměstí Jihlava
- 25. 5. Dětská neděle v Cinestaru (Lilo a Stich)
- 8. 6. Dětská neděle v Cinestaru (Jak vycvičit draka)
- 30. 11. Dětská neděle v Cinestaru (Zootropolis 2)

Výstavy v zoo

Africká vesnice Matongo – škola:

- 4. 4.–26. 5. Klenoty západoafrické savany – Výstava fotografií (Antelope Conservation a 7×7 Family)
- 29. 5.–30. 9. Kniha džunglí – Výroční výstava ZUŠ Jihlava – 100 let

Mezi tropickým pavilonem a mokřady:

- 14. 5.–21. 7. Krajina naruby – Výstava fotografií Víta Lukáše

Louka před Australskou farmou:

- 4.–12. 10. Neviditelné trny – Výstava na stromech

Centrum PodpoVRCH – vstupní prostor:

Soutěžní snímky fotosoutěže „MLÁĎATA 2025“

Modeta

- 24. 10.–28. 11. Putovní výstava libereckého science centra iQLANDIA – Mezi námi zvířaty

SUMMARY

In 2025, Jihlava Zoo offered a diverse scheme for the public, which included thematic events, narrated feeding demonstrations, special guided tours and educational activities. Visitors could participate in both traditional and new events, such as The Carnival at the Zoo, The Bird Day, The Easter at the Zoo, The Earth Day, The Children's Day, The Autumn Festival or Advent programmes including Christmas and evening guided tours.

Periodical narrated feeding demonstrations during the summer vacations and thematic guided tours focusing on various zoological topics were very popular. Evening guided tours with a curator and special programmes for families with kids continued as well. The zoo further developed educational activities through ethological classes and the series entitled Evenings with PodpoVRCH, which brought professional and traveller topics. Experience programmes were successful, too, such as Animal Keeper for One Day or thematically focused programmes on specific animal species.

Jihlava Zoo also actively participated in events outside the grounds, such as at the Holiday World tourism fair or various events for kids and the general public. The offering also included photographic and travelling exhibitions, which complemented the overall visitor experience.

This way the 2025 schemes combined entertainment, education and direct contact with animals and contributed to the strengthening of the relationship between the zoo and its visitors.

Masopust Jihlava

Klubový večer

Večerní škola kouzel

CENTRUM ENVIRONMENTÁLNÍ VÝCHOVY PODPOVRCH "PODPOVRCH" ENVIRONMENTAL EDUCATION CENTRE

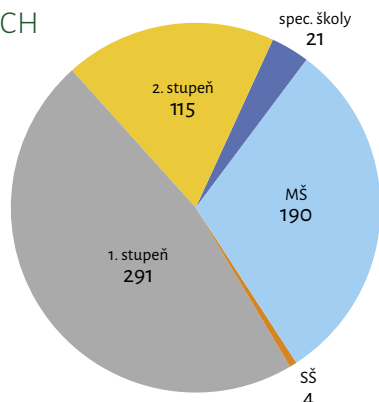

Mgr. Pavla Jarošová
vedoucí vzdělávacího oddělení
Head of Education Department

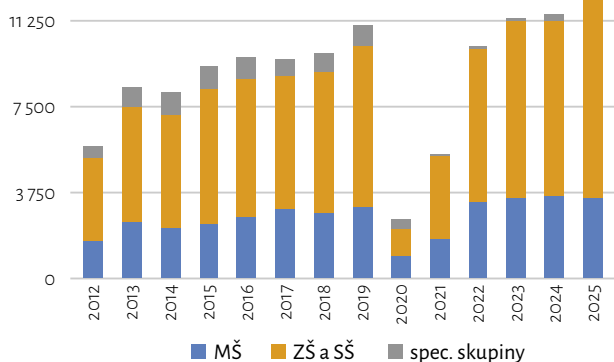
Rok 2025 byl pro naše centrum velmi úspěšný, ale zároveň i velmi náročný. Hlavní změnou byla možnost rozšířit vzdělávací aktivity do volných prostor v areálu továrny Modeta. Jedná se o tři velké místnosti včetně zázemí (kuchyňka, WC, úklidová místnost, sklad). Náš zřizovatel, kterému areál Modety patří, zajistil rekonstrukci toalet a zoo vybavila místnosti nábytkem (židle, stoly, koberce, sedáky, kuchyňská linka) a upravila prostory k užívání jako sál, učebnu, hernu a kuchyňku. Celá rekonstrukce proběhla v první polovině roku a hned o letních prázdninách jsme mohli tyto prostory začít využívat pro příměstské tábory. Na podzim jsme zde uspořádali interaktivní výstavu Mezi námi zvířaty. Ta byla určená pro školní skupiny i veřejnost. Její realizace byla podpořena z Ekofondu statutárního města Jihlava. Podrobněji je popsána v samostatném příspěvku.

I díky speciálnímu výukovému programu Mezi námi zvířaty, který byl součástí výstavy v Modetě, jsme v roce 2025 zrealizovali rekordní počet programů. Naše programy navštívilo celkem 12 373 žáků mateřských, základních a středních škol během 624 programů. O programy je již tradičně velký zájem a jsme rádi, že se jejich návštěva stala již pro mnohé školy samozřejmostí. Prostřednictvím registračního systému na našich webových stránkách si učitelé mohou rezervovat programy na celý školní rok již od konce srpna. I tak poptávka převyšuje naše kapacitní možnosti. Nabídka programů je rovněž zveřejněna na našich stránkách a také ji zasíláme pedagogům pomocí elektronického zpravodaje. Novinkami v nabídce pro školní rok 2025/2026 byly programy Klima se mění, Hmyz okolo nás, A co čokoláda? a cyklus tří výukových programů Rok v zoo.

POČET VZDĚLÁVACÍCH PROGRAMŮ PODLE TYPU ŠKOLY

POČET ÚČASTNÍKŮ VZDĚLÁVACÍCH PROGRAMŮ

„Rok v zoo“ je i název projektu, na který jsme získali příspěvek z MŽP. V jehož rámci jsme vytvořili metodiky a pomůcky pro výukové programy Rok v zoo I. – Zvířecí kuchařka, Rok v zoo II. – Obležme se na zimu, Rok v zoo III. – Jaro, lásky čas. Ty jsou určeny mateřským školám a žákům 1. a 2. třídy. V rámci projektu vznikl i velký nástěnný kalendář Rok v zoo s aktivitami pro děti, úkolníček a pexeso Mláďata v zoo. Tyto tiskoviny budou využity pro žáky i pedagogy, kteří se daného cyklu výukových programů zúčastní, pro účastníky příměstských táborů, soutěže KvízOOování a pro rodiny s dětmi při akcích v zoo.

Dalším projektem podpořeným z MŽP je projekt „Hmyz okolo nás“. Díky němu jsme doplnili informační systém v zoo o čtyři interaktivní tabule věnované včelám, medonosným rostlinám, mravencům a motýlům. Pořídili jsme i pomůcky na nový stejnojmenný výukový program a další vybavení expozice Včelí údolí (včelařské klobouky, rukavice, vzdělávací úl, čmelín a drobné včelařské potřeby).

V roce 2025 jsme byli úspěšní i při získání dotací SFŽP z výzvy č. 18/2024: Institucionální rozvoj ekocenter. Zapojili jsme se do tří aktivit:

Aktivita č. 1A: Osvěta veřejnosti - „**Institucionální rozvoj Centra environmentální výchovy PodpoVRCH v Zoo Jihlava 2025–2028 pro veřejnost**“, číslo projektu 1241800155

Aktivita č. 2: Environmentální výukové programy (dále jen „EVP“) pro děti a mládež - „**Institucionální rozvoj Centra environmentální výchovy PodpoVRCH v Zoo Jihlava 2025–2028**“, číslo projektu 1241800154

Aktivita č. 4: Rozvoj kvality environmentálního vzdělávání - „**Rozvoj kvality environmentálního vzdělávání v Centru PodpoVRCH Zoo Jihlava**“, číslo projektu 1241800262

Jedná se o dlouhodobý projekt, který trvá až do února 2028.

Nástěnný kalendář Rok v zoo

Ministerstvo životního prostředí

STÁTNÍ FOND
ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ
ČESKÉ REPUBLIKY

Tento projekt je spolufinancován
Státním fondem životního prostředí ČR
na základě rozhodnutí ministra životního prostředí.

www.mzp.cz www.sfzp.cz

Pro naše vzdělávací aktivity jsme využili i podporu z dotačních programů Fondu Vysočiny:

Ekologická výchova a příroda Vysočiny 2024 – „EVVO v Zoo Jihlava pro děti i dospělé“

výstupy: ZOOUniverzita 3V, přednáškový cyklus pro veřejnost Večery PodpoVRCHem, cyklus výukových programů o lese – Proměny lesa a Les žije, nové informační panely v zoo (medvědi, vačnatci, hrošík), psací podložky a papírové desky na dokumenty s informacemi o zvířatech zařazenými do EEP

Ekologická výchova a příroda Vysočiny 2025 – „Environmentální vzdělávání v Zoo Jihlava“

výstupy: vybavení pro zookroužky (chovatelský, přírodovědný, Hrátky se zvířátky) – program bude pokračovat v roce 2026: informační panely v zoo (jeřábi, levharti a irbis), informační letáky, odborná literatura, semináře EVVO.

I díky výše zmíněným dotačním programům můžeme realizovat naše pravidelné aktivity ve vysoké kvalitě a s dostatečným vybavením a prostředky. Jedná se o volnočasové zookroužky, ZOOUniverzitu 3V, soutěž KvíZOování, kampaň EAZA, Večery PodpoVRCHem, příměstské tábory, Prázdniny PodpoVRCHem, Noc s Andersenem, Noc snů, seminář pro pedagogy.

Pro zajímavost jen pár čísel:

- 5 zookroužků (přírodovědný, chovatelský, Hrátky se zvířátky 2x, Mini-zookroužky – od září 2025) pro 67 dětí
 - soutěž KvíZOování – 48 škol, 7 286 žáků ve školních kolech, 108 šestičlenných týmů v základním kole, 9 týmů ve finále (3 týmy ve třech věkových kategoriích)
 - kampaň EAZA Vietnamazing – 7 školních kolektivů všech stupňů, na závěrečné setkání dorazilo 103 žáků (tvoření leporela o přírodě Vietnamu, pohybová výzva Vietnamoving, průzkum Made in Vietnam)
 - Večery PodpoVRCHem – 8 přednášek pro 143 posluchačů
 - Letní příměstské tábory „Světlem zvířat“ – 8 turnusů pro 240 dětí
 - Prázdniny PodpoVRCHem – 3 dny jarních prázdnin pro 61 dětí na téma Masopust v zoo, 2 dny podzimních prázdnin pro 42 dětí na téma Škola kouzel
 - Noc s Andersenem – 30 dětí
 - Noc snů – 13 rodin s dětmi s pohybovým handicapem
 - 2x Seminář pro pedagogy EVVO v ZOO – 28 pedagogů
 - 15 přednášek ZOOUniverzita 3V – 28 seniorů
2. ročník:
- 6. 1. 2025 – Historie Zoo Jihlava (Radka Vaňková)
 - 20. 1. 2025 – Zvířecí kuchařka (Pavla Jarošová)
 - 3. 2. 2025 – Etologie (Klára Bezděčková)
 - 17. 2. 2025 – Jak to dělají? (Simona Kubíčková)
 - 10. 3. 2025 – Australští savci (Richard Viduna)
 - 24. 3. 2025 – Kočkovité šelmy (Jan Vašák)
 - 7. 4. 2025 – Pochybné suvenýry (Pavla Jarošová)
 - 28. 4. 2025 – Jak se šíří vlci (Petr Piechula)
 - 12. 5. 2025 – Terárium v Zoo Jihlava (Lubomíra Ševčíková)
 - 26. 5. 2025 – Závěrečné setkání, soutěž RISKUJ (Pavla Jarošová)
3. ročník:
- 6. 10. 2025 – Úvodní setkání, Africká savana (Pavla Jarošová)
 - 20. 10. 2025 – Význam a poslání zoo (Luboš Melichar)
 - 3. 11. 2025 – Interaktivní výstava Mezi námi zvířaty (Pavla Jarošová)
 - 24. 11. 2025 – Zoologické „NE“ (Martin Vobruba)
 - 15. 12. 2025 – Historie Zoo Jihlava (Radka Vaňková)

Přehled všech akcí je uveden v samostatném článku.

Velmi významným krokem pro naše centrum byla **Certifikace poskytovatelů environmentální výchovy**, kterou zaštiťuje Pavučina, síť středisek ekologické výchovy. Na jaře 2025 jsme podali přihlášku, během roku jsme připravovali podklady a v listopadu proběhl samotný audit. Auditorky Lenka Broukalová a Lenka Skoupá společně dospěly k závěru, že splňujeme všechna kritéria certifikace. Zpráva byla postoupena certifikační radě a ta v lednu 2026 schválila udělení certifikátu. Tato zpráva nás velmi potěšila a zároveň je pro nás závazkem k udržení kvality práce našeho centra. Certifikace se zaměřovala na čtyři oblasti: management, programové pracovníky, programy a ekologický provoz.

Jak je vidět, PodpoVRCHem to celý rok žilo a nebylo by možné uskutečnit všechny aktivity bez vysokého nasazení celého našeho kolektivu. Velmi nám pomohl i dřívější návrat kolegyně Radky z rodičovské dovolené. Zároveň musíme poděkovat za spolupráci i všem dalším oddělením zoologické zahrady, bez nich by vše také nešlo. Další díky patří i dobrovolníkům z řad účastníků ZOOUniverzity 3V, spolupracujícím školám (Ekoklub Gymnázia Chotěboř, SŠ Montessori škola Polná, Gymnázium Josefa Ressela Chrudim, ZUŠ Jihlava) a dalším organizacím (ČSOP Jihlava, iQLANDIA, Fairtrade Česko a Slovensko, DFS Dřeváček, ...), které nám s naší činností pomáhají.

SUMMARY

In 2025, we carried out a record-breaking number of classes. A total of 12,373 nursery, primary and secondary school students visited our schemes during 624 lessons. A novelty involved the expansion of activities to the new space located in the former Modeta Company complex, where we organised the exhibition called Among Us Animals, including a programme of the same name dedicated to schools.

We continued routine activities: zoo clubs, summer day camps, a series of lessons for senior citizens and the public, competitions for schools and more. The awarded Environmental Education Provider Certificate was a very important step for our Centre. We were successful in getting several environmental education grants from the City, the Region, and the Ministry of the Environment of the Czech Republic.

Zootábor PodpoVRCHem

MEZI NÁMI ZVÍŘATY AMONG US ANIMALS

Mgr. Radka Vaňková
vzdělávací oddělení
Education Department

Mezi námi zvířaty byl název výstavy, která probíhala od 24. 10. do 28. 11. 2025 ve výstavních prostorech Zoo Jihlava – v areálu Modeta. Výstava se skládala ze dvou částí.

První část tvořila putovní výstava libereckého science centra iQLANDIA. Ta se snaží zábavnou a hravou formou přiblížit návštěvníkům svět zvířat. Putovní výstava obsahovala 15 interaktivních exponátů, na kterých si mohli návštěvníci na vlastní kůži porovnat své schopnosti s vybranými zvířaty - sledovat svět očima různých zvířat, otestovat si svůj sluch nebo porovnat svoji váhu s váhou zvířat. Pro nejmenší bylo připraveno včelí bludiště či možnost obtisknout si svoje tělo do speciální desky.

Druhou část připravily pro návštěvníky pracovnice environmentálního centra PodpoVRCH. Tvořily ji ukázky přírodnin (kožešiny, lebky, perí nebo vejce), živých zástupců bezobratlých živočichů (mnohonožky, strašilky, pakobylky a švábi) a badatelské úkoly ze světa zvířat (např. zjistit objem vejce, změřit délku chlupu, pozorovat preparáty v mikroskopu). I tato část obsahovala úkoly pro nejmenší, kteří se mohli zkusit plazit jako hadi, hledat hnízda vybraných ptáků nebo porovnávat různé vzory srsti šelem.

Výstava byla určena jak pro veřejnost, která mohla k její návštěvě využít 14 dnů (víkendy, svátky a podzimní prázdniny) vždy od 9 do 16 hodin, tak pro základní a mateřské školy, které si mohly výstavu prohlédnout v rámci programu Mezi námi zvířaty a pro které byly vyhrazeny všední dny. Začátky programů si mohly školy zvolit od 8, 10 nebo 13 hodin.

Zahájení výstavy pro veřejnost proběhlo v sobotu 25. 10. a bylo velkolepé. Pro návštěvníky byla připravena vědecká show Kapalný dusík, která začala v 10, 12 a 14 hodin a která nabízela zajímavé pokusy s jedinečnými efekty (např. polévání rukou kapalným dusíkem).

Výstavu navštívilo celkem 721 návštěvníků, z toho bylo 374 dětí. Pro základní a mateřské školy bylo celkem realizováno 67 výukových programů, které navštívilo 1 404 dětí.

Podle reakcí návštěvníků z řad veřejnosti i pedagogů ze základních a mateřských škol byla výstava úspěšná a většina z nich by uvítala, kdyby mohli podobnou akci navštívit i v budoucnu. Nabízí se tak další možnost, jak využívat nové výstavní prostory v areálu Modeta i v dalších letech.

Z návštěvní knihy

25. 10. 2025 Výstava nádherně záživná, poučná. Skvělá atmosféra. Hodně se tu člověk i naučí, co nezná. Děkuji všem organizátorům akce, hodně zdaru, spokojenosti a krásy.

Miloš, Bohuška z Kyjova

22. 11. 2025 Vau. Zajímavé věci jsme tu viděli, slyšeli, cítili a čmuchali.

Petík, Šárka, Adam

Vědecká show Kapalný dusík v rámci zahájení výstavy

Ukázka exponátů zapůjčených ze science centra iQLANDIA

Porovnání s exponátem slona ve skutečné velikosti

SUMMARY:

The exhibition called *Among Us Animals* took place in the exhibition spaces of Jihlava Zoo – the Modeta grounds from 24 October 2025 to 28 November 2025. It offered 15 interactive exhibits borrowed from iQLANDIA Science Centre in Liberec, a display of natural specimens, live representatives of invertebrates, and research and playful tasks for children. As well, primary and nursery school students were able to visit the exhibition as part of a special educational programme. The exhibition was visited by 721 guests, and there were 67 sessions of education schemes that received 1,404 child visitors.

Interaktivní exponáty rozmístěné ve výstavních prostorech areálu Modeta

U dětí velice oblíbený exponát – Trenažer běhu

Badatelské aktivity pro děti

Plnění badatelských úkolů

Pozorování mravence pomocí lupy

Měření objemu nandího vejce

Exponát Obtisk těla

POD KŘÍDLA - SYMBOLICKÁ ADOPCE ZVÍŘAT V ZOO JIHLAVA UNDER THE WINGS: SYMBOLIC ANIMAL ADOPTION IN JIHLAVA ZOO

V roce 2025 adoptivní rodiče podpořili chov zvířat v jihlavské zoo částkou 1 467 070,- Kč, celkem bylo uzavřeno 411 darovacích smluv.

Adoptivním rodičem se může stát jednotlivec, společnost, kolektiv, firma či škola. Adoptci můžete také někomu věnovat jako dárek. Vždy je však potřeba uzavřít darovací smlouvu, která se uzavírá na jeden rok od podpisu, a kterou je nutno vyplnit a podepsat. Adoptci je možné vyříditi telefonicky, e-mailem, osobně či pomocí služby e-shop, která umožňuje i okamžitou platbu. Kromě dobrého pocitu získá adoptivní rodič možnost mít u expozice adoptovaného zvířete cedulku se svým jménem, případně názvem firmy, adoptní diplom či volnou vstupenku, aby se mohl na „svě“ zvířátko podívat. Přeje-li si, je uveden na webových stránkách nebo ve výroční zprávě Zoo Jihlava.

Na následujících stránkách uvádíme seznam adoptivních rodičů, kteří dali souhlas se svým zveřejněním ve výroční zprávě:

firmy a spolky	částka	zvíře
Centrum Apolena s.ro.	20 000	irbis
hráči Týmovky	20 000	tygr sumaterský
MUDr. Doležalová, Psychiatrie HB s.ro.	20 000	žirafa núbijjská
222. vrtulníková letka	10 000	hrošík liberijský
Běhámepolu.cz	10 000	hrošík liberijský
Josef Biža, BICODE s.r.o., Břevnice	10 000	panda červená
221. vrtulníková letka	10 000	tygr sumaterský
Ibero NATURAL - krmivo pro psy inspirované iberskými vlky	10 000	vlk iberský
Správa městských lesů Jihlava, s. r. o.	10 000	vlk iberský
APIS-GYN s.r.o. - MUDr. Andrea Pišecská, www.apis-gyn.cz	10 000	zebra Burchellova
Jihlavská daňová společnost, s.r.o.	6 000	ara hyacintový
Rostislav Hájek RH TRANSPORT s.r.o.	5 000	kočkodan Loweův
Ohrenstein spol. s r.o. - Martin Macošek, Štítary	5 000	nyala nížinná
223. letka oprav letecké techniky	5 000	plameňák růžový
NORDIC WALKING klub DEJ SE DOKUPY!	4 000	alpaka
OC Citypark Jihlava	4 000	lemur kata
Tým Burger King Citypark Jihlava	4 000	lemur kata
Krampus ERICIUS, z.s.	3 000	dikobraz srstnatonosý
ESVEJEČKA spol. s r.o., pan Martin Macošek, Štítary	3 000	chocholatka modrá
CZ.NIC, z. s. p. o.	3 000	kasuár přilbový
René Krejsa - Wimmer Maschinentransporte.de	3 000	komba ušatá
ÚČETNÍ KANCELÁŘ Ing. Hutař, s.r.o., Hrotovice	3 000	nosál bělohubý
Denní a týdenní stacionář Jihlava, p. o.	3 000	pes pralesní
Strašidla ze zámku Draxmoor z Dolní Rožínky	2 000	kaloň rodriguezský
Petr Váša - kovovýroba, Kutná Hora	2 000	labuť černá
Kukabara Austrálie s.ro, Praha	2 000	ledňák obrovský
Ammeraal Beltech s.ro	2 000	pásovec kulovitý
Klub Koulené Pétanque Jihlava	2 000	pásovec kulovitý
Kaufland team	2 000	vakoveverka létavá
Referentky Centra spisové a archivní služby, Jihlava	2 000	výřeček malý
Petr a Pája - skřítek ZDRAVÍČKO	1 000	bazilišek zelený
SK Jihlava - hokejbal	1 000	bodlín Telfairův
Běhámepolu.cz	1 000	poletuška slovanská
Běhámepolu.cz	1 000	vakoveverka létavá

Olena Kotíková
vzdělávací oddělení
Education Department

Velmi si vážíme přízně všech adoptivních rodičů!

DĚKUJEME VÁM!

SUMMARY

In 2025, the amount of CZK 1.467 070,00 supported animals kept in the Jihlava zoo. And 411 donation contracts were concluded

školy	částka	zvíře
1. stupeň ZŠ Luka nad Jihlavou	7 680	jeřáb mandžuský
žáci ZŠ Benešova, Třebíč	6 000	surikata
2. stupeň ZŠ Luka nad Jihlavou	5 190	klokan uru
MŠ Pražská Pelhřimov	5 000	ara hyacintový
Základní škola a mateřská škola Velký Beranov	5 000	kočkodan Rolowayův
SRPDŠ při SpZŠ Chrudim, z.s., Školní náměstí 228	5 000	kokodýl siamský
Soukromá vyšší odborná škola sociální, o.p.s. Jihlava	5 000	lenochod dvoupřstý
8. třída 2024/2025 ZŠ Dolní Cerekev	4 200	lemur kata
Základní škola Budišov - 2. A, rok 2024/2025	4 000	lemur kata
ZŠ Nové Město na Moravě, Leandra Čecha 860	3 000	lvíček zlatý
děti ze ZŠ a MŠ Bohdalov	3 000	surikata
ZŠ a MŠ Věžnice, příspěvková organizace	3 000	surikata
žáci ZŠ E. Rošického 2, Jihlava	3 000	surikata
Soukromá vyšší odborná škola sociální, o.p.s. Jihlava	3 000	vydra malá
Základní škola Bobrová	3 000	vydra malá
ZŠ a MŠ Věžnice, příspěvková organizace	2 000	kapybara
žáci ZŠ Letovice /5.B, 5.C/ a Mgr. Simona Feilhauer	2 000	velemyš obláčková
ZŠ a MŠ Štoky	2 000	výřeček malý
IV.B ZŠ Kollárova Jihlava	1 000	bazilišek zelený
Školička Kamarád, Nové Veselí	1 000	bodlín Telfairův
4.B ZŠ Nad Plovárnou Jihlava	1 000	králík domácí
4.B ZŠ Nad Plovárnou Jihlava	1 000	vakoveverka létavá
ZŠ a MŠ Věžnice, příspěvková organizace	1 000	vakoveverka létavá

agama límcová (*Chlamydosaurus kingii*)

jméno a příjmení	částka	zvíře
Jana a Roman Krupičkovi, Chotěboř	3 000	komba ušatá
Jindřiška Čechová, Brno	3 000	komba ušatá
MUDr. Sýkora Miloslav, Radostín	3 000	kosman stříbřitý
Irena Malcová, Brno	3 000	kosman zakrslý
Ivana Žišková a Libor Durčák	3 000	kosman zakrslý
Jiří Tomek, Jihlava	3 000	kosman zakrslý
Martin Bříza, Maleč	3 000	kosman zakrslý
Ivana Bendová, Třebíč	3 000	leguán fidžijský
Anna a Tomáš Radovi, Praha	3 000	leguán chutný
Míla Farkašová, ČR	3 000	leguán kubánský
Bohumila Dubjáková, Jiříce	3 000	mirikina bolivijská
Martin a Jáchym Procházkovi, Pelhřimov	3 000	mirikina bolivijská
Matěj Špaček, Třebíč	3 000	mirikina bolivijská
Jan Seidler, Praha	3 000	nosál bělohubý
Jindřiška Čechová, Brno	3 000	nosál bělohubý
Martina a Kryštof a Tomáš, Brno	3 000	nosál bělohubý
Radek Soška, Jihlava	3 000	nosál bělohubý
Jonáš a Matěj Drápalovi, Jihlava	3 000	orlicie bornejská
Míla Farkašová, ČR	3 000	orlicie bornejská
Miroslava Jurkasová, Měřín	3 000	ovíječ filipínský
Andrea Moravcová, Humpolec	3 000	pes pralesní
Bohumil Nechvátal	3 000	pes pralesní
Helena Emmerová, Bítovčice	3 000	pes pralesní
Johana a Veronika Vodičkovy, Žvanice	3 000	pes pralesní
Lenka Cahová, Lenka Procházková, Radek Dostálek, Třebíč	3 000	pes pralesní
Miroslav Šuler, Přibyslavice	3 000	pes pralesní
Pavčina Hlavová	3 000	pes pralesní
Anička Stui	3 000	surikata
Čermáci Věžníčka, Pražáci a Poleňáci	3 000	surikata
Daniel Bezděk, Rokytno	3 000	surikata
Hana Dvořáková, Nová Cerekev	3 000	surikata
Ing. Vavřínek Karst	3 000	surikata
Jaroslav Brožák, Horní Planá	3 000	surikata
Jindřich Čech, Brno	3 000	surikata
Karolínka a Kubík Štěpánovi, Jihlava	3 000	surikata
Ludmila a Michal	3 000	surikata
Lukáš Bederka	3 000	surikata
Markéta Dušková, Čáslav	3 000	surikata
Martina a Roman Jelínkovi, Třešť	3 000	surikata
Petra, Nikoleta a Martin Noví, Veselý Žďár	3 000	surikata
Tomáš Herr, Havlíčkův Brod	3 000	surikata
Vendula Havlíčková, Kolín	3 000	surikata
Elen Svobodová, Brno	3 000	tamarín pinčí
Honza a Markéta, Rantířov	3 000	tamarín pinčí
Monika & Lukas On The road	3 000	tamarín pinčí
Petra Svobodová, Mrákotín	3 000	tamarín pinčí
Zdenka Kuřtiková, Velké Meziříčí	3 000	tamarín pinčí
Lenka, Eliška a Libor Břendovi, Velká Bíteš	3 000	tamarín vousatý
Rodina Dvořáková, obec Svěpravice	3 000	tamarín vousatý
Vavřkovi, Brno	3 000	tamarín vousatý
manželé Fišarovi, Jihlava	3 000	vydra malá
Martin Němec, Mirošov	3 000	vydra malá
Mgr. Jana Sochorová, Nižkov	3 000	vydra malá
Tomáš Dvořák, Benešov	3 000	vydra malá

jméno a příjmení	částka	zvíře
Mgr. Michaela Sopko, Batelov	2 000	bazilišek zelený
Míla Farkašová, ČR	2 000	bažant Edwardsův
Monika Nováková, Včelná	2 000	bodlín Telfairův
Mgr. Eva Hortová, Velké Meziříčí	2 000	čája obojková
Iveta Autratová, Brno	2 000	dvojazyčník haitský
P + P + Rarášek Chaloupkovi, Měřín	2 000	flétnák australský
Rodina Woźniakova, Vyskytná nad Jihlavou	2 000	flétnák australský
Vlasta Pávová, Jihlava	2 000	flétnák australský
Mgr. Jan Hrdina, Žďár nad Sázavou	2 000	gundi saharský
Peta, Vašík a Mikuláš Texlovi, Znojmo	2 000	gundi saharský
Jakub Hausenblas, Kersko	2 000	hroznýš Dumerilův
MUDr. Sýkora Miloslav, Radostín	2 000	hroznýš Dumerilův
Lukáš Páv, Praha	2 000	hroznýš psolavý
Bohík a Dalík	2 000	husa kuří
Mgr. et Mgr. Kateřina Hortová, Velké Meziříčí	2 000	husa kuří
Nikol Štefánková, Havlíčkův Brod	2 000	ibis rudý
Evžen Zámek	2 000	kaloň rodriguezký
Radek a Jitka Kylarovi, Chýnov	2 000	kaloň rodriguezký
Amálie Kopisová	2 000	kapybara
Anežka a Michal	2 000	kapybara
Anička Nekvapilová, Přelouč	2 000	kapybara
Anička, Ema, Kája, Majda	2 000	kapybara
Apolenka Magalová, Vlasatice	2 000	kapybara
Barbora Sládková, Albrechtice nad Vltavou	2 000	kapybara
Barbora Sydorová, Zbuzany u Prahy	2 000	kapybara
Bety Bátová, Lučice	2 000	kapybara
Casková a Michal Gihláš, Ledec nad Sázavou	2 000	kapybara
Cyril Grötschel, Praha	2 000	kapybara
Eliška Dohnalová	2 000	kapybara
Eliška Mikušová, Ostřetín	2 000	kapybara
Emmíčka Dolejšková, Protivín	2 000	kapybara
Honzík Kratochvíl, Velký Osek	2 000	kapybara
Jan Fučík, Prostějov	2 000	kapybara
Karla Benešová, Zbečnick	2 000	kapybara
Karla Tomajová	2 000	kapybara
Karolínka Pavlíková, Čebín	2 000	kapybara
Ladislav Zavel, Jablonná	2 000	kapybara
Léňa Svobodová, Česká Lípa	2 000	kapybara
Lukáš Kladivo, Komořany	2 000	kapybara
Martin Töpfer, Brno	2 000	kapybara
Mgr. Irena Pánková, Starý Kolín	2 000	kapybara
Michaela a Michal Ladmanovi, Praha	2 000	kapybara
Michaela Tanglová, Přezletice	2 000	kapybara
Michal Vodička a Monča Kubičková, Třebíč	2 000	kapybara
Natálie Vrchotová, Novosedly nad Nežárkou	2 000	kapybara
Nelča Koláčková, Vyškov	2 000	kapybara
Pavla Navrátilová, Brno	2 000	kapybara
Pavla Stráníková, Brno	2 000	kapybara
Roman Kahún, Nová Ves u Světlé	2 000	kapybara
Sára Smejkalová, Třebíč	2 000	kapybara
Tomáš Pařízek, Sezemice	2 000	kapybara
Tonda Plešner, Praha	2 000	kapybara
Vavřkovi, Brno	2 000	kapybara
Věra Součková, Havlíčkův Brod	2 000	kapybara

jméno a příjmení	částka	zvíře
Vladimír Procházka, Brno	2 000	kapybara
Skřivánci, Litomyšl	2 000	kapybara
Hana a Simonka Procházkovy, Kamenice	2 000	klokán uru
Samuel Nguyen, Praha	2 000	klokán uru
Zuzana a Martin Hudíkoví, Chotěboř	2 000	klokán uru
Ing. Vávrová J., Mostiště	2 000	klokánek králikovitý Ogilbyův
Tomáš Burda, Čáslav	2 000	klokánek králikovitý Ogilbyův
Andrea Kozaková a Milan Rohony	2 000	klokánek krysí
Anet & Jarda, Rozsochy	2 000	koza domácí kamerunská
Terka a Kufa, Černovice u Táboru	2 000	koza domácí kamerunská
Dorotka Nekvapilová, Přelouč	2 000	koza domácí kamerunská
Tadeášek a Matyášek Novákoví, Hamry nad Sázavou	2 000	koza domácí kamerunská
Kristýna Bendová, Třebíč	2 000	krajta hnědohlavá
Mgr. Marcela Matyščíková, Rožnov pod Radhoštěm	2 000	křeček velký
rodina Mašterova, Dolní Vilémovice	2 000	křeček velký
Cihlářovi, Týnec nad Labem	2 000	kuskus novoguinejský
Dominika a Radek Babičkoví, Tišnov	2 000	kuskus novoguinejský
Ondra a Kuba Sušířovi s rodiči	2 000	kuskus novoguinejský
Pavla Glacová, Petr Závodský, Lukavec	2 000	kuskus novoguinejský
Ellinka a Ondra Ottovi, Chudíř	2 000	kusu liščí
Jan Korous a Jana Korousová, Praha	2 000	kusu liščí
Jana Prachařová, Lhota	2 000	kusu liščí
Iva Roháčková, Jihlava	2 000	latam vlašťovčí
Pavlatovi	2 000	latam vlašťovčí
Ema a Eliška Soukopovy	2 000	ledňák obrovský
Jindřiška Dejmková, Pelhřimov	2 000	ledňák obrovský
Jitka Gricová, Třebíč	2 000	ledňák obrovský
Eva Nekudová, Dědkov	2 000	lori horský
Kristýna Bendová, Třebíč	2 000	majna Rothschildova
Anička a Miky Olišaroví, Nové Veselí	2 000	mara slaništní
Chudířkoví, Jihlava	2 000	mara slaništní
Míla Farkašová, ČR	2 000	mara slaništní
Barbora Motyková, Kladruhy u Vlašimi	2 000	ovce domácí valašská
Marie Dvořáková	2 000	ovce domácí valašská
Helena a Radek Hobzovi a děti Gabriel, Daniel, Nela, Hevlín	2 000	pásovec kulovitý
J+K+L Halamkoví, Hradec Králové	2 000	pásovec kulovitý
Martin Havel, Lípa	2 000	pásovec kulovitý
Silvie Mišková, Okrouhlice	2 000	pásovec kulovitý
Petr Pilný a Alena Pilná, Pardubice	2 000	pížmovka ostruhatá
Marcela Bršlicová, Znojmo	2 000	pralesnička batiková
Helena Houzarová, Třebíč	2 000	seriema rudozobá
Daniel a Zuzana Konířovi, Polnička	2 000	vakoveverka létavá
Janíkoví, Třebíč	2 000	varan modrý
Adélka Herrová, Havlíčkův Brod	2 000	velemýš obláčková
Karolína Urbanová, Výžerky	2 000	velemýš obláčková
Kateřina Kohoutková, Sezemice	2 000	velemýš obláčková
Alena Sochorová	2 000	výřeček malý
Ema a Eliška Soukopovy	2 000	výřeček malý
Mojmír Matuška, Markvartice	2 000	výřeček malý
Olga Kopáčková, Praha	2 000	výřeček malý
Jana Čemusová, Praha	2 000	želva tlustohrdlá
Agátka a Tobík Kratochvílovi, Pelhřimov	1 000	anolis šedý
Alena a Milan, Bojnice, Slovensko	1 000	anolis šedý
Emil Dočekal	1 000	aratinga sluneční

jméno a příjmení	částka	zvíře
Kryštof Dvořák, Nové Město na Moravě	1 000	aratinga sluneční
Luděček a Verunka z Dačic	1 000	aratinga sluneční
Nicol Adamcová	1 000	aratinga sluneční
Pavel Zamazal, Kolín	1 000	aratinga sluneční
Pepa Štědrý, Ždírec nad Doubravou	1 000	aratinga sluneční
Radka Pospíchalová	1 000	aratinga sluneční
Jarda a Verča Petřiví, Jihlava	1 000	bazilišek zelený
Julinka a Romča, Třebíč	1 000	bazilišek zelený
Marek Matějů, Jihlava	1 000	bazilišek zelený
Michal Savoiry, Brno	1 000	bazilišek zelený
Petra Břežinová, Ledec nad Sázavou	1 000	bazilišek zelený
Věra Mlatečková	1 000	bažant Edwardsův
Jarka Blažková, Kostelec nad Orlicí	1 000	bodlín Telfairův
Julinka a Romča, Třebíč	1 000	bodlín Telfairův
Milan Richter, Kostelec nad Orlicí	1 000	bodlín Telfairův
Nikolas Borkovec, Česká obec v okrese Brno-venkov	1 000	bodlín Telfairův
Stodulkovi, Vídeň	1 000	bodlín Telfairův
Ivana Bendová, Třebíč	1 000	egernie ostnitá
Petra a Bohuslav Svobodovi, Mrákotín	1 000	egernie ostnitá
Hanka a Vláda Michalčíkoví, Chotěboř	1 000	felsuma Standingova
Oravcovi, Třebíče	1 000	felsuma Standingova
Kristýna Budínová, Hybrálec	1 000	gekon létavý
Anička Jelínková	1 000	gundi saharský
Filip, Jitka, Karel Nápravníkoví	1 000	gundi saharský
Hana Sošková, Jihlava	1 000	gundi saharský
Jana Navrátilová, Římov Vísky	1 000	gundi saharský
Johanka, Jiří a Barbora Hruškoví, Kralice nad Oslavou	1 000	gundi saharský
Pavlík Fejt, Svatý Kříž	1 000	gundi saharský
PharmDr. Miloslav Vrzal, Brtnice	1 000	gundi saharský
Štefan Hamar	1 000	gundi saharský
Jan Stránil, Brno	1 000	holub domácí
Naděžda Mertová, Třebíč	1 000	holub domácí
Soňa Holub	1 000	holub domácí
Václav Peterka	1 000	holub domácí
MDDr. Dejvid z Člunku	1 000	husa velká
Mgr. Miloš Bambula, Jihlava	1 000	husa velká
Onďa a Nicolle	1 000	husa velká
Olga Kopáčková, Praha	1 000	husice egyptská
Olga Kopáčková, Praha	1 000	husice magellanská
Alda	1 000	husička vdovka
Dušan a Lenka Brosovi, Petrovice	1 000	husička vdovka
Eva Waisserová	1 000	chameleolis vepří
Eliška, Anežka a Dana Dvořákovy, Jihlava	1 000	ježek ušatý
Nela Pivokonská, Pardubice	1 000	kachnička šedoboká
Naděžda Marková, Třebíč	1 000	kančík citronový
Ondra Pivokonský, Pardubice	1 000	kančík citronový
Rodina Volavkova, Jihlava	1 000	korálovka
Klárka, Šimon, Lucie a Jiří Puskeilerovi	1 000	korálovka sinojaponská
Zdeněk Kuřinka, Velké Meziříčí	1 000	korálovka sinojaponská
manželé Zajacovi	1 000	králík domácí
Sofinka Dragounová, Moravany u Brna	1 000	králík domácí
Štěpán Dvořák, Nové Město na Moravě	1 000	králík domácí
Jana a Milan Kopicovi, Světlá nad Sázavou	1 000	latam vlašťovčí
Roman Sedlák	1 000	latam vlašťovčí

jméno a příjmení	částka	zvíře
Bc. Lukáš Trvz, Jihlava	1 000	moko skalní
Ing. Monika Šnobllová	1 000	moko skalní
Laura Zavadská, Moravské Budějovice	1 000	moko skalní
PharmDr. Miloslav Vrzal, Brtnice	1 000	moko skalní
Veronika a Petr Novotní, Havlíčkův Brod	1 000	moko skalní
Kateřina Šťastná, Třebíč	1 000	morče domácí - cuy
Vilém Antoš, Praha	1 000	morče domácí - cuy
Daniel Hrdlička	1 000	morče uruguayské
Daniela a Beáta Zemanovy, Jihlava	1 000	morče uruguayské
Elektra Langová, Jihlava	1 000	morče uruguayské
Emička a Víki Kováři	1 000	morče uruguayské
Jana Dvořáková, Okříšky	1 000	morče uruguayské
Kateřina Šťastná, Třebíč	1 000	morče uruguayské
Martina Matyščíková, Rožnov pod Radhoštěm	1 000	morče uruguayské
Simča, Domča a Bohouš, Havlíčkův Brod	1 000	morče uruguayské
Tobiáš, Sebastián a Sofie Mátlvi, Luka nad Jihlavou	1 000	morče uruguayské
Jakub Pospíšil, Kluky	1 000	myš bobří
Leni Miška Hajšmanová, Okrouhlice	1 000	myš bobří
Vymazalovi, Třebíč	1 000	myš bobří
Petra Svobodová, Mrákovín	1 000	osinák africký
Bára a Ella Pospíchalovy	1 000	papoušek vlnkovaný
Dočekalovi, Dukovany	1 000	papoušek vlnkovaný
Markétka Pávnová, Praha	1 000	papoušek vlnkovaný
Marta Teplá, Jihlava	1 000	papoušek vlnkovaný
Matěj Bros, Petrovice	1 000	papoušek vlnkovaný
Jan Macháček	1 000	piraňa plodožravá
Naděžda Marková, Třebíč	1 000	piraňa plodožravá
Jan Turay, Praha 10	1 000	poletuška slovanská
Kristýna Budínová, Hybrálec	1 000	poletuška slovanská
Lucie a Tomášek Karasovi, Chotěboř	1 000	poletuška slovanská
Magdička Jeřábková, Brno	1 000	poletuška slovanská
Máta, Domča, Terka a Martin Mandátovi - Dobšice	1 000	poletuška slovanská
Roman Venc, Havlíčkův Brod	1 000	poletuška slovanská
Tonička, Anežka, Péta, Martínek a Kubík Paulíčkoví	1 000	poletuška slovanská
Andrea Vyskočilová, Brno	1 000	pralesnička azurová
Eliška Hladíková, Velké Meziříčí	1 000	pralesnička azurová
Kristýna Bendová, Třebíč	1 000	pralesnička azurová
Tomáš a Vojtík Větrovcovi, Třebíč	1 000	pralesnička azurová
H. a M. Machalovi, Horní Cerekev	1 000	pralesnička barvířská
Jiřina Pospíchalová, Brno	1 000	pralesnička batiková
Kateřina a Maruška Větrovcovi, Třebíč	1 000	pralesnička batiková
Lenka Jonášová, Znojmo	1 000	pralesnička batiková
Žofie a Ondřej Habrovi, Jihlava	1 000	pralesnička batiková
Martina Popelková, Malý Beranov	1 000	pralesnička harlekýn
Petr Urban, Třebíč	1 000	pralesnička strašná
Kryštof a Daník Klofáčovi, Lípa	1 000	ropucha obrovská
Marika a Jiří Zdražilovi, Třebíč	1 000	ropucha obrovská
Ekaterina Monakhova, Karlovy Vary	1 000	rosnička včelí
Marek Páral, Žďár nad Sázavou	1 000	rosnička včelí
Petr Urban, Třebíč	1 000	scink tanimbarský
Alena Brabcová, Žďár nad Sázavou	1 000	trnorep zdobený
Barbora, Jiří a Johana Hruškoví, Kralice nad Oslavou	1 000	vakoveverka létavá
Dominik Bušek, Jičín a Adéla Rosenkranzová, Most	1 000	vakoveverka létavá
Ing. Tereza Obrdlíková, Jihlava	1 000	vakoveverka létavá

jméno a příjmení	částka	zvíře
Jana Švecová, Přibyslav	1 000	vakoveverka létavá
Jára a Vendulka Petřiví, Jihlava	1 000	vakoveverka létavá
Julinka Škarková z Kutné Hory, MŠ Sedmikráska, JAHŮDKY	1 000	vakoveverka létavá
Markéta & George Brnovi, Praha	1 000	vakoveverka létavá
Matěj a Šimon Beranovi, Lípa	1 000	vakoveverka létavá
Nela Kocmánková, Zvonějov	1 000	vakoveverka létavá
Ondřej Havlík, Vacenovice	1 000	vakoveverka létavá
PharmDr. Miloslav Vrzal, Brtnice	1 000	vakoveverka létavá
rodina Konupkova, Štoky	1 000	vakoveverka létavá
Z+ K+ E+ M, Dačice	1 000	vakoveverka létavá
Jana Hradecká, Jihlava	1 000	varan modrý
Jára a Vendulka Petřiví, Jihlava	1 000	výřeček malý
Petr Pilný, Pardubice	1 000	zrzhlávka peposaka

Firma Palm vyrábí zdarma adopční cedulky k expozicím.

STÁTNÍ DOTACE MINISTERSTVA ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ ČR PROGRAM „PŘÍSPĚVEK ZOOLOGICKÝM ZAHRADÁM“ FUNDS FROM THE STATE BUDGET GRANTED BY THE MINISTRY OF THE ENVIRONMENT OF THE CZECH REPUBLIC, THE FINANCIAL SCHEME TO SUPPORT LICENSED ZOOLOGICAL GARDENS

Ing. Petr Sezemský
vedoucí ekonom. odd.
Head of Finances Dpt.

Dotace ve výši 639 527 Kč byla v průběhu roku 2025 čerpána na vymezené účely. Peněžní prostředky určené na chov ohrožených druhů světové fauny v českých zoologických zahradách ve výši 534 406 Kč byly využity v plné výši, stejně tak prostředky určené na zapojení českých zoologických zahrad do systému ochrany přírody České republiky ve výši 105 121 Kč byly použity v plné výši.

PŘIDĚLENÉ DOTAČNÍ PROSTŘEDKY 639 527,00 Kč
SKUTEČNÉ CELKOVÉ NÁKLADY 4 825 442,31 Kč

PROCENTNÍ VYJÁDŘENÍ POMĚRU DOTAČNÍCH PROSTŘEDKŮ
A VLASTNÍCH ZDROJŮ KRYTÍ KE SKUTEČNÝM NÁKLADŮM:

Přidělené dotační prostředky	Vlastní zdroje	Skutečné celkové náklady
639 527	4 185 915,31	4 825 442,31
13,25 %	86,75 %	100 %

Nové vzdělávací panely v Údolí včel

REKAPITULACE DLE JEDNOTLIVÝCH DOTAČNÍCH TITULŮ

1. CHOV OHROŽENÝCH DRUHŮ SVĚTOVÉ FAUNY V ČESKÝCH ZOOLOGICKÝCH ZAHRADÁCH

bod 1.1 Chov ohrožených druhů světové fauny chráněných podle zvláštního právního předpisu

bod 1.3 Realizace vzdělávacích programů a zapojení do vzdělávání veřejnosti a osvěty v oblasti ochrany ohrožených druhů

dotace 534 406,00 Kč
skutečné náklady 4 557 985,56 Kč

PROCENTNÍ VYJÁDŘENÍ POMĚRU DOTAČNÍCH PROSTŘEDKŮ
A VLASTNÍCH ZDROJŮ KRYTÍ KE SKUTEČNÝM NÁKLADŮM:

Přidělené dotační prostředky	Vlastní zdroje	Skutečné celkové náklady
bod 1.1		
406 406	3 990 109,51	4 396 515,51
bod 1.3		
128 000	33 470,05	161 470,05
CELKEM dotační titul 1		
534 406	4 023 579,56	4 557 985,56
11,72 %	88,28 %	100,00 %

2. ZAPOJENÍ ČESKÝCH ZOOLOGICKÝCH ZAHRAD DO SYSTÉMU OCHRANY PŘÍRODY ČESKÉ REPUBLIKY

bod 2.2 Chov zvláště chráněných druhů živočichů podle zvláštního právního předpisu a zapojení zoologické zahrady do záchranných programů těchto druhů.

bod 2.3 Chov vzácných a vymírajících plemen domácích zvířat za účelem záchrany jejich jedinečného genofondu.

Bod 2.5 Realizace vzdělávacích programů a zapojení do vzdělávání veřejnosti a osvěty v oblasti ochrany přírody, především ve smyslu Úmluvy o biologické rozmanitosti, a s tím související publikační činnost.

dotace 105 121,00 Kč
skutečné náklady 267 456,75 Kč

PROCENTNÍ VYJÁDŘENÍ POMĚRU DOTAČNÍCH PROSTŘEDKŮ
A VLASTNÍCH ZDROJŮ KRYTÍ KE SKUTEČNÝM NÁKLADŮM:

Přidělené dotační prostředky	Vlastní zdroje	Skutečné celkové náklady
bod 2.2		
12 328	128 900,50	141 228,50
bod 2.3		
3 193	5 807,00	9 000,00
bod 2.5		
89 600	27 628,25	117 228,25
CELKEM dotační titul 2		
105 121	162 335,75	267 456,75
39,30 %	60,70 %	100,00 %

Ministerstvo životního prostředí

MARKETING V ROCE 2025 MARKETING IN 2025

Mgr. Simona Kubičková
vedoucí marketingového oddělení
Head of Marketing Dpt.

Rok 2025 byl pro marketingový tým Zoo Jihlava obdobím intenzivní práce na propagaci zoologické zahrady, rozvoji spolupráce s médii i partnery a také na zlepšování informačního a orientačního systému pro návštěvníky. Naším cílem bylo nejen přiblížit svět zvířat široké veřejnosti, ale také zpříjemnit návštěvu zoo a posílit její viditelnost v regionu i mimo něj.

Hned na začátku roku jsme připravili nové propagační letáky, které slouží jako základní informační materiál pro návštěvníky ale mají také vzdělávací funkci – přibližujeme v nich vybrané druhy zvířat. V průběhu roku jsme pokračovali v úpravách vizuální podoby areálu zoo. Vznikly nové dřevěné nástěnky, které slouží pro lepší informovanost návštěvníků o blížících se akcích. V zoo přibýly tematické informační panely a další grafické prvky, které návštěvníkům přibližují zajímavosti ze světa zvířat a zároveň zpřehledňují orientaci v areálu. Připravili jsme panel věnovaný vačnatcům nebo nový panel o medvědech. Součástí práce marketingového oddělení byla také spolupráce na tematické výzdobě areálu, například velikonoční dekorace, a realizace nových polepů a grafických prvků v různých částech zoologické zahrady.

Významnou část aktivit tvoří spolupráce s médii. V průběhu roku jsme opět natáčeli s Českým rozhlasem a také s televizním projektem Tamtam. V říjnu se zoo stala místem živého vysílání Českého rozhlasu během Podzimních slavností, které patří mezi oblíbené akce pro návštěvníky. Pokračovali jsme v dlouhodobé spolupráci s Českým rozhlasem Vysočina, jenž pravidelně přináší posluchačům zajímavosti ze zákulisí zoologické zahrady.

Zoo Jihlava jsme aktivně prezentovali i mimo její areál. Marketingový tým se účastnil veletrhu cestovního ruchu Holiday World v Praze, navštívil marketingový festival a odborná školení zaměřená na marketing a komunikaci, včetně školení věnovaného práci s Wikipedií. Tyto akce přinášejí nové podněty a inspiraci pro další rozvoj propagace zoologické zahrady.

Během roku jsme se zapojili do řady akcí pro veřejnost mimo zahradu. Zoo Jihlava se představila například na festivalu Robinson v Jihlavě, na Dětské neděli v kině CineStar nebo na oslavách Mezinárodního dne dětí s Hitrádiem Vysočina. Tyto akce nám umožňují oslovit nové návštěvníky a představit zoologickou zahradu i lidem, kteří ji zatím osobně nenavštívili, a motivovat návštěvníky k opakované návštěvě zoo.

Důležitou součástí práce marketingového oddělení je také zlepšování orientačního systému pro návštěvníky, kteří navštíví naši zahradu. V roce 2025 jsme proto instalovali nové směrové cedule a navigační prvky v okolí zoo, například v oblasti lesoparku Heulos. Nový reklamní panel byl umístěn také v partnerské instituci – Muzeu Autíček v Přísece, kde upozorňuje návštěvníky na blízkost zoologické zahrady. Během letních měsíců jsme organizovali komentovaná krmení zvířat a prohlídky, které probíhaly denně v červenci a srpnu a byly velmi oblíbené mezi návštěvníky.

Marketingové oddělení se podílelo společně se vzdělávacím oddělením také na přípravě několika akcí, které byly věnovány světovým dnům nebo oslavám. Na jaře jsme dělali Velikonoce v zoo (naneštěstí v menší formě s ohledem na opatření proti SLAK), na podzim jsme připravili tradiční Podzimní slavnosti, které doprovázely tematické aktivity pro návštěvníky. Na konci roku jsme opět ve spolupráci s Horáckým divadlem Jihlava organizovali oblíbený Betlém v zoo s účastí herců, který každoročně vnáší do areálu zoologické zahrady jedinečnou adventní atmosféru.

Spravujeme také e-shop, kde nabízíme suvenýry, zážitkové programy, adopce nebo speciální prohlídky. Naše sociální sítě zaznamenaly významný nárůst sledujících, což svědčí o rostoucím zájmu veřejnosti o dění v zoo. S pozitivními ohlasy se setkávali i různé videoprojekty ze života zvířat, čímž jsme posílili interakci s našimi fanoušky.

Rok 2025 byl pro marketingový tým obdobím mnoha projektů, spoluprací a nových zkušeností. Děkuji všem kolegům z marketingu i ostatních oddělení za spolupráci a podporu. Velké poděkování patří také chovatelům a dalším zaměstnancům zoo, kteří se ochotně zapojují do mediálních projektů a pomáhají přibližovat návštěvníkům fascinující svět zvířat. Věříme, že i v dalších letech budeme společně pokračovat v rozvoji a propagaci Zoo Jihlava.

Reklama do muzea autíček

Nové nástěnky

Vysílání Český rozhlas

Betlém v zoo

Vzdělávací panel o medvědech

Výzdoba Velikonoc

Nové směrovky

MDD s Hitrádiem

Veletrhy Holiday World

SUMMARY

For the zoo's marketing team, 2025 was focused on promoting the zoo, developing co-operation with the media and partners, and improving the navigation and information system for visitors. The goal was to bring the world of animals closer to the public, make visits more enjoyable, and increase the visibility of the zoo.

At the beginning of the year, new promo leaflets, designed as information and education materials, were produced. During the year, we improved the visual appearance of the grounds, mounting new notice boards, thematic information panels (e.g. on marsupials and bears) and other graphic elements. We also participated in thematic decoration and visual updating of the grounds. We improved navigation to the zoo by installing new directional signs and advertising elements in the area and at partner locations.

Cooperation with the media (Czech Radio, Tamtam) continued, including live broadcasts during the Autumn Festival. The zoo was also presented outside the area, participating in

the Holiday World tourism fair, marketing events and training courses. We participated in public events outside the zoo such as festivals or events for kids, which helped to reach new visitors and encourage repeat visits.

Popular narrated feeding demonstrations and guided tours took place in the summer. In cooperation with other departments, we organised thematic events (Easter, Autumn Festival, Nativity Scene in the Zoo Grounds). We manage an online store and develop social media profiles and pages, where there has been a significant increase in followers. Video projects from the lives of animals were successful, too.

2025 brought a number of projects, cooperations and new lessons learnt. We would like to thank the zoo employees for their cooperation and involvement in presenting the zoo to the public. The goal is to continue the further development and promotion of Jihlava Zoo.

SPOLUPRÁCE S MÉDIÍ COOPERATION WITH THE MEDIA

Mgr. Simona Kubičková
vedoucí marketingového oddělení
Head of Marketing Dpt.

Rok 2025 byl z pohledu spolupráce s médii velmi intenzivní. Zoo Jihlava se opět objevovala v regionálních i celostátních médiích a témata spojená se zvířaty, chovem i akcemi pro veřejnost vyvolávala dlouhodobý zájem novinářů.

Celkem jsme zaznamenali 1786 mediálních výstupů, z toho 639 v tisku, 59 v televizi, 116 v rozhlasu a 972 na internetových portálech.

Velkou část mediálního prostoru v průběhu roku zaujaly především akce pro veřejnost a návštěvnické programy. Velký ohlas zaznamenala například zimní akce Putování za betlémskou hvězdou, média často zmiňovala v přehledech třeba i klasickou akci Za vysvědčení do zoo, nebo letní komentovaná krmení. Zoo Jihlava se navíc opakovaně objevovala v článkách a reportážích představujících tipy na výlety, čímž se potvrdila její pozice významného turistického cíle regionu.

Velký zájem médií vyvolala také aktuální témata spojená s chovem zvířat, nebo i informace týkající se ptačí chřipky nebo slintavky a kulhavky (SLAK).

Významnou část mediálního prostoru tvořily rovněž zprávy o transportech zvířat mezi zoologickými zahradami. Média informovala například o transportech žiraf, lenochoda, levharta nebo dalších zvířat zapojených do mezinárodních chovatelských programů. Pozornost přitáhly také zprávy o žirafách, které poprvé vyrazily do venkovního výběhu.

Spolupráce s médii se v roce 2025 neomezovala pouze na zaslání tiskových zpráv. Pravidelně jsme poskytovali rozhovory, komentáře a odborné informace pro televizní, rozhlasové i internetové pořady a prostor pro natáčení reportáží, čímž přispíváme k popularizaci zoologie, ochrany přírody i významu moderních zoologických zahrad pro ochranu biodiverzity, vzdělávání a vědeckou práci. Pokračovala také naše spolupráce s regionálními médii, která dlouhodobě přinášejí aktuální informace o dění v zoo široké veřejnosti.

Na závěr bych chtěla poděkovat všem kolegům ze zoo, především chovatelům a odborným pracovníkům, kteří médiím ochotně poskytují informace a podílejí se na přípravě reportáží a článků. Velké poděkování patří také našim mediálním partnerům za jejich dlouhodobý zájem o dění v Zoo Jihlava.

SUMMARY

2025 was a very successful year for the zoo's cooperation with the media. A large part of the media space during the year was covered primarily by events for the public and visitor programmes. In addition, Jihlava Zoo repeatedly appeared in media articles and reports presenting tips for trips, which confirmed its position as a major tourist destination in the region. Hot topics related to animal breeding, as well as information related to avian influenza or foot-and-mouth disease (FMD), also aroused great media interest last year. A major part of the media space was also made up of reports on animal transfers between zoos. In addition to sending press releases, we routinely provided interviews, commentaries and expert information for television, radio and internet programmes, thereby contributing to the popularisation of zoology, nature conservation and the importance of modern zoos for biodiversity conservation, education, and science. Finally, I would like to thank all my colleagues from the zoo, and a big thank you also goes to our media partners for their long-term interest in what is happening at Jihlava Zoo.

VÁNOČKY PRO KOČKY CHRISTMAS FOR CATS

Mgr. Simona Kubičková
vedoucí marketingového oddělení
Head of Marketing Dpt.

Na konci roku 2024 naše zoo po určité pauze opět navázala na tradici dobročinné sbírky s názvem „Vánočky pro kočky“, která probíhala po celý prosinec a symbolicky uzavřela rok v duchu solidarity, spolupráce a pomoci zvířatům v nouzi. Jelikož k samotnému vyhodnocení sbírky a předání darů došlo až na začátku roku 2025, rozhodli jsme se tuto aktivitu zahrnout právě do výroční zprávy za rok 2025.

Sbírka byla určena na podporu spolku Zelená kočkám, z. s., který se dlouhodobě věnuje péči o opuštěné, nemocné či jinak ohrožené kočky. Tento spolek nefunguje jako klasický útulek, ale jako síť dočasných péčí, kdy jsou kočky umísťovány do domácího prostředí dobrovolníků. Takový přístup umožňuje zvířatům procházet léčbou, rekonvalescencí i socializací v klidných a individuálně přizpůsobených podmínkách, což významně zvyšuje jejich šance na nalezení nového domova. V době předání sbírky se organizace starala přibližně o 70 koček a kotat, zároveň zajišťovala krmná místa pro volně žijící kočky a aktivně se zapojovala do kastrčních programů v Kraji Vysočina, které jsou klíčové pro regulaci toulavých populací.

Návštěvníci Zoo Jihlava měli možnost zapojit se do sbírky přímo při své návštěvě, a to prostřednictvím materiálních darů odevzdávaných na hlavní pokladně. Nejčastěji se jednalo o krmivo pro kočky – granule, kapsičky či konzervy – dále kočkolit a také hygienické a čistící prostředky, jako jsou papírové utěrky, vlhčené ubrousky nebo prací gely. Právě tyto praktické položky představují pro každodenní fungování dočasných péčí zásadní pomoc. Zapojení veřejnosti ukázalo ochotu návštěvníků aktivně přispět na dobrou věc a podpořit péči o zvířata mimo samotný areál zoologické zahrady.

Důležitým partnerem akce byl Český rozhlas Vysočina, se kterým Zoo Jihlava dlouhodobě spolupracuje. Díky této mediální podpoře se podařilo sbírku dále zviditelnit, oslovit širší veřejnost a posílit povědomí o problematice opuštěných koček i o činnosti zapojené organizace. Mediální spolupráce tak významně přispěla k úspěšnému průběhu celé akce.

Po ukončení sbírky na začátku roku 2025 byly všechny shromážděné dary předány spolku Zelená kočkám, z. s., kde byly bezprostředně využity pro každodenní péči o zvířata. Zoo Jihlava o průběhu i výsledcích sbírky informovala prostřednictvím svých komunikačních kanálů a sociálních sítí, čímž zároveň poděkovala všem, kteří se do sbírky zapojili.

Sbírka „Vánočky pro kočky“ tak znovu potvrdila, že role zoologické zahrady nespočívá pouze v chovu a prezentaci zvířat, ale také v aktivním zapojení do ochrany zvířat a podpoře smysluplných projektů. Zároveň se jedná o důležitý prvek budování vztahu s veřejností, která má možnost stát se součástí konkrétní pomoci.

SUMMARY

At the end of 2024, the zoo renewed the charity collection called *Christmas for Cats*, the evaluation of which took place in 2025. The collection supported the association *Zelená kočkám, z. s.*, which provides care for abandoned cats through temporary care, managing around 70 animals and participating in castration schemes. Visitors donated food, litter and health management products. The event partner, Czech Radio Vysočina, helped raise the visibility of the collection. The donations were handed over to the institution at the beginning of 2025 and used for animal care. The collection contributed to supporting animals in need, engaging the public and strengthening cooperation with partners.

FOTOSOUTĚŽ „MLÁDATA 2025“ YOUNG ANIMALS 2025 PHOTOGRAPHER COMPETITION

Po roce Zoo Jihlava uspořádala opět fotosoutěž, která byla zaměřena na zvířata z naší zoo. Cílem bylo vyfotit zvířata v Zoo Jihlava a snímek musel souviset s tématem fotosoutěže. Do soutěže se mohli zapojit profesionálové i amatéři, podmínkou bylo pouze, aby fotka byla pořízena v naší zoo a každý soutěžící mohl zaslat pouze jednu fotku. Soutěžilo se o zajímavé ceny ze Zoo Jihlava a od partnera soutěže firmy Nikon.

Celkem jsme obdrželi 137 fotografií do naší fotosoutěže, které splnili zadání. Soutěžilo se ve 3 kategoriích, kde v každé odborná porota ve složení Filip Barták, Daniela Oberreiterová a Martin Hanzal vybrala 10 nejlepších. Výběr jsme zveřejnili na Facebooku Zoo Jihlava, kde hlasováním (like), zvolili fanoušci zoo nejlepší fotku v každé kategorii.

Výsledky fotosoutěže jsme slavnostně vyhlásili na akci Den s Nikonem, která se konala 28. 9. 2025. Kromě výsledků fotosoutěže si v tento den mohli návštěvníci vyzkoušet špičkovou fototechniku Nikon, poradit se s profesionálními fotografy ohledně nastavení techniky i kompozice snímků.

Hlasování veřejnosti na Facebooku skončilo následovně:

Kategorie děti – **Juříčková Adéla** – 486 hlasů

Kategorie dospělí mobily – **Rajtolarová Patricie** – 237 hlasů

Kategorie dospělí fotoaparáty **Sokoliová Sabina** – 387 hlasů

Vyhlásili jsme i cenu poroty, která také volila 3 nejlepší fotografie z každé kategorie.

Kategorie děti:

1. místo **Chlupová Julie** | 2. místo **Šepeláková Eliška** | 3. místo **Sobotková Alžběta**

Kategorie dospělí mobily:

1. místo **Kočí Miroslava** | 2. místo **Šeligová Jolana** | 3. místo **Žandová Lucie**

Kategorie dospělí fotoaparáty:

1. místo **Čermák Petr** | 2. místo **Bláha David** | 3. místo **Adamec Martin**

SUMMARY

After a year, Jihlava organised this competition once again; it focused on animals from our zoo. The aim was to take a picture of an individual kept in the zoo grounds; the picture was also required to be related to the subject of the competition. Both professionals and Sunday photographers were eligible to enrol; the only requirement was that the photo had been taken in the Jihlava Zoo grounds, and each entrant was permitted to submit only one picture. There were interesting prizes awarded by Jihlava Zoo and Nikon, the grand partner of the competition.

In total, we received 137 photos which met the requirements. The competition was held in 3 categories; in each of them, the expert jury consisting of Filip Barták, Martin Hanzal and Daniela Oberreiterová selected the ten best pics. We posted the list on the zoo's Facebook page, where our fans selected the best image by voting (giving their 'likes').

The results of the competition were officially announced at the Day with Nikon event held on 28 September 2025. In addition to discovering the results, visitors were also offered the opportunity to try out Nikon's top-quality photo technology and consult with professional photographers about the technology settings and image composition. The Facebook poll results per category were as follows:

Children – **Adéla Juříčková** – 486 votes

Adults (Mobile phones) – **Patricie Rajtolarová** – 237 votes

Adults (Cameras) **Sabina Sokoliová** – 387 votes

We also announced the award of the members of the jury who voted for the best three pictures as well.

Children:

Place 1 **Julie Chlupová** | Place 2 **Eliška Šepeláková** | Place 3 **Alžběta Sobotková**

Adults (Mobile phones):

Place 1 **Miroslava Kočí** | Place 2 **Jolana Šeligová** | Place 3 **Lucie Žandová**

Adults (Cameras):

Place 1 **Petr Čermák** | Place 2 **David Bláha** | Place 3 **Martin Adamec**

Daniela Oberreiterová
fotografka, správce e-shopu
photograf, e-shop administrator

Chlupová Julie

Kočí Miroslava

Čermák Petr

Sobotková Alžběta

Bláha David

Šeligová Jolana

Adamec Martin

Šepeláková Eliška

Žandová Lucie

CHOVATELSKÁ ČINNOST ANIMAL MANAGEMENT

Zoologické oddělení zahrnuje šest chovatelských úseků (Tropický pavilon, drápkaté opice a lemuři / Africký pavilon a poníci / kopytníci a domácí zvířata / malí savci a ptáci / primáti a malé kočky / šelmy). Personálně bylo v letošním roce obvykle obsazeno pětadvacet zaměstnanci, z toho jednadvaceti chovateli, provozním technikem, registrátkou a dvěma zoology. Kromě kolegů z dalších oddělení naší zoo s námi pravidelně spolupracují i nadšení dobrovolníci, stážisti a praktikanti, zpravidla studenti různých typů škol zaměřených přírodovědným, chovatelským či veterinárním směrem. Zde bychom všem výše zmíněným chtěli znovu poděkovat za to, jak jsme společně zvládli další rok. Vážíme si vašeho často nadstandardního nasazení! Největšími zootechnickými výzvami se staly úspěšná letní prevence zaměřená proti zavlečení slintavky a kulhavky a vyhlášená zimní mimořádná veterinární opatření, která reagovala na potvrzený výskyt ptačí chřipky v našem chovu a díky kterým se podařilo nákazu zdolat v jediném ohnisku.

MALÍ SAVCI

Jednu z nejvýznamnějších evropských kolekcí australských savců je možno spatřit na Vysočině, v expozičním celku Australské farmy a v blízkém okolí. Klokany všech velikostí pravidelně rozmnožujeme. Jde o klokany horské východní (*Osphranter robustus robustus*), velká zvířata s výrazným pohlavním dimorfismem ve velikosti i zbarvení (samci jsou tmaví a samice světlé), středně velké klokany uru (*Thylogale brunii*), žijící s nimi ve společném výběhu a často se ukrývající v podrostu, který speciálně pro ně ponecháváme, klokanky rudohnědé (*Aepyprymnus rufescens*), největší z malých klokanků a jedny z hvězd nočních komentovaných prohlídek se zoology, i klokanky krysí tasánské (*Potorous tridactylus apicalis*), celoročně aktivní drobků, kteří vytrvale prohledávají povrch země, kde hledají vše, co tam spadne či vyroste, čímž pomáhají přirozené obnově v domovských lesích. Odchovaná mláďata jsme předali například do Zoo Brno, Zoo Hluboká nad Vltavou, Zoo Horní Pěna, Zoo Olomouc a Zoo Plzeň, do německých Zoo Osnabrück a Zoo Stuttgart, do dánských Zoo Aalborg a Zoo Skaerup, do maďarské Zoo Jászberény a do chorvatské Zoo Záhřeb. U obou našich kuskusovitých jsme obměnili chovné páry. Se štěstím jsme v dubnu od soukromého chovatele darem získali mladého samce kuskuse pozemního novoguinejského (*Phalanger gymnotis leucippus*). Našeho původního chovného samce, který při spojování opakovaně útočil na samici a zraňoval ji, jsme v říjnu odeslali jako expozičního do polské Zoo Vratislav. U kusu liščích (*Trichosurus vulpecula*) jsme se ve spolupráci s prověřenými rakouskými soukromými chovateli a německými zoologickými zahradami dobrali k novému páru. U samice se ještě drží mládě, samec, se kterým přijela z německé Zoo Neuwied, a samec je zlatě zbarvený kusu liščích tasánský (*Trichosurus vulpecula fuliginosus*).

klokan uru (*Thylogale brunii*)

Mgr. Richard Viduna

vedoucí zoologického oddělení
Head of Animal Management Dpt.

Ing. Kateřina Kucířková

kurátorka
Curator

Jedná o leucistickou barevnou morfu častěji se vyskytující u izolované populace na Tasmánii. Zvíře jsme získali z německé Zoo Stuttgart, ovšem narodilo se v britské Zoo Hamerton. Těsně před koncem roku se opět rozmnožili vakorejsci čtyřprstí (*Dasyuroides byrnei*). Tentokrát jsme ve vaku objevili trojčata. Kaptivní populace těchto vzácných a ohrožených masožravých vačnatců, nejmenších ze čtyř taxonů držených v Evropě, je stále velice nestabilní, protože samice se obvykle rozmnoží pouze jednou za život. Proto je každý jednotlivý porod velice důležitý. Navíc jsme spolu s německými Zoo Frankfurt nad Mohanem a Lipsko jediná, kteří v posledních letech tento taxon opakovaně rozmnožují. Podobně neveselá situace je i u myší bobříků (*Hydromys chrysogaster*), australských hlodavců specificky přizpůsobených vodnímu prostředí. Naše tři chovné skupiny jsou spolu se zvířaty v Zoo Plzeň a v německé Zoo Frankfurt nad Mohanem jedním ze tří pevných pilířů evropské populace tohoto druhu. Velmi potěšitelné je, že se v letošním roce začala rozmnožovat i nově vytvořená skupina ve švýcarské Zoo Kerzers. Jedním z nejvýznamnějších úspěchů je náš dlouhodobě velice úspěšný chov křečků velkých (*Hypogeomys antimena*). V tomto případě se jedná o největší madagaskarské hlodavce, kriticky ohrožené endemity suchých lesů jihozápadního pobřeží ostrova. Extrémní tlak na celou tuto oblast způsobuje především klimatická změna, nekontrolovaný nárůst tamější lidské populace a celková degradace přírodního prostředí. V letošním roce se u nás narodilo osm mláďat, přičemž celosvětová známá populace votsots v lidské péči se pohybuje okolo šedesáti jedinců, kteří jsou drženi ve zhruba dvaceti evropských zoo. Přestože jsme v letošním roce rádi poskytli odchovaná zvířata do Zoo Praha, lotyšské Zoo Riga, nizozemské Zoo Amersfoort a do britských zoo Africa Alive a Northumberland Zoo, zůstává v jihlavské zoo koncentrováno stále zhruba 20–25 % populace tohoto druhu, což nás velmi ctí, ale především nesmírně zavazuje do budoucna! Tradičně se dobře rozmnožují moka skalní (*Kerodon rupestris*), morčata bolivijská (*Cavia musteloides boliviensis*) a morčata bažinná (*Cavia magna*), která se svým způsobem života velice blíží mnohem větším kapybarám. O babyboom se postaralo trio kapybar (*Hydrochoerus hydrochaeris*) – podařilo se jim odchovat sedm z osmi narozených mláďat. Tito největší hlodavci světa sdílejí společný venkovní výběh s tapíry jihoamerickými (*Tapirus terrestris*), ve vnitřní ubikaci mají pro sebe dva boxy. V zimním období, kdy tráví většinu dne uvnitř, je zde poměrně rušno a živo. V přírodě žijí v rodinných skupinkách čítajících několik desítek jedinců, u nás jsme se dostali zatím na největší počet jedenácti zvířat. Stále platí, že se jedná o velmi atraktivní a žádané zvíře, které chtějí do svých chovů jak zoologické zahrady, tak soukromí chovatelé. Odchovaná mláďata posíláme do jiných chovatelských zařízení ideálně ve věku alespoň jednoho roku, kdy jsou zvířata dostatečně vyspělá. Poslední odchovaná kapybary našly nový domov v rakouské Zoo Herberstein a italské Zoo Řím. V tzv. Chaco domečku se daří marám slaničními (*Dolichotis salinicola*). Samice během roku čtyřikrát porodila a úspěšně odchovála šest mláďat. Mary ve volné přírodě obývají savany a řídké suché lesy, kde si vyhrabávají podzemní nory, případně obsazují nory jiných druhů zvířat. U nás v zoo sdílí venkovní výběh s aratingy slunečními (*Aratinga solstitialis*). Každoročně rozmnožujeme i pouštnímu prostředí skvěle přizpůsobené gundi saharské (*Ctenodactylus gundi*). Dvě odchované samice jsme v červenci odeslali do maďarské Zoo Budapešť k omlazení tamní populace. Tato spolupráce nás velmi těší, protože právě s jejich zvířaty jsme před více než deseti lety jihlavský chov rozjžděli. Abychom byli připraveni na blížící se nutnou obměnu chovných zvířat, sestavili jsme v letošním roce v zázemí další dva páry. Další dvě mláďata, oba samci, se narodila u vzácně chovaných dikobrazů palawanských (*Hystrix pumila*), filipínských ostrovních endemitů. Tato zvířata

kusu liščí taszánský (*Trichosurus vulpecula fuliginosus*)

stále držíme pouze v zázemí Modety, nicméně věříme, že v budoucnu se nám podaří vybudovat alespoň drobnou expozici zaměřenou na tuto oblast, jeden z hotspotů světové biodiverzity. Komplikace nastaly v chovu velemyší největších (*Phloeomys cumingi*). Chovný pár, který jsme sestavili v roce 2021, odchovával za uplynulých pět let celkem devět mláďat, přičemž pět jedinců bylo odesláno do Zoo Plzeň, Zoo Praha a Zoo Ostrava (jedná se o jediné známé chovatele dle mezinárodní databáze ZIMS). V posledních dvou letech jsme složili druhý pár, ten se ovšem nepodařilo rozmnožit, a tak jsme se rozhodli samce vyměnit. Nový samec bohužel po necelých dvou týdnech spojení samici napadl a pokoušel ji v oblasti obou lopatek a levé hrudní končetiny. Kusné rány byly hluboké, v některých místech nekrotické. Přes veškerou snahu a veterinární péči samice po týdnu uhynula. Zůstal nám tedy pouze původní chovný pár. Ve volné přírodě se dle IUCN jedná o málo ohrožený druh se snižující se populací. V tropických lesích filipínského ostrova Luzon (a několika dalších ostrovů) jsou ohroženy kácením pralesů a lovením pro maso. V zoologických zahradách jsou vzácnými chovanci. Proto se snažíme a aktivně iniciujeme přesuny velemyší mezi námi a výše uvedenými zoologickými zahradami, aby tento překrásný taxon nezmizel z chovů navždycky. Nadále se věnujeme i chovu velemyší obláčkových (*Phloeomys pallidus*), které na rozdíl od velemyší největších držených v zázemí mohou návštěvníci pozorovat především v podvečerních hodinách v jejich expozici. Přímo nad hlavami návštěvníků v chodbě Hacienda Escondido se předvádí rodina lenochodů dvoupřstých (*Choloepus didactylus*). Jedná se o chovný pár s mládětem; o rok starší odchovaná samice byla přesunuta do expozice k tamarinům vousatým (*Saguinus imperator subgriseus*), aby nerušila probíhající odchov. Pro tuto samici si na konci léta přijeli kolegové ze Zoo Děčín, kteří s tímto taxonem začínají. Neveselá zůstává situace u jedné z ikonických zvířat naší zoo, ježků ušatých (*Hemiechinus auritus*). I přes nesmírnou snahu všech zainteresovaných, chovatelů, zoologů i veterinářů, se nám stále nepodařilo odhalit skutečnou příčinu, proč se u všech našich mláďat v raném věku objevují neurologické problémy a následně ve většině případů navzdory symptomatické léčbě uhynou. Po několikaleté pauze se podařilo odchovat alespoň jedno mládě tan severních (*Tupaia belangeri*). Přestože je tento taxon v chovech čím dál více upozadován, my jsme se rozhodli jít opačnou cestou a cíleně držet dva páry. Tato neuvěřitelná drobná zvířata jsou obyvateli tropických pralesů jihovýchodní Asie, mají denní aktivitu a zdržují se jak na zemi, tak na stromech. Svým způsobem života připomínají veverky, ovšem vývojově k nim vůbec nepatří a tvoří samostatný řád. Svá mláďata odchovávají ve stromových dutinách, které v zoo nahrazují dřevěné budky. Mláďata jsou poměrně brzy samostatná, během měsíce opouštějí hnízdo a vydávají se hledat potravu, kterou tvoří jak živočišná, tak rostlinná složka. V tuto chvíli jsou tany drženy v zázemí, ale věříme, že je již brzy ukážeme návštěvníkům.

gundi sahárský (*Ctenodactylus gundi*)

KOPYTNÍCI

S chovem alpak (*Vicugna vicugna* f. *pacos*) jsme začali před čtyřmi lety. Trio zvířat pochází ze Zoo Ostrava, Zoo Ústí nad Labem a slovenské Zoo Bratislava a v loňském roce odchoválo dvě mláďata. Jedno z nich jsme odeslali za účelem rozšíření skupiny alpak do Zoo Brno. Druhé mládě – také samice – bylo od narození slabší, drobnější a méně aktivní. Po opakovaném odčervení a podpůrné léčbě se jeho zdravotní stav výrazně zlepšil a podařilo se ho odchovávat. Každopádně tato mladá samice i v roce života vypadala spíše jako půlroční mládě, a tak jsme se po konzultacích s veterináři rozhodli ji nezapojovat do dalšího chovu. Šanci dostala v rukou soukromníka, který se mimo jiné zaměřuje na terapie s alpami, a po domluvě nebude připuštěna k samci. Letos se narodilo pouze jedno mládě a do necelého roku může zůstat ve skupině. V sousedství výběhu alpak chováme i divoké lamy guanako (*Lama guanicoe*). Chovnou skupinu tvoří samec původem z polské Zoo Lodž a dvě u nás odchované samice, přičemž se rozmnožuje pouze dominantnější z nich. Letos se po dvouleté odmlce narodilo další mládě, samice. Tito sudokopytníci, jejichž domestikněním vznikla lama krotká, pocházejí z Jižní Ameriky (od severního Peru až na jih po Ohňovou zemi). Dospělí samci si hájí své teritorium s několika samicemi a mláďaty. V případě střetu s protivníkem mu nejdříve hrozí, poté začnou plivat a kopat a nakonec koušou svými tzv. bojovými zuby do uší, krku a genitálií. V zadní části zoo mohou návštěvníci pozorovat odděleného dvouletého samce guanaka, jehož se zatím nepodařilo umístit do jiné instituce. Skupinu guanak musel opustit, protože se pokoušel pářit matku. Společnost mu dělají dva letošní beránci, kteří stejně jako on čekají na své budoucí uplatnění. V současnosti druh ohrožený, v minulosti, až do roku 1972, považován za vyhynulý, to je pekari Wagnerův (*Catagonus wagneri*). V předchozích letech jsme pro tato úžasná zvířata vybudovali zcela novou ubikaci navazující na světlý přírodní výběh, ve kterém již potřeťi odchovávali dvě plně životaschopná mláďata. Stádo pekariů, kteří běžně žijí v rodinných skupinách, se tak rozrostlo na sedm jedinců. Zatím jsme získali pouze jedno doporučení na odeslání zvířete, nejstarší odchovaná samice by měla odejít do rakouské Zoo Salzburg. Prasata visajanská negroská (*Sus cebifrons negrinus*) se řadí mezi kriticky ohrožená zvířata. Jedná se o endemity západních Visajanských ostrovů – ostrova Negros a Panay. Jejich přirozeným prostředím jsou deštné lesy, které bohužel rychle mizí v důsledku přeměny krajiny zejména na zemědělskou půdu. Další ohrožení představuje nadměrný lov a křížení s jinými druhy prasat. Náš dnes již dvanáctiletý pár odchovával dosud pouze čtyři mláďata z jednoho vrhu v roce 2022. Tři samci odešli do Zoo Ústí nad Labem a nám zůstala samička. Zda její přítomnost způsobovala neklid chovné samice při porodech, to s jistotou nevíme, každopádně chovná samice již od té doby žádné mládě neodchovala, byt rodí

pekari Wagnerův (*Catagonus wagneri*)

dikdik Kirkův (*Madoqua kirkii*)

pravidelně dvakrát do roka. Letos se podařilo odeslat právě tuto mladou samici do Zoo Děčín a my doufáme v úspěšný odchov v příštím roce. Zároveň pracujeme na propojení bývalého mývalího výběhu s výběhem prasat visajanských tak, aby v případě potřeby mohla zůstat zvířata oddělena a mít každé svoji vnitřní ubikaci. Mláďe hrošíka liberijského (*Choropsis liberiensis*) narozené ke konci minulého roku výborně prosperuje a my se na základě doporučení koordinátora připravujeme na jeho transport. Původní záměr odeslat mladou samici ke konci roku nevyšel, neboť kolegové z izraelské Zoo Kiryat Motzkin teprve budují novou expozici pro hrošíky. Dle jejich vlastních slov je to vůbec poprvé, kdy bude v jejich zemi chován hrošík liberijský! Pokud vše dobře dopadne, samice odletí na jaře roku 2026. V tuto chvíli je roční mládě stále s matkou, vzájemně se respektují a dosud nedošlo k žádným náznakům agrese. U nevelké skupiny držených antilop došlo také k několika změnám. Ze slovenské Zoo Bratislava jsme v březnu dovezli druhou samici dikdika Kirkova (*Madoqua kirkii*). V některých dřívějších případech dodalo spojení těchto drobných v podrostu skrytých žijících okusovačů do tria skupině dynamiku a zvířata se začala konečně rozmnožovat. Uvidíme, jestli podobný vývoj nastane i na Vysočině. Ve stádu nyal nížinných (*Tragelaphus angasii*) se na jaře narodily dvě samice. Dospívajícího samce z předchozího roku jsme v říjnu odvezli do Zoo Liberec. Cestu jsme využili i pro dovoz části ručně zpracovávaných malých balíků vojtěškové senáže z podhorských polí nedaleko Jablonce nad Nisou. Tento materiál je základní složkou zimní potravy našich žiraf a v daném množství, kvalitě, balení a ceně se nám ho v bližším okolí dosud nepodařilo zajistit. V souvislosti s naplánovanou

úpravou/obnovou většího výběhu imitujícího savanu a nutností dočasného uzavření všech obyvatel Afrického pavilonu do omezených prostor vnitřních stájí jsme bohužel museli porazit dvě nejstarší samice vodušek abok (*Kobus megaceros*). Nicméně tímto jsme se v předstihu připravili na nutnou generační obměnu. Pokud vše půjde podle plánu, měl by se během příštího roku ke zbylým třem samicím v souladu s potřebami daného EEP po několikaleté přestávce opět připojit nový chovný samec. Nejvýraznější událostí nejen na tomto chovatelském úseku se staly čtyři letošní přesuny žiraf. Po dlouhodobých konzultacích s dotčeným koordinátorem a kolegy z dalších třech českých zoo se nám i přes řadu vyskytnuvších se komplikací, odkladů a neplánovaných změn podařilo zrealizovat akci „Kulový blesk“ a během léta přesunout celkem 7 žiraf. Vše začalo odvozem našeho posledního jedince, samce žirafy síťované (*Giraffa reticulata*) na začátku července do Zoo Dvůr Králové nad Labem, kde dostane šanci stát se harémovým plemeníkem. Po několikadenní přestávce k nám pak před půlkou měsíce během týdne dorazili tři noví samci žirafy núbijské (*Giraffa camelopardalis camelopardalis*). Nejprve dorazil ze Zoo Ostrava dospělý samec, který se v tamním stádě nedokázal během několika let v chovu prosadit. U nás dožije jako expoziční jedinec a očekávaný vůdce mladíků v bakalářské skupině. Jako druhý přibyl dvouletý samec ze Zoo Dvůr Králové nad Labem a jako poslední přijel jednoroční benjamínek ze Zoo Liberec. Všechny přesuny našťastí proběhly bez potíží a zbytečných dobrodružství, přesně tak, jak to všichni máme rádi. Zbylé dva navazující srpnové přesuny se nás již netýkaly. Chovný samec ze Zoo Liberec byl převezen do Zoo Ostrava, aby nahradil svého „u nás penzionovaného“

Transport jednoho z žirafích samců

žirafa núbijská (*Giraffa camelopardalis camelopardalis*)

předchůdce a stimuloval reprodukční aktivitu tamních samic. Jako poslední odjely ze Zoo Liberec do Zoo Dvůr Králové nad Labem dvě chovné samice a kolegové mohli spustit kompletní přestavbu svého chovatelského zařízení pro tyto elegantní bdělé dlouhokrké pozorovatelky všeho dění ve zbylých rozvolněných afrických stromových porostech. Velké díky si po realizaci celé anabáze zaslouží koordinátor EEP, který navržené přesuny posvětil, zkušený transportní tým ze Zoo Dvůr Králové nad Labem, který odvedl standardně bezchybnou práci a všechna zvířata bezpečně převezl, a dotčení kolegové pracující na všech úrovních v zapojených zoologických zahradách. V našem případě je také třeba upřímně poděkovat i kolegům z nedaleké soukromé zemědělské ekologické BIOFARMY Sasov pana Josefa Sklenáře, kteří kromě toho, že nám každoročně umožňují sezónní sekání čerstvé vojtěšky na svých pozemcích, také pomocí vlastní přistavěné těžké techniky zajistily manipulaci se speciálními zvýšenými přepravníky v nesnadném terénu našich venkovních výběhů. Celý proces zároveň ukázal v nejlepším možném světle úzkou spolupráci českých zoologických zahrad a jejich společný zájem o dlouhodobě smysluplné řízení chovů. V rámci České republiky již zbyla pouze dvě čistokrevná stáda zeber Burchellových (*Equus quagga burchelli*). U nás se v únoru narodila další dvě hříbata, opět klisny. Bohužel ani v Evropě není situace o moc lepší. S velkou radostí jsme proto v březnu odeslali odchovanou loňskou klisnu spolu s hřebcem ze Zoo Dvůr Králové nad Labem do nově skládaného stáda ve francouzské Zoo Labenne. Tam se setkala i se svou o rok starší sestrou, protože kolegové vyslyšeli naši výzvu k podpoře chovu tohoto poddruhu stepních zeber. Komplikace nastaly u tapírů jihoamerických (*Tapirus terrestris*), které jsme drželi ve složení původní chovný samec, jeho odchovaná čtyřletá dcera a starší třicetiletá samice. V létě začala mladá dospívající samice napadat starší samici, proháněla ji po výběhu a útočila na ni. Jednoho deštivého rána jsme starší samici našli ležící na zemi, neschopnou se sama zvednout. Za pomoci chovatelů se ji podařilo postavit na nohy a odvést do vnitřní vytápěné ubikace. Byla silně podchlazená a vyčerpaná. Po několika dnech se plně zotavila, avšak spojení s mladou samicí už bylo vyloučeno; nekompromisně na ni útočila. Sama zůstat také nemohla, nepřítomnost ostatních tapírů se negativně podepisovala na její psychice. Jediným řešením tak bylo střídání obě samice v přítomnosti samce. Naštěstí po domluvě s koordinátorem jsme pro mladou samici našli poměrně rychle umístění ve francouzské Zoo Auxois a situace u nás se zcela uklidnila.

ŠELMY

Reprodukce žádná z držených velkých koček nebyla pro tuto sezónu doporučena. Ovšem k novým chovatelům jsme odvezli naše odchovaná dříve narozená mláďata, konkrétně v březnu samici levharta cejlonského (*Panthera pardus kotiya*) do Zoo Ústí nad Labem a v listopadu samce irbise (*Panthera uncia*) do maďarské Zoo Szeged. Kočky bažinné (*Felis chaus*) se bohužel odchovat nepodařilo; samice porodila jedno mrtvé mládě. Ke sklonku roku jsme si však přivezli mladou samičku z maďarské Zoo Miskolc, kam jsme dříve poslali pár složený ze samce, který se u nás nikdy nerozmnožil, a samice pocházející z volné přírody. Jelikož se jedná o potomka geneticky cenného zvířete, rozhodli jsme se posílit náš o chov o druhou, snad chovnou, samici. Rádi bychom znovu obnovili chov koček divokých (*Felis silvestris silvestris*), které jsme v posledních letech upozadili a moc se jim nevěnovali. Poslední odchovaná koťata se narodila v roce 2021. Chovnou samici jsme měli pouze v zápůjčce ze Zoo Hluboká nad Vltavou, a když nás kolegové požádali o její navrácení, zůstal nám jen chovný samec. Po interních dohadách, zda s chovem pokračovat či nikoli, jsme se rozhodli tento kriticky ohrožený taxon zachovat. Bohužel náš starý chovný samec uhynul dřív, než došlo ke spojení s nově přivezenou samicí. My se však nevzdáváme a ve spolupráci se slovenskou Zoo Bojnice přivezeme na počátku příštího roku na dobu páření nového samce. Tamní zoo funguje taktéž jako záchraná stanice a do jejich rehabilitačního centra se dostávají čas od času kočky

Transport samice levharta cejlonského (*Panthera pardus kotiya*)

divoké z volné přírody, které po provedené genetické analýze na Ústavu biologie obratlovců Akademie věd ČR v Brně, pod vedením paní doktorky Jarmily Krojerové, a potvrzené čistokrevnosti zůstávají drženy v chovech. Nejseverněji žijícím a největším poddruhem kočky bengálské je kočka krátkouchá (*Prionailurus bengalensis euptilurus*). U tohoto taxonu se stále potýkáme s vysokou mortalitou koťat, letos jsme ze tří narozených mláďat o dvě přišli; jedno mládě zakousla samice ve dvou měsících věku a druhé si zlomilo stehenní kost. Poprvé tento taxon mohou spatřit i návštěvníci, a to v řadě kočičích výběhů naproti expozici gibbonů, přičemž chovná zvířata cíleně držíme v zázemí. Manulové (*Otocolobus manul*), známí také jako kočky Pallasovy, obývají stepi a horské oblasti centrální Asie. Ve volné přírodě jsou jejich přirozeným prostředím skalní výchozy; přes den se ukrývají pod převisy, v průvrách či štěrbinách mezi balvany, případně v opuštěných norách. Živí se drobnými savci, nejčastější kořisti bývají pištuchy, hraboši a pískomilové. Manulové původně držen v expozici naproti gibbonům často a opakovaně trpěli na rhinitidy, proto jsme se rozhodli přesunout je do nově přebudované expozice (řady původních voliér pro dravce). Naší nejmladší samici se narodilo sedm mláďat, odchovat se podařilo tři koťata. Jelikož se jedná o herpes-pozitivní kočku, je pro nás cennou zkušeností, že i zvíře s tímto chronickým infekčním onemocněním může odchovat zdravá koťata. Dvě letošní odchované samice již našli nový domov ve francouzské Zoo Spay. V současné době není mnoho zahrad, které by odchovávaly tyto divoké kočky, a i proto se jim nadále chceme věnovat a rozšiřujeme pro ně chovné zázemí. U zkušného páru margayů yucatanských (*Leopardus wiedii yucatanicus*) se v lednu narodilo další mládě, tentokrát samec. Bylo úspěšně odchováno a koordinátor EEP ho následně zdánlivě překvapivě doporučil do zahrady v zemi areálového výskytu, tedy do francouzskoguyanské Zoo

manul (*Otocolobus manul*)

mangusta žíhaná (*Mungos mungo*)

Macouria, členského zařízení EAZA. Bohužel kvůli finanční náročnosti zimních letů se zvíře dosud nepodařilo přesounout, cena za přepravu požadovaná leteckou společností je astronomická. Vše by se mělo změnit po přechodu letového řádu do letního harmonogramu. Ocelot slaništní (*Leopardus geoffroyi*) je taxon koordinovaný jihlavskou zahradou, a tak se není čemu divit, že se počet držených zvířat zvýšil ze čtyř na šest. U dvou původních párů rodily obě samice, ovšem jedna mláďata sežrala matka hned po porodu, z dalších tří mláďat se podařilo odchovat jen jedno. Nově je tento druh k vidění v bývalých voliérách pro dravce, které byly po úpravách přenechány pro kočky doposud držené v zázemí. Na žádost kolegů z italského Zoo Torbiera jsme na dva měsíce zajistili karanténní servis pro přesun kočky rybářské (*Prionailurus viverrinus*) od soukromého chovatele do jejich zoo. Mangusta žíhaná (*Mungos mungo*), staronový druh v jihlavské zoo, se po šesti letech vrátila opět do své původní venkovní expozice v africké vesničce Matongo. Protože jsme v mezičase věnovali vnitřní expozici lemům bambusovým (*Haplemur occidentalis*), rozhodli jsme se přivést ze Zoo Plzeň pouze dva samce, které budeme muset každou zimu stěhovat do zázemí. Letos nás již na konci září vytrestaly první poměrně silné mrazy, které nás donutily mangusty okamžitě zazimovat. Od našich šikovných truhlářů jsme si však již nechali vyrobit zateplenou boudičku, a tak věříme, že příští sezónu se doba, po kterou budou moci zůstat venku, značně prodlouží. Přestože jsou tyto promyký vysoce společenským druhem žijícím ve skupinách tvořených 20 až 40 jedinci, naši dva samci si bohatě vystačí sami. Druhý ze čtyř samců psů pralesních (*Speothos venaticus*), které jsme dovezli v prosinci 2020 z britské Zoo Chester těsně před účinností opatření souvisejících s Brexitem, dostal šanci zapojit se do reprodukce. V dubnu jsme ho odvezli kolegům do francouzské Zoo Peaugres, kde na něj již čekala samice. Zbýlí dva bratři dál obývají naše lesní výběhy umístěné na okraji expozičního areálu. Bohužel se v průběhu roku u mladšího z nich objevily opakující se dermatologické problémy, jejichž příčinu se nám bohužel dosud nepodařilo odhalit. V březnu v souvislosti s geriatrickými problémy uhynula samice nosála bělohubého (*Nasua narica*) pocházející z odchytu. K nám byla deponována z německé Zoo Lipsko v roce 2023, ale bohužel se ani v jedné ze zahrad nikdy nerozmnožila. V květnu ji nahradila mladá samice pocházející z odchovu našeho druhého páru, který jsme také v roce 2023 zapůjčili kolegům do Zoo Liberec. Přítomnosti dvou mladších, aktivních a neustále vše prozkoumávajících jedinců neodolala syntetická síť voliery, kterou zvířata dokázala na několika místech překousat. Nosály jsme okamžitě odchytily a přesunuly do voliery v zázemí. Do jejich opravené expozice jsme dočasně umístili méně "škodliví" pár ocelotů slaništních (*Leopardus geoffroyi*) a začali jsme plánovat výměnu zasíťování za kovové.

PRIMÁTI

V noční expozici Afrického pavilonu jsme loni sestavili perspektivní pár komb Garnettových (*Otolemur garnettii*), který držíme spolu s párem osináků afrických (*Atherurus africanus*). Tato zvířata se konečně po více než dvanácti letech držení tohoto taxonu na Vysočině těsně před koncem roku úspěšně rozmnožila. Chovná samice komby jižní (*Galago moholi*) byla v březnu dopárována novým samcem z chorvatské Zoo Záhřeb. Jaké bylo naše překvapení, když jsme u ní při plánovaném spojování zcela nečekaně našli zdravé mládě, si jistě dokážete představit. Zvířata jsme samozřejmě spojili až po odstavení odchovaného samce. I ten byl v září dopárován samicí ze Zoo Praha. Expoziční skupinu pěti samic komby ušaté (*Galago senegalensis*) jsme v červnu odeslali do nově vybudovaného afrického expozičního celku ve francouzské Zoo Mulhouse. V listopadu se k nám po dohodě s koordinátorem EEP vrátil samec dříve deponovaný do českého soukromého chovu a s ním i samice z pražské linie, se kterou byl spárován. Významná, dlouhodobě velmi pestrá kolekce lemů na Vysočině je v podstatě stabilní. Nicméně úspěšná reprodukce se letos nepodařila u žádného z držených taxonů, ať už z důvodů managementových, či díky souhře nešťastných okolností. Jediné letošní mládě maki Goodmanova (*Microcebus lehilahytsara*) se v březnu narodilo předčasně a nepřežilo. V květnu a červnu uhynula dvě starší zvířata pocházející z odchovu hannoverské veterinární univerzity. Nejvýznamnějším letošním počinem byl bez pochyby říjnový dovoz tří mladých párů ze švýcarské Zoo Curych. Za účelem vyrovnání poměru pohlaví následoval i prosincový příchod odchovaného samce ze Zoo Praha. Právě do těchto zvířat vkládáme pro následující roky velkou naději. Většina našich zvířat je umístěna ve speciálně pro ně navrženém, vyrobeném a podle potřeby variabilně nastavitelném klecovém systému v zázemí. Nicméně některé jedince lze pozorovat v nočních expozicích Lemůrince i Afrického pavilonu. Když se u nás v roce 1984 objevili lemuři rudočelí (*Eulemur rufifrons*), jednalo se o první lemury na Vysočině a pravděpodobně i jedny z prvních lemůrů v Československu vůbec. V současnosti je tento taxon v evropských kolekcích i vzhledem k možnému hybridnímu statusu některých jedinců cíleně opomíjen. Letos v březnu se perspektivnímu francouzsko-polskému páru opět narodilo mládě.

komba Garnettova (*Otolemur garnettii*)

maki Goodmanův (*Microcebus lehilahytsara*)

Přestože se ho nepodařilo odchovat, skýtá tato událost potřebnou naději pro budoucnost. Rodinnou skupinu lemuru kata (*Lemur catta*) najdete v jedné z expozic domorodé vesnice. Vzhledem k nejistotě panující v daném EEP jsme prozatím cíleně zastavili reprodukci a všem samicím pravidelně aplikujeme antikoncepční implantáty. Nicméně i do budoucna počítáme s expoziční skupinou těchto návštěvnický velmi oblíbených zvířat. Chovný pár vari červených (*Varecia rubra*) držíme na Lemuřinci, kde mají k dispozici venkovní výběh se vzrostlým dubem. Od té doby, co se v rodině objevila jistá tenze, má v případě potřeby odrůstající loňská samice k dispozici vlastní vnitřní expozici, vnější výběh sdílí s rodiči. Dospělá samice v květnu porodila trojčata, z toho jedno mrtvé. Bohužel se nepodařilo odchovat ani žádné ze zbývajících mláďat, obě uhynula v řádu dnů. Ohrožené outloně malé (*Xanthonycticebus pygmaeus*) chováme ve skromném zařízení, které je tvořeno dvěma kontejnery s venkovními výběhy a je postaveno v zázemí. Disponuje osmi boxy (jež je v případě potřeby možné vzájemně propojovat) a jedním malým karanténním boxem. Trvale v nich držíme tři páry outlonů. Na konci předchozího roku jsme přišli o původního dvanáctiletého chovného samce (museli jsme ho utratit z důvodu neoplazie štítné žlázy), a tak jsme v létě na doporučení koordinátora přivezli nového mladého samce z francouzské Zoo Lille, neboť je stále ještě žádoucí držet původní, též dvanáctiletou chovnou samici v reprodukci. Po měsíci jsme tyto dva outloně spojili dohromady, mladý samec se však zdá být zatím velmi submisivní a drží si od samice odstup. Zda bude toto spojení úspěšné, to se ukáže až v následujícím roce. Další dva páry se bohužel v letošním roce také nepodařilo rozmnožit. Novou zkušeností pro nás je fakt, že jedna ze samic, která odchovávala v minulém roce jedno mládě (samce), ho v jedenácti měsících věku od sebe „vykousala“, a to doslova ze dne na den. V tuto chvíli zde čekají tři odchovaní samci na doporučení. Poprvé v naší zoo mohou návštěvníci nahlédnout do života nočních primátů pocházejících z bolivijských deštinných lesů, a to mirikin bolivijských (*Aotus azarae boliviensis*). Tito malpovití primáti mají výborný zrak, nesnáší však přímé sluneční světlo. V rodinných skupinách (dominantní pár s odrůstajícími mláďaty) se dorozumívají celou škálou různých zvuků; k mezikupinové komunikaci využívají mimo jiné také pachové značky, které zanechávají prostřednictvím moči a výměšků žláz. Jejich jídelníček je velmi pestrý – pochutnají si na ovoci, mize stromů, listech, výhoncích, květech, plodech, bezobratlých i drobných obratlovcích. Náš chovný pár pochází ze Zoo Plzeň, kde se obě

mirikina bolivijská (*Aotus azarae boliviensis*)

zvířata narodila. K vidění jsou v expozici vedle tapirů jihoamerických (*Tapiirus terrestris*), kde obývají společný prostor s pakou nížinnou (*Cuniculus paca*). Přes den většinu času spí, probouzí se víceméně pouze na krmení a návštěvnickému pozorování nahrává nejvíce večerní komentované krmení. Opravdu již tradičně se věnujeme chovu drápkatých opic, a to v počtu devíti držených taxonů. Jak již název napovídá, kosmani a tamaríni mají na většině prstů (kromě palců na nohou) nehty přeměněné na nepravé drápky. To jim vzhledem k jejich malé velikosti umožňuje lepší pohyb v korunách stromů, kde žijí v rodinných skupinách s pevnou hierarchií – rozmnožuje se pouze dominantní pár, ale na společné péči o mláďata se podílí jak chovný samec, tak i starší sourozenci. Naši nejpočetnější skupinou (byť drženou v zázemí) je jedenáctičlenná rodina kosmanů běločelých (*Callithrix geoffroyi*). Chovný pár od roku 2023 odchová již deset mláďat! Chovná samice rodí pravidelně dvakrát do roka a vždy trojčata. Jak je u těchto primátů běžné, samice nedokáže všechna tři mláďata odchovat (z důvodu nedostatku mateřského mléka) a o nejslabší z nich se během prvních dnů života přestane starat. Velmi radikálně se snížil počet kosmanů zakrslých (*Cebuella pygmaea niveiventris*), které jsme drželi ve třech skupinách. V expoziční skupině jsme se potýkali s parazity rodu *Spirurida*, kvůli nimž jsme přišli o chovného samce. Naštěstí se po nedlouhých jednáních s koordinátorem podařilo odeslat tři kosmany do Zoo Olomouc, Zoo Plzeň a německé Zoo Berlín, kde se mají stát chovnými zvířaty. Nám zůstaly dvě nepříbuzné samičky, které jsme bezproblémově spojili dohromady. Jedna z nich čeká na dopárování samcem z lotyšské Zoo Riga, druhá na jde nový domov ve francouzské Zoo La Palmyre – vše by mělo proběhnout na jaře 2026. O chovnou samici jsme bohužel přišli u dalšího chovaného druhu, a to u kosmanů stříbřitých (*Mico argentatus*). Proč došlo k náhlému úhynu, nevíme, pitva prokázala pouze nespecifickou enteritis. Zůstává tak chovný samec se svou dcerou a my čekáme na doporučení na sestavení nového chovného páru. Starší desetiletý samec bude muset ustoupit znovuoobnovení chovu, neboť vzhledem k jeho věku bude do chovu upřednostněna jeho dcera. V takovýchto případech je snahou spojit zbylé zvíře s vhodným jedincem jiného druhu drápkatých opic, nejčastěji se jedná o zvíře vyhanané ze skupiny. Čtvrtým druhem kosmanů jsou kosmani černovousí (*Callithrix penicillata*), kteří mají neomezené možnosti volného pohybu po celém Tropickém pavilonu. Tři sourozenecké samice toho využívají naplno a z nás se víceméně stávají pouzí pozorovatelé, kteří zajišťují pravidelný přísun potravy. Nevýhodou je bohužel fakt, že kontrola zvířat je minimální. Na to jsme narazili letos na podzim, kdy jsme začali vídat pouze dvě kosmanky. Co se stalo s třetí samicí, nevíme, kadáver se dosud nenašel a pravděpodobně ani nenajde. Zda se jí stal osudným pád do bazénu ke krokodýlům, se již nedozvíme. Ve volné přírodě se jedná o invazivní druh, který je schopen mezidruhového křížení a konkuruje svým příbuzným,

endemickým kosmanům ušatým (*Callithrix aurita*) a žlutohlavým (*Callithrix flaviceps*). Dle stanoviska EAZA již dlouhodobě není doporučován k chovu v zoologických zahradách. Ze skupiny čtyř samců lvíčků zlatých (*Leontopithecus rosalia*) jsme dva odeslali do Zoo Plzeň a do belgické Zoo Pairi Daiza. O znovuoobnovení chovu lvíčků u nás jednáme s koordinátorem. Nově přichozím druhem, který se v Zoo Jihlava objevil historicky vůbec poprvé, jsou tamaríni sedloví (*Leontocebus lagonotus*). Jedná se o dva samce, sourozence pocházející ze Zoo Plzeň, jiná zvířata momentálně nejsou k dispozici; četnost populace zvířat držení v zoologických zahradách je extrémně malá a hrubě v neprospěch samic – jsme tedy na „čekacím“ listu. Dle dostupných informací chová v Evropě tento taxon méně než deset institucí. Pro tyto tamaríny je charakteristické mramorované sedlo, holé uši a hnědé až rezavé zbarvení. Jejich přirozeným prostředím jsou tropické pralesy Brazílie, Bolívie, Peru, Ekvádoru a Kolumbie. U nás v zoo našli prozatímní umístění v zázemí budovy ředitelství. Po předchozích peripetích a neúspěších u tamarínů bělovousých (*Saguinus mystax*) jsme se rozhodli vyměnit si samice se Zoo Olomouc. Dle dostupných údajů jsme bohužel my a právě Zoo Olomouc již jediní, kdo drží tento taxon, a ani kolegům se jejich pár nepodařilo rozmnožit. Transport proběhl v dubnu a dosud se žádné mládě nenarodilo. Do října jsme tamaríny bělovouse drželi v zázemí, a to v budově ředitelství, kde jsou v sousedních boxech umístěny jiné druhy drápkatých opic. Abychom jim zaručili co možná největší klid, přesunuli jsme je v říjnu do expozice tamarínů pinčích (*Saguinus oedipus*). Zvířata jsou od té doby viditelně v lepší kondici a pohodě, uvidíme, zda to pomůže i k reprodukci. Osud těchto zvířat chovaných v lidské péči visí na vlásku. Po mnoho let mohli návštěvníci pozorovat tamaríny pinčí (*Saguinus oedipus*) volně pobíhat po zoo a do svého expozičního boxu se vracet pouze na krmení a na noc. Poté, co se nekontrolovatelně nechávali krmit od lidí a přebírali odpadkové koše, o tuto volnost přišli a k jejich boxu byl přistavěn malý venkovní výběh. Krátkou dobu byli chováni i v zázemí na ředitelství. Letos na podzim jsme je přesunuli snad již naposledy, a to do expozice v Hacienda Escondido, abychom mohli jejich box přenechat výše zmíněným tamarínům bělovousým (*Saguinus mystax*). Tamaríni pinčí jsou kriticky ohroženým druhem, jejichž populace ve volné přírodě čítá méně než 2000 jedinců, přičemž nejvíce jsou ohroženi rozsáhlým ničením lesů a nelegálním obchodem; historicky se jejich stavy prudce snížily i kvůli odchytu k biomedicínským výzkumům. Ochranou těchto primátů v jejich domovině – tropických lesích severozápadní Kolumbie – se zabývá organizace Proyecto Titi, která každoročně oslavuje mezinárodní den tamarínů pinčích, který byl ustanoven na 15. srpna. K těmto oslavám se naše zoo připojila již posedmé v řadě, pomocí tzv. pinčích aktivit seznamujeme veřejnost s problematikou tohoto charismatického vlajkového druhu. Chov drápkatých opic uzavírají tamaríni vousatí (*Saguinus imperator subgriseus*), které chováme od roku 1997 a letos odchováli dvě mláďata. Zoo Jihlava slouží také jako Záchrané centrum CITES, do něhož se během roku dostávají nejčastěji právě zástupci drápkatých opic, zabavení soukromým chovatelům. Kolegové ze Zoo Olomouc nás požádali o krátkodobou výpomoc s umístěním jejich dvou gibonů zlatolících (*Nomascus gabriellae*), když potřebovali opravit podlahové topení v expozicích. Jednalo se o samici s mláďetem, kteří našli dočasné útočiště v zázemních boxech našeho Afrického pavilonu. Jejich pobyt u nás proběhl bezproblémově a po dvou měsících byli odvezeni zpět do Olomouce. V chovu našich gibonů – dvou nerozmnožujících se oddělených skupin – se nic nemění. Kritickým se dlouhodobě ukazuje stav sítí venkovních výběhů, které praskají a dochází tak k úniku zvířat. Můžeme mluvit o velkém štěstí, že se vždy podařilo „útěkáře“ odchytit, aniž by došlo ke zranění zvířat či lidí. Na pořadu dne by tak nejdříve mělo být zajištění venkovních výběhů před plány na znovuoobnovení chovu. Ze starosvětských primátů chováme čtyři druhy – guerézy běloramenné (*Colobus polykomos*), kočkodany Lowéovy (*Cercopithecus lowei*), kočkodany Rolowayovy (*Cercopithecus roloway*) a mangabeje

černé (*Lophocebus aterrimus*). Jediným dlouhodobě stagnujícím taxonem je trio mangabejů, které jsme už od roku 2009 nerozmnožili. Tento zranitelný druh chová pouze 13 evropských institucí a v letošním roce se narodila pouze dvě mláďata. Naše zoo uvažuje o ukončení držení druhu, neboť samec (víceméně odchovaný pouze matkou) je dlouhodobě neschopný pářit samice a nic nenaznačuje tomu, že by se situace mohla změnit. Starší samice je již v post-reprodukčním věku, zatímco mladší samice chodí pravidelně do říje, ale samec „neumí pářit“. Zbývající tři taxony dostaly prostor v samostatných článcích od chovatelek Barbory Hlatké a Martiny Kopečné. V krátkosti pouze doplním, že pár kočkodanů Lowéových jsme sestavili po úhynu původní chovné samice v předešlém roce a toto spojení se rozrostlo o jedno mládě, které je velmi ceněné, protože se tomuto druhu už věnujeme pouze my a Zoo Dvůr Králové nad Labem. Kočkodany Rolowayovy chováme od roku 2024 a v lednu letošního roku se narodilo mládě (vzhledem k uváděné délce březosti je zjevné, že samice přišla již březí, a to z Tierparku Berlin, kde nám pár těchto kočkodanů „drželi“ po dobu výstavby jejich nové expozice). Guerézy provázelo během roku štěstí i smůla zároveň. V Africkém pavilonu chováme odděleně trio gueréz a jednoho samotného samce. Jedná se o samce, který byl původně spojen se samicemi, ale z tohoto spojení se nenarodila žádná mláďata, proto došlo k výměně samců. Tento oddělený samec od ledna čekal na přesun do švýcarské Zoo Curych, kde se měl spojit se samicí z rakouské Zoo Vídeň a vytvořit tak nový chovný pár. Z důvodu spousty administrativních problémů však transport dosud neproběhl (s příslibem začátku roku 2026). Naopak chovná skupina se celkově rozrostla o dvě mláďata!

PTÁCI

Po krátké přestávce se na novém místě v srdci zahrady v blízkosti dalších východoasijských ptáků znovu objevili bažanti Edwardsovi (*Lophura edwardsi*), a to v nově upravené a lépe zabezpečené voliére. Náš pár pochází z odchovu soukromých chovatelů, členů World Pheasant Association (WPA), kteří plně spolupracují s řízeným chovatelským programem EAZA EEP. V souvislosti s tímto krokem jsme se posléze stali čestnými členy „národní“ československé pobočky World Pheasant Association Czech Republic and Slovakia (WPA CZ-SK). Později k bažantům přibyl ze Zoo Ostrava i pár pro nás zcela nového nominátního poddruhu straky modré (*Cyanopica cyanus cyanus*), který nahradil jedince ledňáka obrovského (*Dacelo novaeguineae*), jenž byl ve voliére držen pouze expozičně. Jihlavskými prvoodchovy nás potěšily husičky vdovky (*Dendrocygna viduata*) a labutě černé (*Cygnus atratus*). Tyto labutě obývají téměř celou Austrálii, včetně Tasmánie s přilehlými ostrovy. Žijí na sladkých, poloslaných i slaných jezerech a pomalu tekoucích řekách s hustě zarostlými břehy. V minulosti žily hojně i na Novém Zélandu, kde však byly lidmi vyhubeny. Naše chovná osmiletá samice poprvé snesla vejce na jaře, podruhé v létě. V obou případech však o vejce přišla, aniž bychom spatřili jakoukoli stopu po škodné. Napotřetí začala snášet na konci září a seděla na šesti vejcích, ze kterých se v půlce listopadu vylíhla dvě mláďata. Přestože máme pro labutě k dispozici pouze venkovní výběh s prostým přístřeškem, nenastaly v odchovu žádné komplikace, dokud se nepřihlásila o slovo ptačí chrípka. V tu chvíli jsme museli provizorně přestěhovat labutě do ovčína, ale jak se zdá, ptáci to bez problémů snášejí. Otázkou zůstává, zda s ohledem na četnost výskytu případů aviární infekce budeme i nadále tento druh v zoo držet, neboť se ptáci dostávají do vysoce rizikového přímého kontaktu s volně žijícími kachnami divokými (*Anas platyrhynchos*). Do reprodukce se poprvé zapojily nové páry labutí velkých (*Cygnus olor*) a aratingů slunečních (*Aratinga solstitialis*). O těch pojednává samostatný článek chovatele Pavla Hájka. Tradičně se opět úspěšně rozmnožili například ibisi rudí (*Eudocimus ruber*), seriemy rudozobé (*Cariama cristata*), výřecci malí (*Otus scops*) a zrzohlávky peposaka (*Netta peposaca*), u kterých se vylíhlo a povětšinou i odchovalo přes 30 kácat. Nandu pam-pové (*Rhea americana*) chováme již od roku 1996. V současné chvíli máme

straka modrá (*Cyanopica cyanus cyanus*)

sestavené dva páry. Ze Zoo Ústí nad Labem se k nám spolu s jejich zvířetem vrátil i samec vyhlášený v Jihlavě v roce 2006 a byli spojeni se samicemi ze Zoo Ostrava. Tito velcí nelétaví ptáci žijí na pampách, pastvinách a v travnatých mokřadech východní části Jižní Ameriky. Sdružují se v hejnech, ovšem v době toku samci tvrdě obhajují své hnízdní okrsky a vábí ke svým hnízdům samice. Naše hejno jsme proto museli v době hnízdění rozdělit, neboť mladší samec rušil staršího sedícího na hnízdě. Dočasně tak jeden pár našel umístění ve výběhu guanak (*Lama guanicoe*), zatímco druhý pár zůstal ve společném výběhu s alpakami (*Vicugna vicugna* f. *pacos*). Na hnízdě jsme ponechali deset vajec, ze kterých se vylíhla tři mláďata; jedno z nich bylo slabší a po týdnu uhynulo. Tito ptáci jsou častými chovanci zoologických zahrad i soukromníků, neboť jejich výhodou je otužilost a možnost po celý rok žít ve venkovním výběhu. Přestože se nejedná o prioritní druh v naší zoo, mláďata nám dělají radost. Velkým zklamáním byla zcela neúspěšná sezóna u plameňáků růžových (*Phoenicopiterus roseus*). Plameňáci se ve volné přírodě rozmnožují ve velkých koloniích čítajících tisíce jedinců a po rituálních tancích si staví svá kuželovitá hnízda. Vytváří monogamní páry, často ovšem pouze na jednu hnízdní sezónu. Naše hejno, v celkovém počtu 56 ptáků, se již před několika lety (v tzv. covidové době) rozhodlo pro stavbu svých hnízd v jiných místech, než bylo obvyklé. Od laguny ptáci přesunuli své hnízdiště přímo k okraji výběhu, kde je od návštěvníků dělily pouze nízké (byť velké) kameny. Pro zachování bezpečnosti zvířat jsme z vnitřní části výběhu zajistili ještě subtilním oplůtkem z březových větví. Letos na jaře, kdy se plameňáci začali párovat a obhajovat své pozice na hnízdech, se nešťastnou náhodou jedno zvíře v tomto plotě oběsilo. Z kamerových záznamů bylo patrné, že došlo k souboji mezi samci a jeden z nich nešťastně uvízl hlavou mezi větvemi. Nejdříve jsme tuto smutnou událost vyhodnotili jako nešťastnou shodu okolností, ovšem po několika dnech se stalo něco obdobného, tentokrát se však povedlo najít uvízlého ptáka včas a z plotu ho vyprostit. V té chvíli jsme na nic nečekali a bariéru

kachnička šedoboká (*Callonetta leucophrys*)

rzohlávká peposaka (*Netta peposaca*)

jsme okamžitě odstranili. V důsledku toho se však plameňáci z hnízdiště zcela stáhli a ani během léta o něj neprojevili sebemenší zájem. Od roku 2004 se tak jedná o první rok, kdy se nepodařilo odchovat žádné mládě. Naši dříve odchovaní jedinci letos významně posílili hejno v dánské Zoo Aalborg. Na základě koncepčního rozhodnutí o změně kolekce a přeměně jedné voliéry Australské farmy na biotop mokřadních a na vodu rámcově vázaných ptáků, i v souvislosti s aktuálně probíhající ochrannářskou kampaní EAZA „Wetlands for Life = Mokřady pro život“, jsme ukončili dlouhodobý chov lori horských (*Trichoglossus moluccanus*). Celé naše hejno bylo odvezeno do průchozího tematického pavilonu nizozemské Zoo Alphen aan den Rijn (Vogelpark Avifauna). V příštím roce se ve společné voliře objeví čejky australské (*Vanellus miles*), dytíci velcí (*Burhinus grallarius*) a ledňáci modrokřídli (*Dacelo leachii*). Po úhynu samice lžičáka tečkovaného (*Spatula platylea*) a papouška zpěvavého (*Psephotus haematotonotus*) jsme již nové jedince nesháněli a pozůstalé samce odeslali do německé Zoo Lipsko, potažmo do prověřeného rakouského soukromého chovu. Nejtragičtější událostí loňského roku se bezesporu stalo prosincové potvrzení výskytu vysoce patogenní ptačí chřipky subtypu H5N1 přímo v areálu zoologické zahrady. Vzhledem k tomu, že se jednalo o první takový případ, neexistoval dosud doporučený krizový plán a v součinnosti s Krajskou veterinární správou SVS pro Kraj Vysočina jsme postupovali podle průběžného vývoje situace. Na tomto místě bych chtěl znovu velice poděkovat příslušníkům Hasičského záchranného sboru Kraje Vysočina, územního odboru Jihlava, za velice

vstřícný přístup a pomoc při primární dezinfekci ohniska. To se naštěstí díky včas přijatým a důsledně dodržovaným mimořádným veterinárním opatřením a dalším zoohygienickým postupům podařilo udržet v izolovaném prostoru rybníka a přilehlých ptačích expozic. Do doby zdolání nákazy byli všichni ptáci kromě emu hnědých (*Dromaius novaehollandiae*), pro které jsme adekvátní ustájení nenalezli, umístěni v uzavřených vnitřních prostorech, zpravidla mimo pohledy návštěvníků. Nicméně zoo mohla zůstat otevřená. Nakonec v souvislosti s touto nemocí uhynulo 8 jedinců vrubozobých, kteří byli následně odesláni k provedení úřední pitvy ve Státním veterinárním ústavu Jihlava a všichni byli pozitivní. Utraceno bylo dalších 47 jedinců ptáků. Během jediného týdne jsme se minimálně krátkodobě rozloučili s devíti ptačími taxony, konkrétně s berneškami havajskými (*Branta sandvicensis*), husami velkými (*Anser anser*), husicemi egyptskými (*Alopochen aegyptiaca*), husicemi magelánskými (*Chloephaga picta*), hvízdáky chilskými (*Mareca sibilatrix*), kachničkami šedobokými (*Callonetta leucophrys*), labutěmi velkými (*Cygnus olor*), perličkami domácími (*Numida meleagris* f. *domestica*) a zrzohlávkami peposaka (*Netta peposaca*).

PLAZI, OBOJŽIVELNÍCI, RYBY, BEZOBRATLÍ

Na úvod představme čtyři nově držené taxony. Prvním z nich je jeden z mála jedovatých ještěřů světa korovec mexický (*Heloderma horridum horridum*). Jedná se o dvacetiletého samce pocházejícího z britské Zoo Edinburgh, kterého jsme přivezli ze Zoo Brno na začátku července. Záměrně začínáme pouze s jedním exemplářem, jenž prověří vhodnost našich podmínek, především těch zimovacích, které jsou pro rozmnožování nezbytné. Kousnutí těmito ještěry nebývá pro člověka smrtelné, ovšem vyvolává silné bolesti trvající až 24 hodin. Jed je hemotoxický, ničí bílé krvinky, způsobuje krevní sraženiny a selhání dýchacího systému. Některé složky jejich jedu však mají léčebný potenciál a využívají se při léčbě diabetu; zároveň se zkoumá jeho účinek na Alzheimerovu chorobu, HIV a rakovinu. Korovci se vyznačují noční aktivitou, živí se malými savci, ptáky, hmyzem a vejci jiných plazů či ptáků. Přirozeným místem výskytu jsou pouště a suché křovinaté lesy Mexika. U nás obývá společnou expozici s leiocefaly kýlnatými (*Leiocephalus carinatus*). Pokud se nám podaří zajistit vhodné zimování, rádi si v blízké budoucnosti pořídíme mladá zvířata do chovu, ať už tohoto, či jiného druhu korovce. Dalším novým druhem je agama Weberova (*Hydrosaurus weberi*) pocházející z Indonésie, která se dle IUCN řadí mezi zranitelné druhy ještěřů. Početní stavy těchto stromových ještěřů ve volné přírodě stále klesají, a to hlavně díky těžbě dřeva a rozmachu průmyslového plantážního zemědělství. Jedná se o poměrně velké ještěry, kteří mohou dosáhnout délky jednoho metru (včetně ocasu). Mají dlouhé štíhlé tělo přizpůsobené ke šplhání i plavání – zploštělý ocas funguje jako

agama Weberova (*Hydrosaurus weberi*)

ploutev, hřeben na zádech i ocase jim pomáhá plavat. Trio mláďat jsme získali ze Zoo Ústí nad Labem a vzhledem k jejich velikosti je prozatím držíme v zázemí. Až povyrosteou, nahradí běžně chované bazilišky zelené (*Basiliscus plumifrons*) ve společné expozici s dlouhokrčkami McCordovými (*Chelodina mccordi mccordi*) a čtyřmi druhy duhovek (*Melanotania* sp.). Anolis mramorovaný (*Anolis marmoratus*) je drobný ještěř, v těle měří cca 6-8 cm, cca 15 cm připadá na ocas. Vyskytuje se na souostroví Guadeloupe jak v tropických lesích, tak v blízkosti lidských sídel. Na první pohled můžeme u těchto anolisů pozorovat pohlavní dimorfismus – samci jsou větší a výrazněji zbarvení, chlubí se žlutým hrdelním lalokem, který hraje důležitou roli při námluvách, ve vymezování teritoria a zahánění predátorů. Skupinu tří zvířat jsme získali ze Zoo Liberec, kde tyto nenáročné chovance odchovávají. Jako poslední nově přichodí druh se představí gekon Ulikovského (*Gekko badenii*). Jedná se o ohroženého ještěra vyskytujícího se na třech lokalitách ve Vietnamu, který vyhledává lesy a skalnaté oblasti (např. vnitrozemské útesy, horské vrcholy). Vědecké jméno *badenii* odkazuje na horu Núi Bà Đen („Černá paní“), kde je tento druh původní. Pro jeho nápadné zlatavé zbarvení se mu přezdívá zlatý gekon a dokáže tak velmi nenápadně splýnout s listy, což mu jako stromovému gekonovi pomáhá přežít, neboť bývá velmi často loven, ať už přirozenými predátory či lidmi. Jedná se o druh s noční aktivitou a není tedy jednoduché ho v našem teráriu, které sdílí s gekony létavými (*Ptychozoon kuhli*), zahlédnout. Pro pozorování jsou ideálními večerní komentované prohlídky se zoologem. Skupinu dlouhokrček McCordových (*Chelodina mccordi mccordi*) jsme doplnili o tři nové samice z německé Zoo Münster, neboť nerovnováha mezi pohlavími byla extrémní – ze šesti želv jsme měli pouze jednu samici. Nové, již dospělé želvy byly bez problémů přidány do skupiny ostatních dlouhokrček a my doufáme v odchovy v následujícím roce. Tato kriticky ohrožená želva je endemitem ostrova Roti u Timoru, kde obývá ve dvou nebo třech oddělených populacích velmi malý areál (70 km²). Přirozeným biotopem jsou sladké vody (mělká jezírka, mokřady, rýžová pole). Největším ohrožením, které může v krátké době vést k jejímu vyhubení, je znečišťování vodních zdrojů, lov na maso či nadměrný odchyt pro trh s domácími zvířaty. Smutným okamžikem a koncem jakýchkoli nadějí na chov se stal náhlý úhyn samce varana novoguinejského (*Varanus salvadorii*). Jednoho srpnového rána jsme ho našli mrtvého v bazénu. Pitva odhalila hnisavý zánět dásní s nekrotickou stomatitidou. Zvíře bylo jinak ve velmi dobré kondici. Do poslední chvíle nebylo na varanovi nic patrné, choval se a žral zcela normálně. Tato zkušenost bohužel ukazuje na skutečnost, jak moc „tvrdá“ jsou tato úžasná zvířata. Pravděpodobnost, že bychom ke třináctileté samici sehnali stejně velkého samce, je minimální, a tak s největší pravděpodobností

korovec mexický (*Heloderma horridum horridum*)

anolis mramorovaný (*Anolis marmoratus*)

přenecháme jejich expoziční box kriticky ohroženému druhu leguána chutného (*Iguana delicatissima*), byť máme v současnosti pouze samce. Stále věříme, že v součinnosti s koordinátorem seženeme v dohledné době samici, protože chov těchto leguánů se v posledních letech zastavil a je třeba ho opět nastartovat. Čtyři mláďata se již podruhé podařilo odchovat varanům tečkovaným (*Varanus tristis orientalis*), a to přímo v teráriu. Přestože se jedná o jednoho z nejběžnějších a nejrozšířenějších australských varanů, přirozený odchov nás velmi těší. Scinkové Gerrardovi (*Hemisphaeriodon gerrardii*) byli ze zázemí přemístěni do ne-tradičně upraveného vaku letadla, kde nahradili dosud chované bazi-lišky zelené (*Basiliscus plumifrons*). Tito endemité východní Austrálie žijí v lesích, kde se ukrývají v listí, dutých kmenech či štěrbinách skal, a jsou aktivní přes den. Jedná se o potravní specialisty – živí se výhradně plži, kdy ulutí šneků drtí svými plochými zuby v zadní části tlamy. Zajímaví jsou svým růžovým jazykem, díky němuž dostali i anglické jméno (pink-tongued skink). Konečně se nám snad podařilo sestavit třetí pár scinků šalomounských (*Corucia zebrata*). Ze soukromého chovu jsme získali mladou roční samici, kterou jsme po příjezdu spárovali s naším tříletým odchovaným samcem. Tento třetí pár je držen v zázemí, zatímco dva chovné páry jsou k vidění v expozičních teráriích. Scinkové šalomounští se od ostatních druhů scinků liší tím, že žijí v rodinných skupinách a o mláďata pečují všichni společně. Jeden z chovných párů má u sebe stále mláďata z roku 2023 a dosud se dobře snášejí. Z německé Zoo Halle jsme k dopárování získali zabavenou samici hroznýše Dumerilova (*Acrantophis dumerili*). Biotopem těchto madagaskarských hroznýšů jsou lesnaté savany a řídké lesy. Jedná se o pozemní hady aktivní zejména v noci, kdy na svou kořist číhají zahrabaní v suchém listí,

scink Gerrardův (*Hemisphaeriodon gerrardii*)

nejčastěji loví hlodavce a ptáky. Jedná se o vejčozivorodé hady, jimž se rodí až 15 mláďat. Tradičně zmiňme i odchovy našich dvou druhů hroznýšovců – hroznýšovce jamajského (*Chilabothrus subflavus*) a hroznýšovce portorického (*Chilabothrus inornatus*). Dle mezinárodní databáze ZIMS chová hroznýšovce jamajské 24 evropských institucí a letos jsme mláďata odchováli opět pouze my, přesto o ně není prakticky žádný zájem. Z odchovů z předešlých let se podařilo deponovat pouze šest jedinců do německé Zoo Uhldingen-Mühlhofen (Reptilienhaus Uhldingen). Rozkrmování mláďat je velmi náročné a nákladné, přičemž úmrtnost hadů v prvním roce života je velká. Proto jsme se rozhodli, že se již nebudeme snažit o odchov všech 16 letošních mláďat, ale ponecháme si pouze nejsilnější jedince. Hroznýšovcům portorickým se narodilo 13 mláďat a podařilo se odchovat osm. U třetího druhu, hroznýšovce kubánského (*Chilabothrus angulifer*), jsme se žádných přírůstků nedočkali, alespoň se však čtyři loňská mláďata podařilo umístit. Dvě z nich jsme vyměnili se Zoo Děčín za dospělého samce, který zastával pouze expoziční roli. Nově tak začínají s mladými zvířaty (i od kolegů ze Zoo Plzeň) a my jsme staršího samce přidali do skupiny našich hroznýšovců. Již za pravidelné považujeme odchovy paredur ibitských (*Paroedura ibityensis*), za zmínku stojí i odchovy scinků ohnivých (*Lepidothyris fernandi fernandi*). Chov pralesniček batikových jsme posílili o novou barevnou formu, a to pralesničky batikové „Ancon Hill“ (*Dendrobates auratus* „Ancon Hill“). Skupinu osmi jedinců jsme získali ze Zoo Horní Pěna, kde je odchovávají. K vidění jsou v řadě šesti terárií na Amazonském pavilonu. Ve volné přírodě se nachází v deštných lesích na svazích hory Ancon v Panamě. Drobné žáby jsou celé černé a na těle mají malé zelené skvrny. Dalším novým obojživelníkem je rohatka Cranwellowa (*Ceratophrys cranwelli*) pocházející z mokřadů a travnatých oblastí Gran Chaco v Jižní Americe. Jedná se o robustní a velký druh žáby, který mimo období dešťů tráví většinu dne zahrabaný v substrátu. Díky své velké tlamě a ostrým zubům v horní čelisti dokážou ulovit i menší obratlovce – hlodavce, drobné plazy či jiné obojživelníky, přesto však je jejich nejčastější kořistí hmyz. Své pojmenování získaly díky kožovitým výrůstkům nad očima, které připomínají růžky. Jako jediného zástupce ryb bychom v letošním roce rádi zmínili nově přichozí taxon, baramundi severního (*Scleropages jadrinii*). Naše zoo není zaměřena na chov ryb a dlouhodobě se jedná pouze o okrajovou skupinu, takže spíše reagujeme na nabídku, než že bychom sami cílili na složení ryb v našich expozičních akváriích. Stejně tomu bylo i s příchodem baramundi, kdy nás oslovili kolegové ze Zoo Ostrava, zda bychom o něj neměli zájem, když jejich akvárium „přerostl“. Tato dravá ryba vyžaduje poměrně velkou nádrž, kterou u nás sdílí společně s pangasy dolnookými (*Pangasianodon hypophthalmus*),

baramundi severní (*Scleropages jardinii*)

kostlínky obrovskými (*Atractosteus spatula*) a kančíky citronovými (*Amphiprophus citrinellus*). Baramundi považuje menší druhy ryb za kořist, větších si nevšímá; k vlastnímu druhu však bývá agresivní. Je vhodné ho chovat buď samostatně, nebo s rybami podobné velikosti, které by nebyl schopen pozřít. Tato až devadesát centimetrová ryba se vyskytuje v pomalu tekoucích vodách severní Austrálie a střední a jižní Nové Guiney. U nás se jedná pouze o expoziční druh. Novou expozici jsme vytvořili pro motýly – martináče pajasanové (*Samia cynthia*), kteří pocházejí z východní a jihovýchodní Asie. Tento nenáročný noční druh dosahuje rozpětí křídel cca do 13 cm, zbarvení je u obou pohlaví stejné. Samice klade až 400 vajec, housenky se líhnou po 10–20 dnech. Housenky jsou jedinou životní fází tohoto motýla, která přijímá potravu. Dospělci žijí jen několik dnů a jejich jediným úkolem je páření a nakladení vajček. Martináč pajasanový byl dovezen do Evropy a Ameriky kvůli výrobě hedvábí, jenž vzniká při stavbě kokonu. Hedvábí tohoto druhu je méně jemné než pravé morušové, ale je odolnější a snadněji se barví. V Tropickém pavilonu stále pracujeme na výměně osvětlení v expozičních teráriích a rozdíl je více než patrný. Zvířata jsou pod novými LED světly více aktivní, rostlinám se lépe daří a celkový dojem z expozic je nesrovnatelný. Naším cílem je v následujícím roce nahradit všechna původní nekvalitní světla.

martináč pajasanový (*Samia cynthia*)

Stavy zvířat k 31. 12. 2025

	taxony	jedinci
savci	107	540
ptáci	27	209
plazi	56	258
obojživelníci	13	78
ryby	18	73

Rozmnožená zvířata v letech 2019 až 2025

	taxony	jedinci
2019	87	719
2020	73	384
2021	102	706
2022	85	504
2023	81	410
2024	85	421
2025	79	407

Narození v roce 2025

	taxony	jedinci
savci	50	240
ptáci	17	83
plazi	11	81
obojživelníci	1	3

Úhyny v roce 2025

	taxony	jedinci
savci	43	112
ptáci	20	106
plazi	18	42
obojživelníci	10	36

Úprava zebřího výběhu

K letecké přepravě zvířata někdy předáváme i na frankfurtském letišti

SUMMARY

The Animal Management department consists of six sections (Tropical House, Callitrichids & Lemurs, African House & Ponies, Hoofed Mammals & Domestic Animals, Small Mammals & Birds, Primates & Small Felines, and Carnivores). As a standard, the department staff counted twenty-five employees in 2025. In addition to colleagues from other departments, trainees, interns, and enthusiastic volunteers work with the zoo regularly. At this point, we would like to thank both the above-mentioned persons for how we coped with one more year. The biggest animal husbandry challenges involved the successful summer prevention against any undesirable entry of foot-and-mouth disease, plus there were emergency veterinary measures announced for the wintertime that responded to the confirmed occurrence of avian influenza in our breeding.

SMALL MAMMALS

Notably, one of the continent's most important collections of Australia's mammals can be seen in the Vysoká Highlands! Specifically, the Australian Farm exhibit complex and the surrounding area have seen kangaroos of all sizes breeding and rearing offspring periodically. This involves the eastern wallaroo (*Osphranter robustus robustus*), the dusky pademelon (*Thylogale brunii*), the rufous bettong (*Aepyprymnus rufescens*), and the long-nosed potoroo (*Potorous tridactylus apicalis*). The offspring were transferred to, for example, zoos in Brno, Hluboká nad Vltavou, Horní Pěna, Olomouc, and Pilsen; Osnabrück and Stuttgart, Germany; Aalborg and Skærup, Denmark; Jászberény, Hungary; and Zagreb, Croatia.

In April, the zoo received a young male ground New Guinea ground cuscus (*Phalanger gymnotis leucippus*) from a private breeder as a donation. A new pair of the common brush-tail possum (*Trichosurus vulpecula*) was acquired. The female still has a young male with which it arrived from Neuwied, Germany; the male is a golden-coloured individual of the Tasmanian brush-tailed possum (*Trichosurus vulpecula fuliginosus*). It is a leucistic coloured morph more frequently found in the isolated population of Tasmania. We got the animal from Stuttgart, Germany, but it was born in the zoo of Hamerton, the UK. Just before the end of the year, the kowari (*Dasyuroides byrnei*) reproduced one more time. This time, we found triplets in the sac. For the rakali (*Hydromys chrysogaster*) – an Australian rodent specifically adapted to the aquatic environment, our three breeding groups present, along with animals held in Pilsen and Frankfurt am Main, one of the three pillars of the species' population in Europe.

One of the most significant successes is our long-term, very successful stock of the Malagasy giant rat (*Hypogeomys antimena*). This year, eight young animals were born in Jihlava, and as we are aware, the worldwide population of the *votsotsa* in captivity is around sixty individuals who are kept in about twenty European zoos. Although this year we were happy to provide bred and reared animals to Prague, Riga in Latvia, Amersfoort in the Netherlands as well as to Africa Alive and Northumberland, the UK, approximately 20%–25% of the species' population remains concentrated in Jihlava, which is a great honour for us, but above all it is a great commitment for the future! A baby boom was seen in the stock of the capybara (*Hydrochoerus hydrochaeris*) – the breeding trio managed to rear seven of the eight newborn animals with success. It is still a very attractive and desirable animal that both zoos and private breeders want for their collections. The latest capybara's offspring found a new home in Herberstein, Austria, and Rome, Italy. The exhibit called The Chaco House saw Chacoan maras (*Dolichotis salinicola*) thrive. The female gave birth four times during the year and successfully managed to rear six animals with success. Every year, we also manage to reproduce the Common gundi (*Ctenodactylus gundi*), an animal perfectly adapted to desert habitats. In July, we sent two females produced locally to Budapest to regenerate the local stock. We are very pleased with this cooperation, because it was with Budapest animals that we started the Jihlava stock more than ten years ago. Two other young animals, both males, were born to a rare Philippine porcupine (*Hystrix pumila*), an island-bound endemic species. Complications occurred in the stock of the Southern Luzon giant cloud rat (*Phloeomys cumingi*). In the most recent two years, we put together a second pair, but as the animals have not reproduced, we decided to replace the male. Unfortunately, after less than two weeks of mating, the new male attacked and bit the female. The bite wounds were deep, in some places necrotic. Despite all efforts and veterinary care, the female died after a week. Directly above the heads of visitors in the Hacienda Escondido House corridor, a family of the two-toed sloth (*Choloepus didactylus*) shows their skills. This is a breeding pair with a young animal. In the late summer, colleagues from Děčín came to pick up this female to start with this taxon. The situation remains unhappy in one of the iconic animals of our zoo, the long-eared hedgehog (*Hemiechinus auritus*). Despite the enormous efforts of all involved, keepers, curators, and veterinarians, we still have not been able to reveal the real reason why all our young animals develop neurological problems at an early age and subsequently die in most cases despite symptomatic treatment. After a few years of break, at least one northern tree shrew (*Tupaia belangeri*) was produced with success. Although this taxon is increasingly inhibited in collections, we decided to go the other way and deliberately hold two pairs.

HOOFED MAMMALS

An endangered species at present, considered extinct in the past, until 1972, it is the Chacoan peccary (*Catagonus wagneri*). In previous years, we built a completely new housing structure for these incredible animals, which connects to a bright, sunny, naturalistic enclosure, in which they produced young peccaries for the third time, two fully viable individuals at a time. This made the group of these animals, which normally live in family groups, count seven individuals. The young pygmy hippo (*Choropsis liberiensis*) born at the end of 2024 has been thriving, and we are preparing it for transportation based on the EEP coordinator's recommendation. The original intention to take the young female away at the end of the year did not work out, as colleagues from Kiryat Motzkin, Israel, are just building a new exhibit for the species. At the moment, the one-year-old is still with its mother; they respect each other, and so far, there have been no signs of aggression. In March, we brought the second female Kirk's dik-dik (*Madoqua kirkii*) from Bratislava, Slovakia. In some earlier cases, putting together three individuals of these tiny brushwood browsers gave the group dynamics, and the animals finally started to breed. Two females were born in the lowland nyala (*Tragelaphus angasi*) group in the spring. We took the adolescent male born the previous year to Liberec Zoo in October. Unfortunately, we needed to cull the two oldest female Nile lechwes (*Kobus megaceros*) in connection with the planned modification/restoration of the large enclosure imitating the savannah habitat and the necessity to temporarily house all the animals from the African House indoors, in a somewhat limited space. However, with this, we have prepared in advance for the necessary generational change. Four giraffe translocations in 2025 became the most significant event in this animal section and beyond. It all started with transporting our last individual, a male reticulated giraffe (*Giraffa reticulata*), to Dvůr Králové nad Labem in early July, where the giraffe gets a chance to become a harem breeder. After a break of several days, three new male Nubian giraffe (*Giraffa camelopardalis camelopardalis*) arrived during a single week before the month turned into its latter half. First, an adult male arrived from Ostrava, which had failed to get a role a breeding male in the local group for several years. In Jihlava, it will spend its final years of life as an exhibit animal and is expected to become a leader of our young bachelor's group. As the second, a two-year-old male arrived from Dvůr Králové nad Labem Zoo; the last giraffe was a one-year-old male from Liberec. After the execution of the entire complex operation, the EEP Coordinator, the experienced transport team from Dvůr Králové nad Labem Zoo, and the colleagues working at all levels in the participating zoos deserve great thanks. In our case, it is also necessary to sincerely thank the colleagues from the nearby private agricultural organic farm BIOFARMA Sasov, Mr Josef Sklenář, who, using their own heavy equipment provided to the zoo, ensured the giraffe handling employing special elevated conveyors in the difficult-terrain area of our outdoor enclosures. Currently, there are only two purebred groups of Burchell's zebras (*Equus quagga burchelli*) left in the Czech Republic. In February, two more zebras were born in Jihlava, found again to be females. Therefore, in March, we were very happy to send a female produced last year to the group at Labenne Zoo, France, where they put together a new group; a male from Dvůr Králové nad Labem joined this transfer. There, the female also met its sibling, a female one year older, as French colleagues were happy enough to listen to our call to support the breeding of this subspecies of steppe zebras. Complications occurred in the stock of South American tapirs (*Tapirus terrestris*), which we had kept in a group containing the founder breeding male, its four-year-old daughter, and an older, thirty-year-old female. In the summer, the young subadult female began to attack the older female. Fortunately, after consulting the EEP Coordinator, we found a placement in the French zoo of Auxois for the young female quite quickly.

CARNIVORES

Reproduction of any of the large felines Jihlava keeps was not recommended for the 2025 season. The northernmost and the largest leopard cat subspecies is the Amur cat (*Prionailurus bengalensis euptilurus*). We are still struggling with high mortality of cubs in this taxon; this year, we lost two of the three animals born. As the Pallas's cats (*Otocolobus manul*) initially kept in the exhibit opposite the gibbons often and repeatedly suffered from rhinitis, we decided to relocate them to a freshly redesigned exhibit. Seven cubs were born to our youngest female, of which three were reared with success. As this is a herpes-positive female, it is a valuable experience for us that even a female with this chronic infectious disease can produce healthy offspring. Currently, there are not many zoos that would be able to reproduce this species, and that is why we want to continue to dedicate ourselves to it and expand their housing facilities behind the scenes. An experienced pair of breeder Yucatan margays (*Leopardus wiedii yucatanicus*) gave birth to another cub in January, this time a male. The Geoffroy's cat (*Leopardus geoffroyi*) is an EEP taxon coordinated by Jihlava. For the two founder pairs, both females were able to produce offspring, but only one cub had been reared with success. As an update, this species can now be encountered in what were formerly aviaries for birds of prey, which were made available, with modifications, for the cats that were kept behind the scenes. The banded mongoose

(*Mungos mungo*), an old-new species in Jihlava, returned to its former outdoor exhibit in the African village exhibit (Matongo) after six years. The second of the initially four male bush dogs (*Speothos veneticus*) was given a chance to engage in reproduction. In April, we took it to our colleagues at the zoo of Peaugres, France. The remaining two siblings continue to roam in the forest-designed enclosures located on the edge of the exhibit area. In March, in connection with geriatric problems, a female white-nosed coati (*Nasua narica*) that originated from the wild died. In May, it was replaced by a young female from the offspring of our second pair, which we also sent on loan to colleagues in Liberec in 2023.

PRIMATES

Last year, we put together a prospective pair of the small-eared greater galago (*Otol-emur garnettii*) inside the nocturnal exhibit at the African House. After more than twelve years of keeping this taxon in the Vysočina Highlands, these animals finally successfully reproduced just before the end of the year. The breeding female of the southern lesser galago (*Galago moholi*) was joined in March by a new male from Zagreb, Croatia, to complete a pair. What a happy surprise it was finding out that there was a healthy young galago with the female during the planned joining operation, everyone can imagine. The important lemur collection kept here in the Vysočina Highlands, a very diverse one in the long term, has actually been very stable. The most important achievement of this year was undoubtedly the October import of three young pairs of Goodman's mouse lemurs (*Microcebus lehilahytsara*) from Zurich. In order to balance the sex ratio, the December arrival of the male produced at Prague Zoo also followed. It is in these animals that we place great hope for the coming years. A family group of the ring-tailed lemur (*Lemur catta*) can be found in the exhibit mimicking a local settlement in the species' habitat. Due to the uncertainty in the given EEP, we have deliberately stopped reproduction for the time being, and we regularly apply contraceptive implants to all females. For the first time in our zoo, visitors can get an insight into the life of nocturnal primates native to the Bolivian rainforest: the Bolivian night monkey (*Aotus azarae boliviensis*). Our breeding pair comes from Pilsen, where both animals were born, and they live in a joint that they share with the lowland paca (*Cuniculus paca*). Our largest group (albeit kept behind the scenes) is an eleven-member family of the Geoffroy's marmoset (*Callithrix geoffroyi*). The breeding pair has already reared ten animals with success since 2023! The number of eastern pygmy marmosets (*Cebuella pygmaea niveiventris*) decreased very radically, leaving us with two unrelated females, which we seamlessly combined. One of them is waiting to be joined by a male from Riga, Latvia, while the other is to find a new home in La Palmyre, France. We sent two of the group of four male golden lion tamarins (*Leontopithecus rosalia*) to Pilsen and the zoo of Pairi Daiza, Belgium. We are discussing the resumption of breeding efforts involving this species with the EEP Coordinator. A new species that arrived in Jihlava for the first time is the saddle-back tamarin (*Leontocebus lagotus*). There are two males, siblings from Pilsen. These tamarins are characterised by a marbled, saddle-shaped patch on the back, bare ears, and a brown to rusty colour. For many years, visitors could encounter cotton-top tamarins (*Saguinus oedipus*) ranging freely around the zoo grounds and returning to their exhibit box only for feeding and at night. This autumn, we moved them perhaps for the last time to the exhibit called Hacienda Escondido. Cotton-tops are a critically endangered species with a wild population of less than 2,000 individuals, with extensive forest destruction and illegal trade being the biggest threats. The protection of these primates in their home habitats – the tropical forests of north-western Colombia – is managed by Proyecto Titi, an organisation that annually celebrates the International Cotton-top Tamarin Day, which was set up to take place on 15 August. Our zoo has joined these celebrations for the seventh time in a row, and with the help of the so-called cotton-top activities, we introduce the public to the issue of this charismatic flag species. A pair of the Lowe's mona monkey (*Cercopithecus lowei*) was set up after the death of the founder female in the previous year, and this combination was enlarged by one young animal. Roloway guenons (*Cercopithecus roloway*) have been held since 2024, and a young animal was born in January this year. The breeding group of the king colobus (*Colobus polykomos*) was enlarged with two young animals.

BIRDS

After a short break, the Edwards' pheasant (*Lophura edwardsi*) reappeared in a new location in the heart of the zoo grounds near other East-Asian birds, in a freshly modified and better secured aviary. Later on, a pair of nominal subspecies of the azure-winged magpie (*Cyanopica cyanus cyanus*) arrived from Ostrava Zoo, a completely new addition to Jihlava. We were happy to see the white-faced whistling duck (*Dendrocygna viduata*)

and the black swan (*Cygnus atratus*) reproduce for the first time in Jihlava. For the first time, the new pairs of the mute swan (*Cygnus olor*) and the sun parakeet (*Aratinga solstitialis*) became active in breeding. Traditionally, the scarlet ibis (*Eudocimus ruber*), the red-legged seriema (*Cariama cristata*), the scops owl (*Otus scops*), and the rosy-billed pochard (*Netta peposaca*) bred and reared once again, with over 30 ducklings hatched, most of them also reared with success. We have been keeping the greater rhea (*Rhea americana*) since 1996. At the moment, we hold two pairs completed. We left ten eggs in their nest, from which three chicks hatched; one of them was a rather weak bird and died after a week. The completely unsuccessful season in greater flamingos (*Phoenicopterus roseus*) was a big disappointment. As a result of unfortunate incidents during the mating season, the birds completely backed off from the nesting site and did not show any slightest interest in it during the summer. This year, birds previously reared in Jihlava significantly boosted the group at Aalborg Zoo, Denmark.

The most tragic event of last year was undoubtedly the confirmation of the occurrence of highly pathogenic avian influenza (the H5N1 subtype) in the zoo grounds in December. Fortunately, thanks to timely adopted and consistently observed emergency veterinary measures and other animal health practices, it was possible to keep the disease in an isolated area of the aquatic enclosure and adjacent bird exhibits. Until the infection was eradicated, all birds except emus (*Dromaius novaehollandiae*), for which we did not find adequate housing, were placed in enclosed areas indoors. Fortunately, the zoo grounds were permitted to stay open to the public. Eventually, eight Anseriformes birds died in connection with the disease, all positive, and 47 more birds were euthanised, without examination. In just one week, we had to say our last goodbye to as many as nine bird taxa, at least in the short term.

REPTILES, AMPHIBIANS, FISH & INVERTEBRATES

The Weber's sailfin lizard (*Hydrosaurus weberi*) is a new species in this section. We got three young animals from Ústí nad Labem Zoo, and due to their size, we house them behind the scenes as a temporary measure. The golden gecko (*Cekko badenii*) is another new species. An endangered lizard occurring at three locations in Vietnam, it is dubbed the *golden gecko* for its striking golden colour. Three new females from Münster, Germany, were added to the group of Roti Island snake-necked turtles (*Chelodina mccordi mccordi*). The new animals, already adult individuals, were added to the group without any problems, and we hope for breeding to occur in the following year. The sudden death of a male crocodile monitor (*Varanus salvadorii*) was a sad moment and the end of any hopes for breeding. The post-mortem exam revealed purulent gingivitis with necrotic stomatitis. Surprisingly, the animal's fitness was really good, except for the condition. Four young animals were produced for the second time by the freckled monitor (*Varanus tristis orientalis*), now immediately inside the species' exhibit. The pink-tongued skink (*Hemispheeriodon gerrardii*), still kept behind the scenes, were relocated to an unconventionally adapted wreckage of an aircraft as an exhibit. Endemic to eastern Australia, this species is found in forests, where they hide in leaves, hollow trunks, or crevices of rocks, and is active during the day. They are specialist feeders, sourcing exclusively gastropods, crushing their shells with their flat teeth located at the back of the mouth cavity. We obtained a confiscated female of the Dumeril's boa (*Acrantophis dumerili*) from Halle Zoo, Germany, to complete a pair with our male. The breeding success of the Jamaican boa (*Chilabothrus subflavus*) and the Puerto Rican boa (*Chilabothrus inornatus*) stock needs to be mentioned as a tradition in Jihlava. Making the offspring feed by themselves is a very challenging and expensive process; the mortality rate of the young snakes in the first year of life is high. We have enlarged the dart poison frog collection with a new colour form, 'Ancon Hill' (*Dendrobates auratus* 'Ancon Hill'). We got a group of eight from the zoo of Horní Pěna (CZ), where they are reared with success. The Cranwell's horned frog (*Ceratophrys cranwelli*) is another new amphibian species. This stately and big species spends most of the day buried in the substrate outside the rainy season. For members of fish, we would like to mention a single instance this year – the Australian bonytongue (*Scleropages jadrinii*), a new taxon to Jihlava; we were asked by colleagues from Ostrava whether or not we would be happy to get the individual as their fish tank became too small for it. This predatory fish requires a relatively large space, which it shares in Jihlava with the striped catfish (*Pangasianodon hypophthalmus*), the alligator gar (*Atractosteus spatula*), and the Midas cichlid (*Amphilophus citrinellus*). While the bonytongue considers smaller species of fish as prey and ignores larger ones, the fish are aggressive towards the same species.

CHOV GUERÉZY BĚLORAMENNÉ (*COLOBUS POLYKOMOS*) A KOČKODANŮ LOWÉOVÝCH (*CERCOPITHECUS LOWEI*) OČIMA CHOVATELKY

BREEDING AND KEEPING THE KING COLOBUS (*COLOBUS POLYKOMOS*) AND THE LOWE'S MONA MONKEY (*CERCOPITHECUS LOWEI*) AS VIEWED BY THEIR FEMALE KEEPER

Martina Kopečná
chovatelka / Zookeeper

Když jsem si kdysi povídala se zkušeným chovatelem primátů, Markem Ždánským, řekl mi něco v tom smyslu, že když nejsou ve skupině mláďata, je to jen takové „poloviční“. Ve skupině musí být mláďata. Tehdy jsem jeho slova chápala spíš velmi vzdáleně. Když jsem nastoupila do naší zoo, chov starosvětských primátů stagnoval, žádný druh se nemnožil.

Koncem roku 2024 se našim guerézám narodilo mládě a Markova slova začala dostávat přesnější rozměry. Přišel březen a narodilo se mládě i druhé samici. Ve skupině se začal ještě mnohem více projevovat onen rodinný život. Samice si poměrně záhy začaly mláďata „půjčovat“. Těm se to často nelíbilo, ale vše se časem srovnalo a přešlo v „rodinnou idylku“. Bylo léto a celá skupina fungovala perfektně. Mláďata si hrála spolu i se všemi členy skupiny. Nejen pro nás, chovatele, ale i pro návštěvníky se staly dlouhé chvíle trávené pohledem na nekonečné skotačení dovádějících mláďat chvílemi radosti.

V přímém sousedství této skupiny chováme pár kočkodanů Lowéových. V červenci roku 2024 jsme si u samice všimli stále častějšího krvácení a po důkladnějším vyšetření jsme bohužel museli přistoupit k eutanázii. Důvodem bylo nádorové onemocnění, které bylo již v pokročilém stádiu a zasahovalo velkou část dutiny břišní. Ještě týž den jsme dovezli ze Zoo Dvůr Králové nad Labem samici, která je blíže příbuzná s naším samcem, jsou to sourozenci. Populace chovaných kočkodanů již bohužel nenabízí jinou možnost. V okamžiku, kdy jsme si s kolegyní všimly, že se nám samice „kulatí“, tušily jsme, že nás asi čeká další radostná událost. Na rozdíl od guerézy na ní byla březost později poměrně zřetelná. Do porodů nezasahujeme, takže když mi jednoho letního večera (bylo to 11. 6.) volal kolega, který pavilon procházel, že to vypadá na porod během pár hodin, nechali jsme je nerušeně být. Ráno jsme našli samici i s mláďetem. Vše bylo v pořádku a i tato skupina funguje dobře. Jedná se o samečka a podařilo se ho bez problémů odchovat. Musím tedy přiznat, že když si vzpomenu na počáteční Markova slova, chápu je teď mnohem více než předtím.

Ještě bych ráda zmínila, že radostné chvíle, které nám přinesly naše chovatelské úspěchy, byly méně radostné pro druhého samce guerézy, Finna, který tím začal velmi trpět. Původně byl se samicemi on. V listopadu roku 2020 přicestoval ze Zoo Paignton z Anglie. Samice opakovaně pářil, ale nezabrzely. Později jsme zjistili, že z důvodu páření sestry a matky mu v Paigntonu aplikovali implantát, a je tedy možné, že to mohlo mít vliv na úspěch páření, přestože to bylo již delší dobu. Nebo mohl hrát roli věk našich samic, nevíme. Každopádně v říjnu roku 2023 jsme přistoupili k výměně samců a do skupiny přišel náš druhý samec. Z tohoto spojení se následující rok narodilo první mládě. V lednu (26. 1. 2025) přišlo doporučení na přesun Finna do Zoo Zürich, kde měl tvořit pár se samicí ze Zoo Vídeň.

Začali jsme ale pozorovat změny v jeho chování způsobené absencí původní skupiny, umocněné prakticky neustálým pohledem na „jeho samice“. Stále jsme doufali a slibovali mu, že už brzy odjede a bude mít konečně také tu svoji rodinu. Bohužel se vše komplikovalo z důvodu chybějících patřičných povolení na straně Zoo Zürich. Stále se čekalo na vyjádření tamních odpovědných institucí stran zahájení chovu nového druhu. A transport Finna se stále odsouval. Další termín byl v létě, ale i ten nakonec nedopadl.

Finn trávil chvíle ve výběhu sám, nebo s rodinou kočkodanů Lowéových. Ale i tak se čím dál více stávalo, že po krátké chvíli ve výběhu usedal v co nejtěsnější blízkosti „rodině svého druhu“. My jsme stále doufali v blížící se odjezd, ale čas plynul, přišel podzim a Finn trávil i v chladném počasí dlouhé chvíle posedáváním venku, odkud měl nejlepší výhled.

Další plánovaný termín odjezdu byl v prosinci. V té době byl Finn již sto procentně naučený na nastoupení a pobyt v tréninkové přepravní bedně. Musím říct, že s přípravou a zvykáním si na pobyt v bedně neměl Finn problém. Trénink ho bavil a vždy za něj dostal malou odměnu v podobě oblíbeného hroznů nebo buráku. Když jsme začali řešit, jaké odběry a vyšetření budou tedy třeba a jak to provedeme, přišla zpráva z německých laboratoří, že již nepracují a provoz bude obnoven až po svátcích v druhé polovině ledna dalšího roku. Byli jsme zklamaní, ale tentokrát už jsme věděli, že to „uvázlo“ jen na pracovní době laboratoře, a s příslibem toho, že v lednu už vše klapne, jsme se s tím tak nějak smířili.

SUMMARY

When I joined Jihlava Zoo, the Old World primate collection was stagnant, with no species reproducing. I am happy to say that there has been a significant change in the last two years. Late in 2024, our colobus group produced the first juvenile, and in March this year, even the second female gave birth. The family life became even more apparent in the group. The females began to 'borrow' the juveniles quite early on; often, the young animals did not like it, but everything levelled off over time and became what can be dubbed an 'idyllic family'. In the summer, the whole group functioned perfectly. The juveniles played together with all the family members, and their endless frolicking made us and the visitors happy. In the immediate vicinity of this group, we keep a pair of the Lowe's mona monkey. In July 2024, we had to euthanise a breeding female due to an advanced stage of tumour. On the same day, we imported a female from Dvůr Králové nad Labem Zoo; it is closely related to our male – they are siblings. Unfortunately, the captive population no longer offers any other alternative. The moment my colleague and I noticed that the female was 'rounding up', we suspected that we were about to enjoy another happy moment. So it was not such a surprise for us when we found a female and a juvenile indoors on 12 June. Everything went smoothly, and this group works fine as well. The juvenile is a male, and rearing went without any problems. Unfortunately, the joy of breeding success is dimmed by the situation of the other king colobus male, Finn. Initially, this was the male kept with the females, but when we did not see any births within three years, we decided in October 2023 to make an exchange and join our second male with the females. From this connection, the first animal was born the following year. But Finn was left alone. Gradually, we began to see changes in its behaviour caused by the absence of the initial group, made worse by Finn practically constantly viewing 'his females'. In January 2025, a recommendation came for the transfer of Finn to Zürich Zoo, where the male was to form a pair with a female originating from Vienna Zoo. Unfortunately, everything was complicated by the lack of proper permits on the part of Zürich Zoo, and the transport was continually delayed. Finn spent time in the enclosure alone, or with the Lowe's mona guenon family, but most of its time was spent observing its former family. The next scheduled departure date was in December. By that time, Finn had been 100% trained to enter and stay in the training crate. Unfortunately, this deadline did not work out either, as we were unable to arrange the necessary examinations, but there is hope that everything will work out in January.

CHOV KOČKODANŮ ROLOWAYOVÝCH (*CERCOPITHECUS ROLOWAY*) BREEDING AND KEEPING THE ROLOWAY GUENON (*CERCOPITHECUS ROLOWAY*)

Barbora Hlatká
chovatelka / Zookeeper

Jestli si v „opičím světě“ nějaký druh zaslouží mimořádnou pozornost, je to právě kočkodan Rolowayův. Troufám si říct, že toto zvíře zaujme hned na první pohled každého, kdo při procházení naší zahrady nahlédne do jejich venkovního expozičního výběhu. Jejich elegantní tělo a nápaditá bílá bradka jsou pro pozorné oko přímo magnetem. Ptáte se, čím jsou naše „rolowayky“ tak zajímavé? Jsou to středně velké opice, jejichž tělo měří u samic okolo 40 cm a u samců zhruba o 20 cm více. Mají velice elegantní hlavu s výrazným lemováním bílé barvy ve tvaru otočeného půlměsíce v čelní oblasti. Svými kulatými hnědými očima, které jsou v kontrastu k jemné tmavé kůži obličeje, Vás budou zvědavě pozorovat. Již zmiňovaná bradka, kterou mají zatočenou směrem k tělu, působí, jako by si ji každé ráno natočili natáčkou. Bílá barva přechází do náprsenky, která se napojuje až na břišní část. Tělo je pokryto tmavě hnědými až černými chlupy s šedými konci, které se po bocích rozpíjí do světlého pálení a přechází na spodní část břicha, kde má pastelovou, místy až křiklavou žlutou barvu. Charakteristický je také bílý pruh po bocích vnější strany pánevních končetin. Díky tomuto pruhu bývá často zaměňována s kočkodanem Dianiným. Zadní stranu těla zdobí úzký ocas, který může být i delší než celé tělo zvířete.

Velkou pozornost si zaslouží organizace, které se věnují jejich chovu v lidské péči a ochraně ve volné přírodě. Ne nadarmo jsou tyto kočkodani zařazeni mezi 25 kriticky ohrožených druhů primátů, počet jejich volně žijících jedinců nedosahuje ani dvou tisíc. To je vzhledem k stále přetrvávajícímu úbytku jejich přirozeného areálu výskytu (jedná se o endemity Chany a Pobřeží slonoviny) skutečně nízké číslo. V současné době jsou tyto kočkodani pozorováni místními záchrannými skupinami pouze v lesích Tanoé a Kwabre. K záchrannému programu jsme svou troškou do mlýna, kromě samotného chovu, přispěli i u nás. Dostala se k nám prosba od kolegů z britské Zoo Chester, kteří spolupracují, stejně jako Tierpark Berlin, s organizací WAPCA zaměřující se na ochranu ohrožených západoafrických primátů, o poskytnutí nových zvukových záznamů, jež by mohli využít k objevení nových skupin kočkodanů ve volné přírodě. A podařilo se! Po puštění našich nahrávek, kde si námi chovaný pár zřejmě povídal o snídani, byla pozorována v Ghaně nová dvojice kočkodanů, což dalo naději celému záchrannému projektu.

Kočkodani Rolowayovi mají velice široké spektrum komunikačních signálů. Nejvýraznější jsou vokální projevy, ale komunikují mezi sebou také řečí těla. Odhalení výrazné zbarvených tříslel používají při zastražování. Náš pár kočkodanů k nám dorazil 13. 9. 2024 z Tierparku Berlin a toho dne se naše zahrada stala oficiálně první českou zoologickou zahradou chovající tento mimořádný druh. Před samotným příjezdem jsme museli nejprve připravit vhodnou ubikaci pro tak vzácný taxon. Pro chovné zázemí jsme využili původní prostory centrální přípravný krmiv mezi

expoziční hrošíků liberijských a ředitelstvím. Vnitřní část je nepřístupná návštěvníkům. Chtěli jsme tímto způsobem zajistit zvířatům místo klidu a bezpečí v už tak rušné části zahrady.

Ve vnitřní ubikaci je kočkodanům podávána první část jejich denního krmení. Ranní půlku krmení dostávají volně na police, kde jim rozmístíme hlavně kořenovou zeleninu – mrkev, celer, petržel, červenou řepu, také pórek, lilek, rajčata, papriku, cuketu, okurku nebo čekanku. V odpoledních hodinách dostávají listovou zeleninu a druhou část krmné dávky, tedy vařené kuřecí maso/hmyz/vařená vejce/vařenou mrkev nebo hrách či batáty, po kterých se vyloženě vrhají. V sezóně dostávají také okus – větve s listy i květy. Největší pochoutkou pro ně jsou čerstvě rozkvetlé třešně nebo jabloně. Ve velké oblibě mají také maliník nebo špendlíky. Nepohrdnou ani čerstvým javorem, lípou nebo divokou višní. V zimním období krmíme mražené větve z našich předem připravených zásob a doplňkově také granule pro listožravé opice. Celkově jsou to velmi vděční strávníci. Z toho, co jsme jim doposud nabídli, ničím nepohrdli. Odpolední část krmení roznášíme i do venkovního výběhu, kde čas od času něco poschováváme, například mezi větve výdřevy nebo mezi kameny, a tím obohacujeme jejich denní program. Se stejným záměrem jsou ve vnitřních částech ubikace zavěšeny dřevěné houpačky a lana. K dispozici mají kočkodani také boudičky. K zabavení zvířat používáme i různé pomůcky. Například bambusy s vyřezávanými otvory, do kterých nasypeme červy či jiný hmyz, a ten si odtud musí kočkodani přes otvory vybrat. Dále využíváme dřevěnou bednu s otočným kolem z průhledného plastu s otvory, která se zavěsí na pletivo a opice musí kolem otáčet tak, aby se dostaly ke krmení, které je ukryto uvnitř.

Dalším zajímavým ozvláštněním a zároveň užitečným pomocníkem jsou otvory v pletivu, do kterých je v dřevěném rámu našroubována speciálně upravená plastová trubka s otvorem ve vrchní části. V praxi to funguje tak, že si zavoláme jednoho kočkodana k pletivu, tam se posadí na dřevěnou polici a svou hrudní končetinu protáhne trubkou tak, aby se přes otvor dalo podat injekčně léčivo buď pod kůži, nebo přímo do žíly. Dá se tímto způsobem také odebrat zvířeti krev bez nutnosti anestezie. Tento způsob veterinárního ošetření jsme měli možnost vidět na jednom z našich poznávacích výletů přímo v Tierparku Berlin,

kde jsme si domluvili schůzku s chovateli, kteří se o naše kočkodany starali před odjezdem k nám. Zavedením této praxe jsme tedy pouze osvěžili již dříve získané dovednosti našich rolowayek. Ke správnému a efektivnímu učení patří samozřejmě odměny. Jako odměnu při tréninku nebo i za samotné správné fungování v rámci běžného dne dostávají naši kočkodani ovoce, a to čerstvé i sušené, které jinak v běžné krmné dávce nenajdou. Je pro ně neuvěřitelnou motivací, díky které jsou ochotni udělat prakticky cokoli.

Všechny tréninkové pomůcky u nás vytváří kolegové z technického úseku, za což jim patří velký obdiv a dík, jelikož plnění našich přání a neustálé vynalézání „zlepšováků“ je stojí nemalé úsilí a krade nějaký ten čas z jejich už tak nabitého pracovního programu.

Největším dosavadním úspěchem je bezpochyby narození prvního mláděte kočkodana Rolowayova u nás. Porod proběhl nerušeně 31. 1. 2025 v ranních hodinách. Samice Akua se mláděte hned starostlivě ujala a samec Madiba je oba kontroloval a hlídal. Po té, co jsme skupině dopřáli prvotní klid na společné soužití, jsme opět zahájili klasický režim, s čímž nikdo z tříčlenné rodiny neměl problém. Mládě dobře prospívalo a začalo se velice brzy odpojovat od matky, byť jen na malou chvíli. To nás poměrně překvapilo, protože se tak stalo již v jednom týdnu věku!, tedy téměř o měsíc dříve, než uvádí literatura. V takovéto situaci je dost složité rozhodnout, zda přistoupit k nějakému zásahu, byť jen podpůrnému, nebo nechat všemu volný průběh. Mládě mohlo být pouze přirozeně aktivnější, ale pracovali jsme i s variantou, že může mít snahu shánět potravu dál od matky. Rozhodli jsme se tedy, že nebude na škodu, když se pokusíme podpořit tvorbu mléka u samice. Po konzultacích s kolegy ze zahrady Mulhouse a Besançon, kde tyto kočkodany také chovají, jsme přidali do krmné dávky čerstvý fenykl, který pozitivně působí na zvýšení tvorby mateřského mléka a je tradičně považován za účinné galaktogum. K tomu jsme přidali ještě sušené bylinky, takzvaný kojící čaj, který obsahoval anýz, kmín, brusinku, maliník, šípek, rybíz a meduňku. Velice rychle se ukázalo, že mládě stále velmi dobře prospívá a jedná se pouze o velice aktivního jedince. Při určení pohlaví jsme zjistili, že máme co do činění s malou „čerticí“. Máme totiž samičku! A proč „čertici“? Nebyly jí ani dva měsíce a už sama šplhala po pletivu okolo oken, pobíhala po policích a netrvalo dlouho a předvedla svůj první přemet přímo do podestýlky. Oproti jiným opičím mláďatům je neuvěřitelně akční a svou povahou připomíná spíš malé zvědavé kotě než elegantní opici. Věřím, že do majestátnosti rodičů ještě doroste. Zatím si užívá svůj život mláděte a vymýšlí jednu lumpárnu za druhou. Doufám, že se nám společnými silami podaří tímto směrem pokračovat a budeme moci co nejdříve přihlížet vývoji a růstu dalšího, snad stejně aktivního, zdravého a neuvěřitelně líbivého mláděte.

SUMMARY

With its contrasting colouring and imaginative white beard, the Roloway guenon catches the eye at first sight. It ranks among 25 primate species classified as Critically Endangered; the wild population counts fewer than 2,000 individuals and continues to decline. Jihlava contributed to the species conservation programme by providing new audio recordings with which new groups of guenons can be discovered in the wild.

Our guenon pair arrived on 13 September 2024 from Tierpark Berlin. They dwell in an exhibit, the inner part of which is inaccessible to visitors, so that the animals have plenty of peace and a sense of safety in what is a busy part of the zoo grounds. Feeding takes place twice a day. In the morning, they get root vegetables such as carrots, celery, parsley, red beet, leeks, aubergines, tomatoes, paprika, zucchini, cucumber or chicory primarily, all fed indoors. In the afternoon, they get leafy vegetables and the second part of the daily feed, alternating cooked chicken meat/insects/boiled eggs/boiled carrots, peas or sweet potatoes and more. In the season, we also provide browse – fresh branches with leaves and flowers. In the winter, we offer frozen branches from the stock prepared earlier and additionally, pellets for leaf-eating monkeys. The afternoon portion of the feed we also distribute outdoors, where, from time to time, we hide something, making their daily routine more diverse. With the same intention, wooden swings and ropes are installed indoors. The guenons also have boxes available. We also use various animal enrich-

ment aids, whether bamboo with cut holes into which we feed worms or other insects, or a wooden box with a rotating wheel made of transparent plastic with holes, which is hung on the mesh and the primates need to rotate the wheel so that they can get to the food that is hidden inside. Following the example of Tierpark Berlin, we also developed a training device with which we are able to train the animals so that we can take their blood non-invasively or inject medication.

The first young Roloway guenon born in Jihlava is surely the greatest success for our zoo. The birth took place on 31 January 2025 in the morning. Undisturbed by anyone and anything, the female Akua immediately took special care of the newborn animal, and the male Madiba checked on them and defended them. The young animal was doing well and began to disconnect from the dam very soon, if only for a little while. This came as quite a surprise, as it happened as early as one week of age, i.e. almost a month earlier than indicated in references. We were not sure whether the juvenile was just naturally more active or hungry. We therefore decided to encourage the dam's milk production by adding fresh fennel and dried herbs in the form of breastfeeding tea. It quickly became apparent that the young primate – a female – was still doing very well and was nothing but a very active animal. We hope that we will soon be able to watch the development and growth of another, perhaps equally active, healthy and incredibly attractive newborn Roloway guenon.

CHOV A ODCHOV ARATINGŮ SLUNEČNÍCH (*ARATINGA SOLSTITIALIS*) KEEPING THE SUN PARAKEET (*ARATINGA SOLSTITIALIS*) AND THE BREEDING SUCCESS

Pavel Hájek
chovatelka / Zookeeper

Chov aratingů slunečních (*Aratinga solstitialis*) v Zoo Jihlava má už delší tradici. Začal v devadesátých letech a bylo docíleno několika odchovů. Pro zajímavost, zde odchovaný samec dožíval ještě nedávno v Papouščí zoologické zahradě v Bošovicích. Po zrušení řady papouščích voliér v místech dnešního asijského pavilonu se chov vrátil prakticky do původního místa v domečku pro pekari Wagnerovy (*Catagonus wagneri*), mary slaništní (*Dolichotis salinicola*) a právě nově sestavený pár aratingů. Tito papoušci pocházejí ze soukromých chovů a k nám dorazili 25. 2. 2021. Stejně staří ptáci (samec *15. 7. 2020, samice *22. 6. 2020) se začali sžívat bez jakýchkoli problémů. Mají k dispozici dostatečně velkou vydřevenou voliér a v zimě vytápěnou vnitřní ubikaci. Venkovní expozici obývají společně s marami slaništními, vnitřní prostor je pouze jejich.

Pro hnízdění dostali aratingové na výběr ze dvou budek umístěných v horní třetině místnosti naproti sobě, ale preferovali už od začátku pouze jednu z nich. Jako substrát měli v budce trouch a drobné kousky jabloňových větvíček. První snůška se objevila 28. 2. 2024. Bohužel však byla vejce neoplozená. Místo trouchu jsme začali používat hobliny. Následující snůška byla zaznamenána 16. 12. 2024 v počtu dvou vajec. Přibyla ještě další dvě a 7. 1. 2025 chovatelka uslyšela ozývající se mláďata. Papouškům jsme v prvních dnech dopřáli absolutní klid a teprve 18. 1. jsme se podívali do budky, kde byla tři mláďata. Malé aratingy jsme zkusili okroužkovat třináctý den po vylíhnutí, přičemž nejmenšímu z nich kroužek na noze ještě nedržel. Byl dokroužkován dodatečně „patnáctý“ den po vylíhnutí.

Spotřeba krmení značně vzrostla; dříve jsme podávali krmení pouze ráno, nyní jsme přidali i odpolední krmení. Navýšila se spotřeba hlavně mýcháných zrnin, ty jsme začali přidávat i odpoledne. Ráno k tomu přibyla zelenina, ovoce, vaječná mýchanice a vitamíny. Zavěšené klasy prosa byly samozřejmostí. Pro správný růst dostala mláďata při prvním kroužkování do zobáku po kapce Triavitu. Odchov probíhal bez problémů, opuštění budky probíhalo postupně, nejprve jedno mládě, a pak se přidávala další. Bohužel 20. 3. narazilo jedno z mláďat do skla ve vedlejší ubikaci, utrpělo otřes mozku a po pár dnech uhynulo.

Začátkem dubna proběhla druhá snůška (čtyři vejce), ze které však samice po měsíci slezla. Jedno vejce bylo rozbité a snůška rozházená. 8. 5. jsme vejce odebrali. Ještě v květnu následovala další snůška, kterou jsme se rozhodli odebrat a znemožnit aratingům další přístup do budky, neboť se u samice začaly projevy příznaky hypokalcemie. Naštěstí se zdravotní stav samice pod dohledem veterinárního lékaře velmi rychle zlepšil.

V půlce června byly provedeny odběry pro určení pohlaví mláďat a laboratoř potvrdila, že se jedná o dva samce. Nový domov našli ve francouzské Zoo de Lille.

SUMMARY

The history of Jihlava's sun parakeet (*Aratinga solstitialis*) stock is considerably long. We started the species in the 1990s, and several cases of breeding success have occurred. After a longer break, the parakeets found a home in a structure assigned for the Chacoan peccary (*Catagonus wagneri*), the Chacoan mara (*Dolichotis salinicola*) and the very species covered by this paper, i.e., the sun parakeet – a newly formed pair. These birds come from private collections and arrived in Jihlava on 25 February 2021. Individuals of the same age – the male hatched on 15 July 2020 and the female on 22 June 2020 – began to coexist without any problems. They have a large aviary of sufficient size, lined with timber, and a heated indoor area for winter.

For nesting, the parakeets were given a choice of two boxes, but they preferred only one of them from the very beginning. As a substrate, they had rotten wood and small pieces of apple twigs in the booth, and later wood shavings. After the first unfertilised clutch, another one came on 16 December 2024, with two eggs. Gradually, two more eggs were added, and on 7 January 2025, the female keeper heard the calling of chicks. We gave the parrots an absolutely undisturbed setting in the first days and did not look into the box before 18 January, when three chicks were found.

Food consumption increased considerably; we added an afternoon feeding portion to the morning one. Primarily, the increase involved mixed grains; in the morning portion, vegetables, fruit, egg mixture and vitamins were added. Hanging ears of millet were commonplace. To grow properly, the chicks were served a drop of Triavit via their beaks during the first ringing procedure. The rearing process ran without problems. The birds left the box in stages: one chick first and then the other followed. Unfortunately, on 20 March, one of the chicks hit the glass in the quarter next door, suffered a concussion and died after a few days. In the middle of June, samples were taken to determine the sex of the young birds, and the lab confirmed that they were two males. They found a new home at Zoo de Lille, France.

In early April, another clutch (four eggs) took place, but the female left the nest after a month. We decided to remove the May clutch and prevent the parakeets from accessing the box any further, as the female began to show symptoms of hypocalcaemia. Fortunately, the female's health improved very quickly under the supervision of a veterinarian.

ÚČAST NA KONFERENCÍCH A ZASEDÁNÍCH ODBORNÝCH KOMISÍ UCSZOO PARTICIPATION IN CONFERENCES AND UCSZOO SPECIALIST COMMITTEE MEETINGS

Zasedání UCSZOO Komise pro plazy a obojživelníky | 15.–16. 1. 2025 | Zoo Plzeň | Jan Vašák

Mimořádná valná hromada UCSZOO Praha | 23. 1. 2025 | Praha | Jan Vašák

Setkání chovatelů vačnatců | 19. 2. 2025 | Zoo Plzeň | Marek Dohnal, Michal Kratochvíl, Richard Viduna

EAZA Felid TAG midyear meeting | 7.–9. 3. 2025 | CERZA Parc zoologique en Normandie, Francie | Jan Vašák

EAZA Education Conference | 17.–21. 3. 2025, Chester Zoo, Spojené království | Pavla Jarošová, Simona Kubičková

Společné zasedání UCSZOO Komisí pro malé kočky, velké kočky, poloopice, novosvětské primáty, starosvětské primáty a gibony a lidoopy
25.–27. 3. 2025 | Zoo Ústí nad Labem | Martina Kopečná, Kateřina Kucírková, Markéta Moslerová, Jan Vašák, Richard Viduna

EAZA Directors' Days | 1.–4. 4. 2025 | Oceanogràfic de València, Španělsko | Jan Vašák

EAZA Monotreme and Marsupial TAG midyear meeting | 24.–25. 4. 2025 | Tierpark Berlin, Německo | Richard Viduna

EAZA Small Mammal TAG midyear meeting | 5.–10. 5. 2025 | Al Dhaid, Spojené arabské emiráty | Richard Viduna

Řádná valná hromada UCSZOO | 21.–23. 5. 2025 | Prušánky | Jan Vašák

Společné zasedání UCSZOO Komisí pro žirafy, antilopy a koňovité | 3.–5. 6. 2025 | Lysá nad Labem | Pavel Hájek, Petr Kříž, Richard Viduna, Jiří Zimola

Bundesarbeitsgruppe Kleinsäuger | 23.–24. 8. 2025 | Tierpark Biberach, Německo | Richard Viduna

EAZA Annual Conference | 9.–13. 9. 2025 | Lodž, Polsko | Jan Vašák, Richard Viduna

Zasedání UCSZOO Komise zahradnické | 22.–24. 9. 2025 | Zoo Bratislava, Slovensko | Katarína Mangová, Martin Šrámek

Společné zasedání UCSZOO Komisí pro ochranu fauny ČR a SR a pro in-situ projekty | 25. 9. 2025 | Zoo Plzeň | Kateřina Kucírková, Richard Viduna

Zasedání UCSZOO Komise pro ryby | 1. 10. 2025 | Zoo Hluboká nad Vltavou | Pavel Hájek

Slovensko–česko–polské stretnutie zoologických záhrad | 10. 10. 2025 | Zoo Bojnice, Slovensko | Jan Vašák

Výroční schůze Spolek chovatelů hmyzožravého a plodožravého ptactva | 11. 10. 2025 | Zoo Nehvizdy | Michal Kratochvíl

Společné zasedání UCSZOO Komisí pro marketing a vzdělávání | 15.–17. 10. 2025 | Zoo Spišská Nová Ves, Slovensko | Pavla Jarošová, Simona Kubičková, Daniela Oberreiterová, Radka Vaňková

Setkání pracovníků dokumentace transportů a zasedání UCSZOO Komise zoologicko-legislativní | 4.–5. 11. 2025 | Kostelec nad Černými lesy - Michaela Kašparová, Richard Viduna

Výroční konference VVS | 6. 11. 2025 | Mistrovice | Richard Viduna

Zasedání UCSZOO Komise pro ptáky | 19.–20. 11. 2025 | Zoo Plzeň | Michal Kratochvíl, Callum Andrew Leitch, Richard Viduna

Zasedání UCSZOO Komise pro výživu | 27.–28. 11. 2025 | Zoo Bratislava, Slovensko | Kateřina Kucírková, Hana Kudrálková

Setkání chovatelů ptáků | 19. 12. 2025 | Zoo Nehvizdy | Štěpánka Štěpánová, Richard Viduna

EAZA
Small Mammal Tag

SPOLUPRÁCE ZOO JIHLAVA NA VĚDECKOVÝZKUMNÉ ČINNOSTI CO-OPERATION ON SCIENCE AND RESEARCH ACTIVITIES

Mgr. Richard Viduna
vedoucí zoologického oddělení
Head of Animal Management Dpt.

ODBORNÁ ZASEDÁNÍ

První zasedání UCSZOO Komise pro plazy a obojživelníky po opuštění tradiční pražské lokace se uskutečnilo ve dnech 15.–16. ledna 2026 v Zoo Plzeň. Zúčastnil se ho ředitel Jan Vašák. V rámci aktivit EAZA Small Mammal TAGu se během své madridské dovolené 28.–30. ledna 2026 zapojil zoolog Richard Viduna, spolu se záhřebskou zooložkou Dijanou Beneta, do programu IUCN Species Action Planning workshopu pro vychucholy pyrenejské (*Galemys pyrenaicus*). Na důležité koordinační setkání dorazili desítky převážně in-situ odborníků ze všech čtyř států výskytu těchto ohrožených zvířat - Andorry, Francie, Portugalska a Španělska. Diskutovány byly i případné možnosti záchranných ex-situ chovů, nicméně se to ukázalo jako prozatím předčasné. Na 19. února 2025 jsme se sjeli opět do Zoo Plzeň na první setkání chovatelů vačnatců. Přestože tato skupina savců nemá v rámci UCSZOO zřízenou vlastní komisi, je v českých zoologických zahradách hojně zastoupena a zejména kolekce Zoo Plzeň, Zoo Praha a Zoo Jihlava se řadí k nejvýznamnějším v Evropě. Přínosné byly zejména prezentované mnohaleté zkušenosti s výživou, manipulací, veterinárními problémy a managementem populací klokánů. Zúčastnili se ho chovatelé Marek Dohnal a Michal Kratochvíl a zoolog Richard Viduna. Ředitel Jan Vašák se v pozici koordinátora EEP pro oceloty slaništní zúčastnil 7.–9. března 2025 pololetního zasedání EAZA Felid TAG, tedy mezinárodní poradní skupiny pro kočkovité šelmy, ve francouzské CERZA Parc zoologique en Normandie. Na konferenci zaměřené na vzdělávání a prezentaci aktivit zoologických zahrad EAZA Education Conference pořádané v britské Zoo Chester nás ve dnech 17.–21. března 2025 reprezentovaly vedoucí vzdělávacího oddělení Pavla Jarošová a vedoucí marketingového oddělení Simona Kubičková. Tradiční společné zasedání UCSZOO Komise pro malé kočky, velké kočky, poloopice, novosvětské primáty, starosvětské primáty a gibony a lidoopy uspořádala ve dnech 25.–27. března 2025 Zoo Ústí nad Labem. Zúčastnily se ho postupně chovatelky Martina Kopečná a Markéta Moslerová, zoologové Kateřina Kucírková a Richard Viduna a ředitel Jan Vašák, jinak také koordinátor UCSZOO Komise pro velké kočky. 1.–4. dubna 2025 vyrazil ředitel Jan Vašák na EAZA Directors' Days, setkání vedoucích pracovníků členských institucí této asociace, do španělského Oceanogràfic de València. Na pololetním zasedání EAZA Monotreme and Marsupial TAGu v německém Tierpark Berlin ve dnech 24.–25. dubna 2025 shrnul zoolog Richard Vi-

Preparát vychuchola pyrenejského (*Galemys pyrenaicus*), nahoře z madridského Museo Nacional de Ciencias Naturales

duna jako koordinátor EEP pro klokánky králíkovité Ogilbyovy aktuální situaci a budoucí výzvy pro „evropskou“ kaptivní populaci tohoto drobného australského vačnatce. Potěšující je, že tito klokánky byli po úspěchu řady australských reintrodukčních aktivit IUCN v prosinci 2024 překlasičkován z kriticky ohroženého taxonu na taxon „pouze“ téměř ohrožený. Zoolog Richard Viduna jako předseda EAZA Small Mammal TAG, tedy mezinárodní poradní skupiny pro malé savce, vedl 5.–10. května 2025 pololetní setkání pořádané v arabském Al Dhaidu. Jedním z důvodů této exotické destinace bylo posílení vazeb s tamní Environment and Protected Areas Authority, jejíž součástí je i dlouholeté členské zařízení asociace, Arabia's Wildlife Centre, zaměřené na výzkum, ochranu, chov a prezentaci tamní jedinečné fauny. Vzhledem k náročným klimatickým podmínkám se jednání odbyvala v uzavřených konferenčních prostorách oddělení Sharjah Seed Bank and Herbarium, Jednací dny byly postupně doplněny exkurzemi do Sharjah Safari, Al Hefayah Mountain Conservation Centre a Kalba Mangrove Centre, dalších poboček zmíněné státní agentury. Společné zasedání UCSZOO Komise pro žirafy, antilopy a koňovité se 3.–5. června 2025 uskutečnilo v Lysé nad Labem. Zúčastnili se

Účastníci prvního setkání chovatelů vačnatců v Zoo Plzeň

Účastníci pololetního setkání EAZA Small Mammal TAGu v konferenčním centru arabské Environment and Protected Areas Authority

ho chovatelé Pavel Hájek a Petr Kříž, zoolog Richard Viduna a dlouholetý dobrovolník Jiří Zimola. Po ukončení oficiálního programu jsme při návratu ještě navštívili přírodní rezervaci Milovice, spravovanou neziskovou organizací Česká krajina, která vrací zubry, pratury a divoké koně zpátky do české přírody, a Zoo Chleby. Během dohasínajícího léta se 23. a 24. srpna 2026 zoolog Richard Viduna vypravil do německého Tierpark Bierer Berg v Schönebecku (Elbe) na přátelské setkání soukromých chovatelů zaměřených na malé savce a zaměstnanců zoologických zahrad z převážně německy mluvících zemí, sdružených v BAG Kleinsäuger. On i ředitel Jan Vašák také nechyběli na letošní výroční konferenci EAZA Annual Conference, pro evropskou zoo-komunitu patrně nejvýznamnější akci roku. Ta byla letos svolána na 9. – 13. září 2025 do polské Lodže. Zoolog Richard Viduna vedl v tamním největším přednáškovém prostoru pro několik stovek posluchačů jedno ze dvou výročních setkání malosavčího TAGu, která tam proběhla. Do společného zasedání UCSZOO Komise pro ochranu fauny ČR a SR a pro in-situ projekty se 25. září 2025 v Zoo Plzeň zapojili zoologové Kateřina Kucírková a Richard Viduna. 1. října 2025 se chovatel Pavel Hájek podílel na zasedání UCSZOO Komise pro ryby v Zoo Hluboká nad Vltavou. Na slovensko–česko–polském stretnutí zoologických záhrad pořádaném slovenskou Zoo Bojnice nás 10. října 2025 reprezentoval ředitel Jan Vašák. Na výroční schůzi Spolku chovatelů hmyzožravého a plodožravého ptactva vyrazil 11. října 2025 do Zoo Nehvizdy chovatel Michal Kratochvíl. Společného zasedání UCSZOO Komise pro marketing a vzdělávání se ve dnech 15. – 17. 10. 2025 ve slovenské Zoo Spišská Nová Ves zúčastnily lektorky Pavla Jarošová a Radka Vaňková a marketérky Simona Kubičková a Daniela Oberreiterová. „Šunková komise“, tedy setkání pracovníků dokumentace a transportů a zasedání UCSZOO Komise zoologicko–legislativní, proběhla v tradiční středočeské destinaci, v Kostelci nad Černými lesy, ve dnech 4. a 5. listopadu 2025. Do jednání se zapojili registrátorka Michaela Kašparová a zoolog Richard Viduna, koordinátor UCSZOO Komise pro transporty zvířat. Výživářsky zaměřenou výroční konferenci VVS v Mistrovicích navštívil 6. listopadu 2025 zoolog Richard Viduna. I přes naši nevelkou ptáčí kolekci se chovatelé Michal Kratochvíl a Callum Andrew Leitch a zoolog Richard Viduna 19. – 20. listopadu 2025 aktivně zapojili v Zoo Plzeň do zasedání UCSZOO Komise pro ptáky. Zasedání UCSZOO Komise pro výživu, patrně posledního letošního oficiálního jednání, které proběhlo 27. – 28. listopadu 2025 ve slovenské Zoo Bratislava, se zúčastnily chovatelka Hana Kudrálková a zooložka Kateřina Kucírková. Poslední akcí tohoto roku se stalo autentické, neformální a příliš neplánované předvánoční setkání chovatelů ptáků, které proběhlo 19. prosince 2025 v Zoo Nehvizdy. Chovatelka Štěpánka Štěpánová a zoolog Richard Viduna se měli možnost osobně seznámit s dalšími soukromíky zanícenými pro chov ptáků a pootevřít tím dveře případné budoucí spolupráci.

CHOVNÉ PROGRAMY

I přes dřívější deklarace stále ještě rozlišujeme tři typy regionálních mezinárodních chovných programů, a to evropský program pro ohrožený druh = EAZA ex-situ program (EEP), evropskou plemennou knihu (ESB) a osobou či TAGem monitorovaný taxon (MON-P x MON-TAG). K pokrytí celosvětové populace některých taxonů slouží mezinárodní plemenná kniha (ISB) zaštiťovaná WAZA. Ke konci roku jsme kromě aktivního chovatelského zapojení do rozšiřujících se řady programů všech výše uvedených typů přímo řídili MON-P pro želvy tlustohrdlé (*Siebenrockiella crassicolis*) prostřednictvím chovatelky Petry Škárkové, EEP pro oceloty slaništní (*Leopardus geoffroyi*) prostřednictvím ředitele Jana Vašáka a EEP pro klokánky králíkovité (*Bettongia penicillata*), MON-P pro morčata bažinná (*Cavia magna*) a MON-P pro osináky africké (*Atherurus africanus*) prostřednictvím zoologa Richarda Viduny.

morče bažinné (*Cavia magna*)

TERÉNNÍ VÝZKUM A DOBROVOLNICTVÍ NA ÚSEKU OCHRANY PŘÍRODY

Znovu jsme se zapojili do lednového zimního termínu Mezinárodního sčítání vodních ptáků koordinovaného Českou zemědělskou univerzitou v Praze. Jedná se o kontinuální lineární monitoring jedinců združujících se na dané vodní ploše. Do této aktivity se letos zapojili chovatel Callum Andrew Leitch a zoolog Richard Viduna a zvládli projít 4 lokality na řece Rokytě (Moravský Krumlov - Ivančice) a řece Jihlavě (Dolní Cerekev - Rantířov (železniční most), Rantířov (železniční most) - Jihlava (železniční most Hruškové Dvory) a Jihlava (železniční most Hruškové Dvory) - Rozseč). Kromě více než čtrnácti set (1412) běžných kachen divokých (*Anas platyrhynchos*), kachničky mandarínské (*Aix galericulata*), labutě velké (*Cygnus olor*), 13 volavek popelavých (*Ardea cinerea*) a kormorána velkého (*Phalacrocorax carbo*) byly na daných lokalitách pozorováni 4 poláci chocholačky (*Aythya fuligula*), 3 morčáci velcí (*Mergus merganser*), 3 ledňáčci říční (*Alcedo atthis*), 22 skorců vodní (*Cinclus cinclus*) a 5 volavek bílých (*Ardea alba*). Lehce

Okroužkovaný samec chřástala (*Crex crex*) před vypuštěním zpět na lokalitu

mrazivé počasí panující v době monitoringu přispělo k tomu, že se ptáci zdržovali na nezamrzajících úsecích řek. Zejména úsek řeky Jihlavy v centru města Jihlavy je místem, které vodní ptáci v zimě s oblibou využívají a především kachny se zde koncentrují v nemalých počtech. Chovatel Callum Andrew Leitch a zoolog Richard Viduna se v květnu a červnu opět aktivně zapojili do monitoringu chřástalů polních (*Crex crex*) v rámci širšího regionu Šumavy koordinovaného Krajským úřadem Plzeňského kraje. Noční monitoring je zaměřen na lokalizaci a případný odchyt tokajících samců. Pokud se ptáky podaří nalákat na hlasovou provokaci a lapit je, jsou po rychlém shromáždění biometrických údajů okroužkování, vyfocení a neprodleně vypuštěni zpět na svoji lokalitu. Velmi často se stává, že dříve, než sklidíme svoje vybavení, se daný jedinec již opět ozývá svým chraplavým „cre - cre“! Ovšem dlouhodobě nevelký počet zaznamenaných ptáků svědčí o trvalém úbytku těchto vzácných, v České republice silně ohrožených drobných krátkokřídlých. Při 2 letošních výjezdech, přičemž zejména ten první byl velmi úspěšný, jsme potvrdili 8 volajících samců, z nichž 5 jsme i odchytli. I letos se zoologové Kateřina Kucírková a Richard Viduna přidali ke skupině dobrovolníků monitorujících želvy bahenní (*Emys orbicularis*) na jižní Moravě, které koordinuje kolega ze Zoo Dvůr Králové nad Labem. Od května do června jsme se v týdenních turnusech pokoušeli na vytipovaných lokalitách Tvrdonicka a Lednicka, kde byl výskyt želv předem ověřen, některé jedince odchytit a odebrat jim vzorky krve pro budoucí laboratorní vyšetření. Cílem je ověřit původ této existující populace a potvrdit, zda pochází z vypuštěných jedinců, kteří k nám byli převezeni v nedávné době z geograficky vzdálenějších oblastí areálu přirozeného výskytu, nebo zda se jedná o poslední relikty původního autochtonního rozšíření na našem území. Pokud se skutečně podaří nějakou želvu na návnadu v podobě pravidelně obměňovaných kusů rybičky či jiného vhodného masa nalákat do sklopce připoutaného k plovákům, je dále zvážena, změřena a označena mikročipem. Náš finální turnus jsme si s kolegyní opět rozdělili napůl a zcela nečekaný úspěch se dostavil až poslední den. V jedné z pastí umístěných v odstavených mrtvých ramenech Dyje byl objeven krásný, více než půlkilový samec. Nicméně i „pouhá“ opakovaná pozorování sluníčků se želv, přímá setkání s bobry evropskými (*Castor fiber*) či každodenní přelety všemožných opeřených obyvatel lužních lesů těsně nad hlavou zůstávají nezapomenutelnými zážitky a skvělou motivací do dalších let. Sezóna

Odchycený samec želvy bahenní (*Emys orbicularis*)

terénních akcí, kterých se podle možností účastníme, vyvrcholila na konci července monitoringem labutí velkých (*Cygnus olor*) řízeným kolegou z Bílínské přírodovědné společnosti. Tentokrát se zapojili chovatel Michal Kratochvíl a zoolog Richard Viduna. Se skupinou dalších dobrovolníků působících v rozsáhlé oblasti severozápadních Čech od Františkových Lázní až po Chabařovice se podařilo na 46 lokalitách odchytit 175 ptáků z 39 rodin. Konkrétně 92 samců, 65 samic a 18 mláďat, jejichž pohlaví dosud nebylo možné jednoznačně určit. Ve 27 případech se jednalo o retrapy, tedy o jedince označené již v předchozích sezónách. Pelichající labutě se v rámci rodin drží spolu. Odchytávají se jednotlivě přímo ve vodě, a to skokem ze břehu či z lodi, nebo se následně dohledávají v okolní vegetaci, ve které se rády ukryjí před nedostatečně rychlými lapači. Během manipulace se zvířaty se také zjišťuje jejich celková kondice, případně mohou být i ošetřena. Nejčastěji jsou jim ze zobáku odstraňovány zapíchnuté rybářské háčky nebo z nohou odmotávány zapletené silonové vlasce.

Odchycená mláďata labutí velkých (*Cygnus olor*) jsou přivázána ke změření a okroužkování

KOMBINOVANÉ TRANSPORTY ZVÍŘAT

Přeprava rozličných zvířat pocházejících nejen z vlastního chovu se stala důležitou součástí našich aktivit. Poskytuje nám značnou flexibilitu, možnost osobního kontaktu s řadou kolegů a seznámení s jejich chovatelskými zařízeními i postupy a v neposlední řadě i ekonomický přínos. Pravidelné přesuny zvířat mezi různými chovatelskými zařízeními jsou pro dlouhodobě zodpovědnou chovatelskou činnost nezbytné, zejména z důvodu udržení dostatečně variabilní chovné základny daných taxonů. Téměř všechny naše cesty plánujeme jako kombinované transporty, kdy ve spolupráci s dalšími institucemi, převážně zoologickými zahradami či soukromými chovateli, zrealizujeme plynň na sebe navazující přesuny většího počtu jedinců různých taxonů zpravidla mezi několika státy při vzájemném

sdílení nutných nákladů všemi zúčastněnými. Pro dokreslení zmíníme pouze některá vlastní zvířata přesunutá v rámci realizovaných mezinárodních transportů. Šlo například o únorový dovoz klokana uru (*Thylogale brunii*) z francouzské Ménégarie Paříž, březnový odvoz klokánů horských východních (*Osphranter robustus robustus*) do chorvatské Zoo Záhřeb, dubnový odvoz psa pralesního (*Speothos venaticus*) do francouzské Zoo Peaugres a dovoz kusu liščího tasvánského (*Trichosurus vulpecula fuliginosus*) z německé Zoo Stuttgart, červenový odvoz 5 komb ušatých (*Galago senegalensis*) do francouzské Zoo Mulhouse, červenový dovoz klokana uru (*Thylogale brunii*) z maďarské Zoo Jászberény, červenový odvoz křečka velkého

(*Hypogeomys antimena*) do nizozemské Zoo Amersfoort a dovoz outloně malého (*Xanthonycticebus pygmaeus*) z francouzské Zoo Lille, srpnový odvoz 3 klokánků rudohnědých (*Aepyprymnus rufescens*), 2 morčat bažinných (*Cavia magna*) a 5 plameňáků růžových (*Phoenicopiterus roseus*) do dánské Zoo Aalborg, říjnový dovoz 6 maki Goodmanových (*Microcebus lehilahysara*) ze švýcarské Zoo Curych, listopadový odvoz irbise (*Panthera uncia*) do maďarské Zoo Szeged, tapíra jihoamerického (*Tapirus terrestris*) do francouzské zoo Parc de l'Auxois a 2 manulů (*Otocolobus manul*) do francouzské Zoo Spay a prosincový dovoz 3 dlouhokrčků McCordových (*Chelodina mccordi*) z německé Zoo Münster.

SUMMARY

SPECIALIST MEETINGS

The venue for the meeting of the UCSZOO Reptile and Amphibian Committee was relocated from Prague to Pilsen Zoo for the first time and took place on 15–16 January 2025; CEO Jan Vašák participated in this event. As part of the EAZA Small Mammal Tag activities, curator Richard Viduna participated in the IUCN Species Action Planning workshop for Pyrenean desman on 28–30 January 2025. On 19 February 2025, Pilsen Zoo became the venue for another meeting, this time the first one where marsupial holders gathered. Animal keepers Marek Dohnal and Michal Kratochvíl participated, along with curator Richard Viduna. CEO Jan Vašák, as the Geoffroy's cat EEP Coordinator, participated in the semi-annual meeting of the EAZA Felid TAG (the international advisory group for felines) held at CERZA Parc zoologique en Normandie, France, on 7–9 March 2025. The EAZA Education Conference – a meeting focused on education and presentation of the activities of zoos – was held at Chester Zoo, UK, on 17–21 March 2025, and saw Pavla Jarošová, the head of the education department, and Simona Kubičková, the head of the marketing department, representing Jihlava Zoo. Another joint meeting of the UCSZOO committees for small felines, big felines, prosimians, New World primates, Old World primates and gibbons & great apes was organised by Ústí nad Labem Zoo on 25–27 March 2025. The various sessions included the participation of animal keepers Martina Kopečná and Markéta Moslerová, curators Kateřina Kucírková and Richard Viduna, and CEO Jan Vašák, who is also active as the coordinator of the UCSZOO Big Cat Committee. Jan Vašák also joined the EAZA Directors' Days, a meeting of the CEOs of the Association's member institutions, held at Oceanogràfic de València, Spain, on 1–4 April 2025. At the EAZA Monotreme and Marsupial Tag semi-annual meeting held at Tierpark Berlin, Germany, on 24–25 April 2025, curator Richard Viduna, as the Ogilby's Brush-tailed Rat-kangaroo EEP Coordinator, provided an overview of the current situation and future challenges for the European captive population of this small Australian marsupial. Curator Richard Viduna chaired, as the Head of the EAZA Small Mammal TAG (the international advisory group for small mammals), the group's semi-annual meeting held at Al Dhaid, United Arab Emirates, on 5–10 May 2025. The joint meeting of the UCSZOO committees for giraffes, antelopes and equids was held in Lysá nad Labem, CZ, on 3–5 June 2025; Animal keepers Pavel Hájek and Petr Kříž participated along with curator Richard Viduna and long-time volunteer Jiří Zimola. During the late summer, on 23 and 24 August 2025, curator Richard Viduna travelled to Tierpark Biber Berg Schönebeck (Elbe), Germany, to join an informal meeting of private holders specialising in small mammals and staff of zoos from predominantly German-speaking countries, associated under BAC Kleinsäuger. Richard and CEO Jan Vašák were also present at this year's EAZA Annual Conference, the top event of the year for the European zoo community. This year, it was organised on 9–13 September 2025 at Łódź Zoo, Poland. Curators Kateřina Kucírková and Richard Viduna participated in the joint meeting of the UCSZOO committees for the conservation of fauna of the Czech Republic and the Slovak Republic and for *in situ* projects held on 25 September 2025 at Pilsen Zoo. On October 1, 2025, animal keeper Pavel Hájek participated in the meeting of the UCSZOO Fish Committee at the zoo in Hluboká nad Vltavou. CEO Jan Vašák represented us at the Slovak-Czech-Polish zoos meeting organised by Bojnice Zoo, Slovakia, on 10 October 2025. Animal keeper Michal Kratochvíl travelled to Nehvizdy Zoo to join the annual meeting of the Association of Insectivore and Frugivore Birds Holders held on 11 October 2025. Zoo teachers Pavla Jarošová and Radka Vaňková and marketing team members Simona Kubičková and Daniela Oberreiterová were the participants in the joint meeting of the UCSZOO marketing and education committees held in Spišská Nová Ves Zoo, Slovakia, on 15–17 October 2025. The meeting of the animal record and transportation officers and of the UCSZOO Zoological and Legislation Committee was held on 4 and 5 November 2025, Kostelec nad Černými lesy being the venue as traditionally. Animal registrar Michaela Kašparová and curator Richard Viduna participated; the latter was also present as the UCSZOO Animal Transport Committee Coordinator. Focused on animal nutrition, the annual VVS conference in Mistrovice, held on 6 November 2025, was visited by curator Richard Viduna. Albeit the zoo's bird collection is not very large, it was still worthwhile for animal keepers Michal Kratochvíl and Callum Andrew Leitch, as well as curator Richard Viduna, to proactively participate in the meeting of the UCSZOO Bird Committee held at Pilsen Zoo on 19–20 November 2025. The meeting of the UCSZOO Animal Nutrition Committee, probably the last formal zoo gathering this year, which took place on 27–28 November 2025 at Bratislava Zoo, Slovakia, saw the presence of animal keeper Hana Kudrálková and curator Kateřina Kucírková. The final professional event of the year was a meeting of bird holders

held on 19 December 2025 at Nehvizdy Zoo. Animal keeper Štěpánka Štěpánová and curator Richard Viduna met fellow bird enthusiasts, exchanged experiences and established contacts for future cooperation.

SPECIES MANAGEMENT PROGRAMMES

Despite former statements, there are still the three types of regional breeding programmes – EAZA Ex-situ Programme (EEP), European Studbook (ESB) and taxon monitoring schemes, whether managed by a TAG (MON-TAG) or by an individual (MON-P). To cover the global populations of some taxa, international studbooks (ISB) are used as a tool under the umbrella of WAZA. In addition to cooperating in the ever-expanding range of programmes of all types listed above, we directly managed the monitoring scheme (MON-P) for the black marsh turtle (*Siebenrockiella crassicolis*) through animal keeper Petra Škárková and the Geoffroy's cat (*Leopardus geoffroyi*) EEP through Jan Vašák, as well as the brush-tailed bettong (*Bettongia penicillata*) EEP, greater guinea pig (*Cavia magna*) MON-P and African brush-tailed porcupine (*Atherurus africanus*) MON-P through Richard Viduna.

FIELD RESEARCH AND VOLUNTEERING IN CONSERVATION

We participated in a January winter term of the International Aquatic Bird Census coordinated by the Czech University of Life Sciences in Prague. This year, animal keeper Callum Andrew Leitch and curator Richard Viduna participated in this activity and managed to walk through four sites along the River Rokytná and River Jihlava. In addition to common species, four tufted ducks (*Aythya fuligula*), three common mergansers (*Mergus merganser*), three kingfishers (*Alcedo atthis*), twenty-two white-throated dippers (*Cinclus cinclus*) and five great white egrets (*Ardea alba*) were observed at the respective sites. Animal keeper Callum Andrew Leitch and curator Richard Viduna again actively contributed to the effort of monitoring the highly endangered corncrake (*Crex crex*) in the greater region of the Šumava Mountains in May and June, an operation coordinated by the Authority of the Pilsen Region. During two trips in 2025 – of which the first one was an extraordinary success – we confirmed eight vocalising males, of which five were also captured. In 2025, curators Kateřina Kucírková and Richard Viduna joined, once again, a group of volunteers monitoring the European pond turtle (*Emys orbicularis*) in South Moravia, an operation coordinated by a colleague from Dvůr Králové nad Labem Zoo. As previously, my colleague and I split our final round in half; the confirming, rather surprising success did not come before the very last day: a nice-looking male, more than half a kilogram, was found in a trap placed in one of the abandoned meanders of the River Thaya. The season of field operations, in which we participate as much as possible, culminated at the end of July with the monitoring of mute swans (*Cygnus olor*) managed by a colleague from a natural history society based in Bílina, CZ. Animal keeper Michal Kratochvíl and curator Richard Viduna participated this time, managing to catch, as part of a group of volunteers operating in a large area of north-western Bohemia stretching from Františkovy Lázně to Chabařovice, 175 birds of 39 families at 46 sites.

COMBINED ANIMAL TRANSPORT OPERATIONS

Transporting a variety of animals, whether originating from our own collection or elsewhere, has become an important part of our activities. All such trips are planned as combined animal transfers, when, in cooperation with other institutions – largely zoos and private holders – we carry out transfers of multiple individuals and taxa usually between multiple states, sharing the necessary costs between all those involved. All the individual transports smoothly connect to each other. To illustrate, we will mention only examples of animal transfers to/from zoological parks as part of international cooperation: a dusky pademelon (*Thylogale brunii*) taken from Ménégarie Paris, France (February); eastern wallaroos (*Osphranter robustus*) transferred to Zagreb, Croatia (March); a bush dog (*Speothos venaticus*) carried to Peaugres, France, and a Tasmanian brush-tailed possum (*Trichosurus vulpecula fuliginosus*) taken from Stuttgart (both operations completed in April); a Malagasy giant rat (*Hypogeomys antimena*) transferred to Amersfoort, the Netherlands, and a pygmy slow loris (*Xanthonycticebus pygmaeus*) taken from Lille, France (both operations completed in July); three rufous bettongs (*Aepyprymnus rufescens*), two greater guinea pigs (*Cavia magna*) and five greater flamingos (*Phoenicopiterus roseus*) carried to Aalborg, Denmark (August); six Goodman's mouse lemurs (*Microcebus lilahysara*) transferred from Zurich, Switzerland (October); a snow leopard (*Panthera uncia*) taken to Szeged, Hungary, a South American tapir (*Tapirus terrestris*) to Parc de l'Auxois, France, and two Pallas's cats (*Otocolobus manul*) to Spay, France, all of this completed in November.

VÝSTAVBA A ÚDRŽBA CONSTRUCTION WORK AND MAINTENANCE

Provozní tým zoologické zahrady zajišťuje stavební činnosti, opravy, údržbu areálu, dopravu, péči o vozový park, úklid, provoz denní vrátnice i noční ostrahy. Snažíme se vytvářet příjemné a bezpečné prostředí pro chovaná zvířata, návštěvníky i naše kolegy.

Největší odměnou jsou nám pak úsměvy na tvářích malých i velkých návštěvníků, se kterými se při své práci denně setkáváme. A věřte, že když se usmívá dítě, často se usměje i dospělý – a někdy dokonce i ten, kdo zrovna veze kolečko s betonem.

Zpevněné cesty

Abychom návštěvníkům umožnili snazší a bezpečnější pohyb po areálu, zpevnili jsme povrch a upravili profil lesní stezky a cest kolem Australské expozice. Díky tomu se zde mohou návštěvníci pohybovat pohodlněji a bezpečněji za každého počasí – a to i s kočárky.

Lesní stezka navíc nabízí zajímavé pohledy do areálu zoologické zahrady a kromě expozic zvířat obsahuje také řadu herních prvků pro malé návštěvníky. Ti tak mohou cestou objevovat nejen zvířata, ale i vlastní energii.

Vyhledka mezi žirafami a zebrami

Z důvodu zatékání do vnitřních prostor expozice žiraf a zeber a také kvůli celkově špatnému stavu dřevěných prvků jsme provedli rozsáhlou rekonstrukci vyhlídky na tyto výběhy.

Obnovili jsme poškozenou hydroizolaci, vyměnili část dožilých dřevěných prvků a subtilní nylonové sítě v zábradlí nahradili nerezovými. Tím jsme zvýšili bezpečnost návštěvníků a zároveň zlepšili celkový vzhled vyhlídky. Zda se nám to podařilo, můžete koneckonců posoudit sami při návštěvě zoologické zahrady.

Oprava dětského hřiště

V loňském roce jsme provedli obnovu dožilých a poškozených částí herních prvků, které jsou našimi malými návštěvníky velmi oblíbené a hojně využívané.

Z důvodu plánované výstavby nového dominantního herního prvku – Noemovy archy – jsme zároveň odstranili původní herní prvek, který už dosloužil a neodpovídal současným požadavkům na bezpečný provoz.

Ondřej Plachý
oddělení výstavby a údržby
Development
and Maintenance Dpt.

Vnější expozice lemurů bambusových

Vybudovali jsme nový venkovní výběh pro lemury bambusové. Snažili jsme se, aby svým vzhledem přirozeně zapadl do celkového rázu navazující Africké vesnice Matongo.

Na návrhu jsme spolupracovali s Dr. Ing. arch. Jaroslavem Huňáčkem.

Expozice malých koček

Upravili jsme a nově osídlili expozice pro karakala a kočku slaništní. Zároveň jsme tak našli nové využití pro bývalý přístřešek určený pro prezentaci dravých ptáků. Snad se nám úprava expozice zdařila.

Salaš pro ovce

K velké radosti chovaného stádečka ovcí i jejich ošetřovatelů jsme provedli celkovou opravu salaše. Původní stavba už byla na konci své životnosti a o opravu si doslova říkala.

Věříme, že za výsledek se rozhodně nemusíme stydět – a podle spokojeného přezvykávání našich ovcí soudíme, že ani ony nemají zásadní připomínky.

Opravy povrchů v Africké vesnici Matongo

V naší stylové Africké vesnici Matongo jsme upravili povrchy tak, abychom zabránili vzniku velkých kaluží, které zde při deštích znepříjemňovaly pohyb návštěvníků.

Obnovili jsme drenážní síť, snížili úroveň povrchů pod úroveň podlah jednotlivých staveb a vytvořili vsakový ekodren pro lepší odvod srážkové vody. Celý prostor jsme doplnili červeným pískem, který pomáhá přiblížit vzhled skutečné africké vesnice.

Výsledek můžete posoudit na fotografiích – nebo ještě lépe osobně při návštěvě zoologické zahrady.

Pořízení nákladního auta s hákem na kontejnery

Jedno rčení praví: „Všechno, co člověk vytvoří, je pomíjivé.“ V našem případě to po letech služby potvrdil i stávající nákladní automobil, který nám dosloužil. Jeho opotřebení už nedávalo ekonomický smysl pro další opravy, a tak nastal čas poohlédnout se po adekvátní náhradě.

S ohledem na potřeby zoologické zahrady jsme pořídili víceúčelové nákladní vozidlo s hákem na kontejnery a hydraulickou rukou. Zároveň jsme dokoupili další kontejnery, abychom mohli nové vozidlo plně využít.

Každý den totiž do areálu přivážíme a dále distribuujeme velké množství krmiv a steliva pro chovaná zvířata. Ta nám na oplátku produkují nemalé množství trusu, o který se musíme zodpovědně postarat a zajistit jeho ekologickou likvidaci.

Ve vegetačním období navíc při údržbě zeleně vzniká značné množství biomasy. Podstatnou část z ní dokážeme znovu využít – například jako krmivo, stelivo nebo při péči o zeleň. Zbylou část pak odvážíme k ekologické likvidaci.

Aktuální výzvy

Postupné rozšiřování zoologické zahrady, zvětšování jejího areálu a vznik nových expozic i atrakcí přináší také nové provozní výzvy. Jednou z nich je potřeba hledat koncepční řešení pro další rozvoj.

Zároveň nás skokový nárůst cen energií v posledních letech nutí hledat a realizovat úsporná opatření v oblasti spotřeby energií a vody. Ve spolupráci s Městem Jihlava a odbornými externími firmami jsme proto provedli komplexní posouzení technologií vytápění, osvětlení a vzduchotechniky a odkryly další prostor na realizaci úsporných opatření.

Navázali jsme také spolupráci s odbornými pracovišti Vysokého učení technického v Brně a Mendelovy univerzity v Brně. Do budoucna se chceme zaměřit zejména na efektivnější nakládání s užitkovými vodami, snížení spotřeby podzemní vody z našich studní a vrtů a na prodloužení životnosti stávajících dřevěných konstrukcí a staveb v areálu zoologické zahrady.

SUMMARY

The zoo's operations team provides construction activities, repairs, maintenance of the zoo grounds, transportation, and fleet management, making also sure that the area is clean and tidy. In addition, it operates the day gatehouse and security services at night. To facilitate easy and safe visitor presence in the grounds, we made the surface of the forest trail and paths around the Australian Exhibit and modified the profile of the trails. Rainwater penetrating into the giraffe and zebra indoor exhibits, as well as the overall substandard condition of wooden components, necessitated an extensive redesign of the platform from which visitors can have a view of these enclosures. Last year, we restored outworn and damaged parts of play structures that are very popular and widely used by our small visitors. We built a new outdoor enclosure for western lesser bamboo lemurs. We stocked exhibits redesigned for the caracal and the Geoffroy's cat. To the great happiness of the zoo's domestic sheep group and their keepers, we carried out a complete repair of the sheep hut. In Matongo, our African-style village exhibit, we treated the surfaces to prevent the formation of large puddles, which made the movement of visitors uncomfortable during the rains.

ZAHRADNICKÁ ČINNOST HORTICULTURE

V uplynulém roce jsme na úseku zahrady pokračovali v umísťování náhradní výsadby do areálu zoo. Podařilo se nám vysadit během dvou let více jak 90 stromů a keřů. To nám zabralo podstatnou část jarního období. Najít vhodné místo pro všechny dřeviny nebylo jednoduché. Mezi vysazenými stromy byly i ne úplně obvyklé rostliny. Například liriovník tulipánolistý (*Liriodendron tulipifera*), sice to bude až za několik let, ale věříme, že časem se stane krásnou dominantou v zahradě. Chtěli bychom, aby rostliny zapadly do koncepce zoo. Do asijské části se snažíme vysazovat k našim původním druhům druhy pocházející z tohoto kontinentu atd. To umocňuje dojem z expozice. Proto v japonské zahradě, která je umístěná v asijské části zoo jsou převážně rostliny původem z asijského kontinentu, magnolie, pěnišníky, azalky, sakury, bambusy, rákosové trávy. Také v části zoo, kde byl původně ovocný sad, jsme dosadili původní staré odrůdy jabloní, (Gdaňský hranáč, Punčové, Kardinál žíhaný, Grávtýnské, Řehtač soudkovitý, Sudetská reneta, Matčino, Boskopské červené. Také jsme vysadili kdouloň (*Cydonia oblonga*), jeřáb oskeruši (*Sorbus domestica*), klokoč zpeřený (*Staphylea pinnata*). Snažíme se trochu podpořit zachování druhů, které kdysi byli běžné v našich zahradách a teď nejsou k vidění. Oddělení marketingu zařídilo nové edukační cedule k vybraným stromům v naší zahradě, co ulehčuje rozpoznat dřeviny nejen dětem, ale je to zajímavé i pro dospělé návštěvníky.

V rámci zazelenění naší zoo vysazujeme rostliny, které zvířata konzumují, aby měli obohacené krmení. Prostor naší zoo neumožňuje ve větším rozsahu výsadbu rostlin na okus pro zvířata, ale snažíme se dosazovat druhy jako vrby, ptačí zob a bambusy co je pro zvířata žádoucí. Pro zpestření výsadby a přilákání užitečného hmyzu, jsme u ovocného sadu zaselali malé kousky květinové loučky. Byl to zkušební pokus, v příštím roce v tom chceme pokračovat. Sortiment rostlin si cíleně vybereme, aby lépe vyhovoval okolí. Také jsme upravili a nově osázeli záhonky u budovy, kterou naše zoo nově dostalo do užívání. Kolega pan Chytil je zručný v tvoření suchých zídek, jednu vytvořil u parkoviště pro nájemce a také udělal několik nášlapných míst k expozicím, tím se eliminovalo několik míst, kterými si návštěvníci zkracovali cestu. Pokračovali jsme ve spolupráci se studenty Střední školy zahradnické a technické z Litomyšle. Studenti nám pod vedením mistra, pana Lukáše Kaplana pomohli s odborným zastřížením množství letitých keřů v naší zahradě. V zázemí jsme postavili malý zahradní skleník, co nám pomůže v příští sezoně rozšířit pěstování vlastních sazenic letniček a trvalek. Chceme v budoucnu pěstovat rostliny vhodné na sušení. Abychom měli dostatek různého materiálu na podzimní vazby a výzdobu zoo. Během roku jsme měli v zoo omezení kvůli nákaze SLAK na jaře a před koncem roku kvůli ptačí chřipce. Okrajově se to týkalo i našeho oddělení, komplikace s běžnou údržbou zahrady. Úklid listů a prořezávku dřevin v uzavřené části zoo budeme dělat až v předjaří. Na podzim jsme se zúčastnili zahradnické komise, která byla v zoo Bratislava. Komise byla zaměřena na použití techniky a nářadí při údržbě dřevin a pěstování rostlin vhodných na okus pro zvířata. Jinak sezona proběhla v rámci obvyklé činnosti zahradnického úseku.

Naš úsek, kromě činností spojené s údržbou zeleně, lesního porostu a zabezpečení čistoty a svozu odpadu koordinuje také práci dobrovolníků, kteří k nám přicházejí jednotlivě i z různých firem. To je také podstatná část činnosti našeho úseku zoo. S jejich pomocí se nám daří udržovat čistotu a úpravu zeleně, chodníků a cestiček. Personálně kapacity našeho úseku na to nestačí. Je to docela logisticky náročné, zabezpečit dostatek nářadí, odvoz materiálu apod., ale daří se to. Během roku 2025 se u nás vystřídalo přes 670 dobrovolníků. To je v přepočtu více jak 2500 odpracovaných hodin. Věříme, že účast na pracích v naší zoo je obohacením i pro dobrovolníky. Někteří se zúčastňují dobrovolnického dne opětovně už několik let. Jsme za to velice rádi a děkujeme. Mezi takové firmy patří DM-drogerie a skupina ČEZ.

Ing. Katarína Mangová
vedoucí zahradnického úseku
Head of Horticultural Dpt.

Děkuji všem svým kolegům z úseku zahrady, ale i jiných úseků zoo za spolupráci. V neposlední řadě, patří dík i různým dárcům rostlin, dobrovolníkům a všem příznivcům zahrady. V příštím roce budeme pokračovat v podobném trendu, jemných úpravách stávající zeleně.

Kvetoucí rododendrony v japonské zahradě

Nový skleník

SUMMARY

Last year, we continued to cover the zoo grounds with replacement plants, managing to set over 90 trees and shrubs in two years. Planting operations include plants that the animals consume to enrich their diet. To make the plant collection more diverse and attract beneficial insects, we set up a small flower meadow near the fruit tree area. We collaborated with students from the Secondary Horticultural and Technical School in Litomyšl. The students helped us with professional pruning of old shrubs in the zoo grounds. We built a small greenhouse behind the scenes, which will help us expand the cultivation of our own annual and perennial seedlings next season. We also wish to grow plants suitable for drying so that we have enough different materials for decorating the zoo grounds in the autumn. We participated in the meeting of the UCSZOO's Horticulture Committee that was held at Bratislava Zoo. The meeting focused on the use of technology and tools in the maintenance of woody plants and the cultivation of plants suitable for animals as browse. Generally, the season was running within the framework of the usual activities of the Department. Department members, in addition to carrying out tasks related to the maintenance of greenery & forest stands and ensuring cleanliness and waste collection, also coordinate the work of volunteers who come on an individual basis and from various companies. Over 670 volunteers took turns at the zoo during 2025, which translates to more than 2,500 hours worked. Next year, we will continue a similar trend, making subtle adjustments to the existing green areas.

Vydala Zoologická zahrada Jihlava, příspěvková organizace, 2026

Fotografie: Martin Hanzal – 6, Michaela Hrušková – 33, Simona Kubičková – 22, 23, 24, Daniela Oberreiterová – titulní strana, 4, 11, 12, 15, 16, 23, 25, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 35, 36, 37, 38, 41, 42, 43, 44, 52, Zuzana Pařízková – 22, 23, Ondřej Plachý – 50, 51, Marek Špejtek – 11, 14, 23, Richard Viduna – 35, 38, 46, 47, 48, archiv CEV – 11, 13, 14, 15 a archiv zoo.

Grafika a DTP: Jan Morkus
Tisk: PROTISK Prchal s.r.o., Velké Meziříčí
Náklad: 500 ks

Texty neprošly jazykovou úpravou.

**ZOO
JIHLAVA**

**ZOOLOGICKÁ ZAHRADA JIHLAVA,
PŘÍSPĚVKOVÁ ORGANIZACE**

Březinovy sady 5642/10
586 01 Jihlava
Czech Republic
Tel: +420 565 596 999
E-mail: info@zoojihlava.cz

www.zoojihlava.cz